

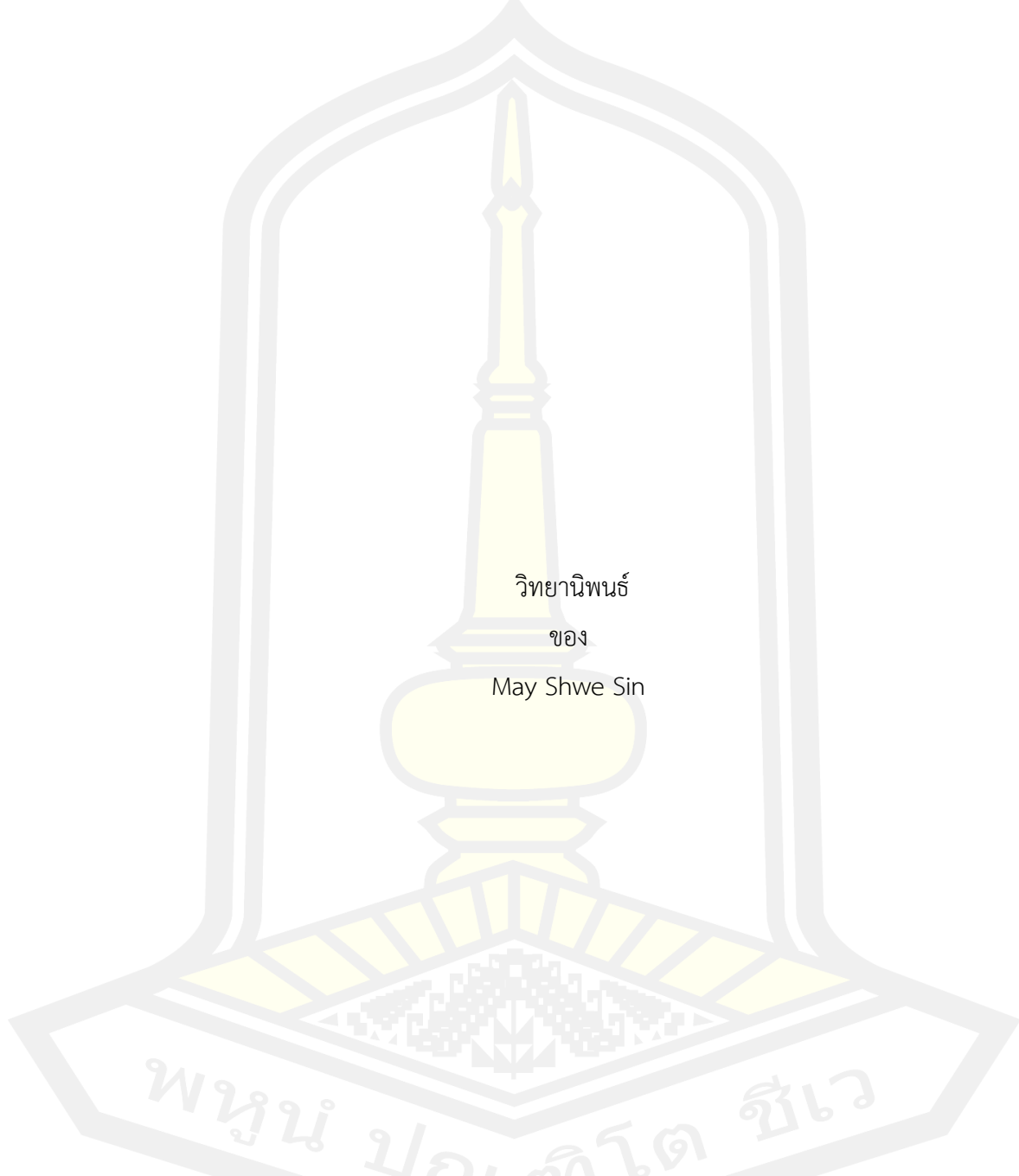
การเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้น
ประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์
ของ
May Shwe Sin

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย
ธันวาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้น
ประถมศึกษา

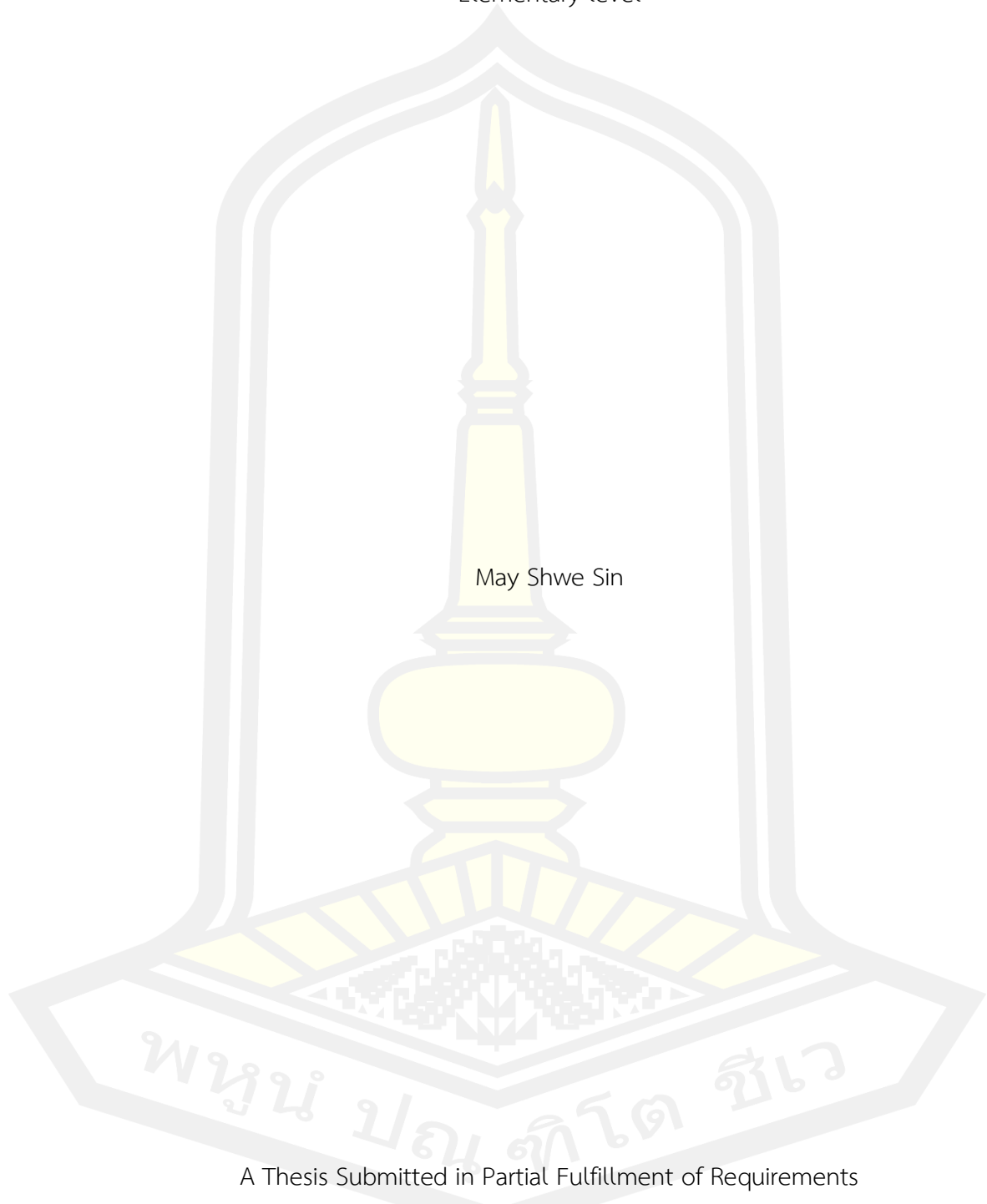
วิทยานิพนธ์
ของ
May Shwe Sin

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย

ธันวาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Comparison between Thai Language Textbooks and Myanmar Language Textbooks in
Elementary level

May Shwe Sin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Thai Language and Literary Works)

December 2021

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ Ms. May Shwe Sin แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อ. ดร. โสภี อุ๋นทะยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. ณัฐกฤตา นามมนตรี)

..... กรรมการ

(ผศ. ดร. สมัย วรรณอุตร)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. กัลยา กุลสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. นิตยา วรรณกิติร์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา		
ผู้วิจัย	May Shwe Sin		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐกฤตา นามมนตรี		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การสอนภาษาและวรรณกรรมไทย
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา และ 3) เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา โดยกำหนดขอบเขตของศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำน่าน ในระดับชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 จำนวน 12 เล่ม และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ตามแผนการพัฒนาแบบเรียนของรัฐบาลพม่า จำนวน 5 เล่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 เล่ม รวมถึงได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน และกรอบแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียนมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีเนื้อหาที่แทรกคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการอบรมปลูกฝังให้แก่เยาวชน ให้มีความรักชาติ การเสริมสร้างให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมประเทศชาติ รู้รักสามัคคี มีน้ำใจไมตรี ซื่อสัตย์สุจริต และมีวัฒนธรรม ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิในฐานะพลเมืองดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ ส่งเสริม สนับสนุนหรือช่วยเหลือ สร้างความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและรักเกียรติภาคภูมิใจในประเทศชาติ อีกทั้งเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนยังมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่ 1) ความถูกต้องเที่ยงตรง 2) เรียงลำดับจากง่ายไปยากตามวัยของผู้เรียนแต่ละระดับชั้น 3) การแบ่งเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีความต่อเนื่องในแต่ละบท 4) ให้สาระความรู้และสติปัญญา 5) มีบทอภิปรายแสดงความคิดเห็นในทางที่ดีต่อสังคมและประเทศ 6) กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิดให้แนวคิดที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของ

นักเรียน ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหานั้นมีความคล้ายคลึงกันและมีความแตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบมีประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ 2) ด้านการใช้ภาษา 3) ด้านรูปเล่ม และ 4) ด้านคุณค่าคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบ, โครงสร้างและเนื้อหา, หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย, หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า, ชั้นประถมศึกษา

TITLE	Comparison between Thai Language Textbooks and Myanmar Language Textbooks in Elementary level		
AUTHOR	May Shwe Sin		
ADVISORS	Assistant Professor Nutkritta Nammontree		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Thai Language and Literary Works
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

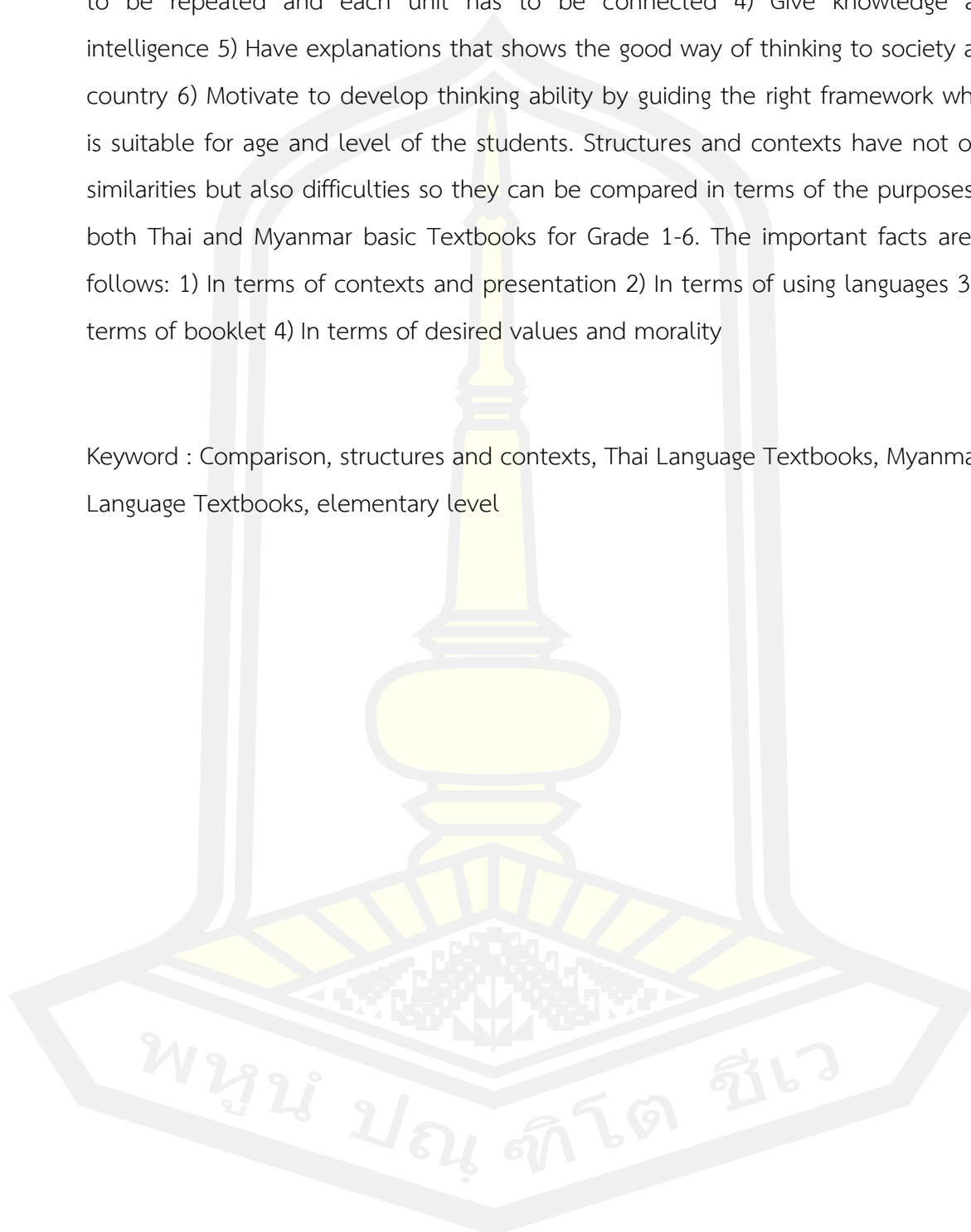
ABSTRACT

The purpose of conducting this research is 1) to identify the structures of the elementary Thai language textbooks and Myanmar language textbooks. 2) to identify the context of the elementary Thai language textbooks and Myanmar language textbooks 3). To make the comparison between the structures and contexts of elementary Thai and Myanmar language textbooks with the limitation of using the 12 basic Thai language textbooks PHA SA PHA THI and WANNAKHADEE LAMNAM which is published in 2008 according to core courses of the Ministry of Education and 5 Myanmar Language textbooks which is printed cording to the national education strategic plan of the government. There are altogether 17 textbooks to implement the conceptual frameworks in terms of educational structures, contexts and the comparison analysis between two languages.

My research findings indicate that in both Thai and Myanmar Language Textbooks, there are morality and ethics which youths require to be educated to love patriotism, to support to become good citizens for the country, to know the value of unity, to have kindness, honesty, and to perform duties and rights as a good citizen. To help other people in the country, youths also needs to maintain that their morality, ethics, culture, and classic tradition help to grow forward, to have stability and to be proud of their mother country. There also in line completely with the purpose of the courses which is set in the course as per following: 1) Accuracy 2) Sort

from easiest to hardest based on age of the students 3) The structures do not have to be repeated and each unit has to be connected 4) Give knowledge and intelligence 5) Have explanations that shows the good way of thinking to society and country 6) Motivate to develop thinking ability by guiding the right framework which is suitable for age and level of the students. Structures and contexts have not only similarities but also difficulties so they can be compared in terms of the purposes of both Thai and Myanmar basic Textbooks for Grade 1-6. The important facts are as follows: 1) In terms of contexts and presentation 2) In terms of using languages 3) In terms of booklet 4) In terms of desired values and morality

Keyword : Comparison, structures and contexts, Thai Language Textbooks, Myanmar Language Textbooks, elementary level

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาเล่มนี้ เกิดขึ้นพร้อมความเมตตาและเอื้ออาทรจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกฤตา นามมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำการศึกษาวิจัยจนสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของเวลา รวมถึงการโอบอ้อมอารีให้ลูกศิษย์มีความอบอุ่นและให้กำลังใจเสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.โสภี อุณหะยา ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมัย วรรณอุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความกรุณาชี้แนะแนวทาง วิธีการศึกษาค้นคว้าเพื่อวิจัย อันเป็นสิ่งที่มีความค่าแก่ผู้วิจัยเพื่อใช้ในศึกษาวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จอย่างสมบูรณ์

ขอบพระคุณมิตรภาพจากพี่น้อง รุ่น 1 รุ่น 2 และ รุ่น 3 สาขาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกด้าน ระหว่างการศึกษาตลอดหลักสูตรอย่างจริงใจ คุณความดีที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอน้อมแต่ บิดามารดา ที่เคารพ

May Shwe Sin

พูน ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง.....	1
1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
1.3 คำถามหลักของการวิจัย.....	5
1.4 ความสำคัญของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น	9
1.9 กรอบแนวคิดหลักของการวิจัย.....	9
1.9.1 กรอบแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน.....	9
1.9.2 กรอบแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียน.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 หลักสูตรหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า.....	12
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียน.....	17

2.2.1 ความหมายของหนังสือเรียน.....	17
2.2.2 ความสำคัญของหนังสือเรียน	18
2.2.3 ลักษณะของหนังสือเรียน	22
2.3 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย.....	27
2.4 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า.....	37
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน	38
บทที่ 3 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา	45
3.1 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที.....	45
3.1.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	45
3.1.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	46
3.1.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	47
3.1.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	48
3.1.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	50
3.1.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	51
3.2 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำน.....	53
3.2.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	54
3.2.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	55

3.2.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	56
3.2.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	57
3.2.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	58
3.2.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	59
3.3 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5	62
3.3.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	62
3.3.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	63
3.3.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	64
3.3.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	65
3.3.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	66
บทที่ 4 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา	70
4.1 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า.....	70
4.1.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	71
4.1.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	73
4.1.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	75
4.1.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	78
4.1.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	80

4.1.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	83
4.2 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีดีลำนนำ.....	87
4.2.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	87
4.2.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	88
4.2.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	90
4.2.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	91
4.2.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	93
4.2.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	95
4.3 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-5	96
4.3.1 หนังสือเรียนวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	97
4.3.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	100
4.3.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	102
4.3.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	104
4.3.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	107
บทที่ 5 เปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา	110
5.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา	110

5.1.1 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	110
5.1.2 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	112
5.1.3 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	113
5.1.4 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	115
5.1.5 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	116
5.1.6 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	117
5.2 การเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือ เรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา.....	118
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	123
6.1 สรุป	123
6.1.1 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาพม่า	124
6.1.2 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า	125
6.2 อภิปรายผล	126
6.3 ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม.....	130
ประวัติผู้เขียน.....	133

ภาพประกอบ 13 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	63
ภาพประกอบ 14 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	64
ภาพประกอบ 15 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	65
ภาพประกอบ 16 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	66
ภาพประกอบ 17 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อความหมายและสื่อสาร ภาษามีระบบและกฎเกณฑ์ในด้านเสียง คำ ประโยค และความหมาย ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ โดยมนุษย์มีการเรียนรู้และพัฒนาภาษาเป็นระยะเวลายาวนาน ในอดีตมนุษย์มีการเรียนการสอนโดยการถ่ายทอดจากปากสู่ปากหรือที่เรียกว่ามุขปาฐะ ต่อมาเกิดการพัฒนาเป็นอักษรสำหรับบันทึกภาษาที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการสร้างเป็นหนังสือเรียนหรือแบบเรียนขึ้น หนังสือเรียนหรือแบบเรียน (Textbook) หมายถึงหนังสือที่มีเนื้อหาความรู้เพื่อใช้เป็นแบบการเรียนการสอนให้นักเรียนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตามหลักสูตรแต่ละระดับชั้นเรียน คำว่า “แบบเรียน” สันนิษฐานว่าบัญญัติขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ภายหลังเปลี่ยนไปใช้คำว่า “ตำราเรียน” และเมื่อปี พ.ศ. 2516 จึงเปลี่ยนใช้เป็นคำว่า “หนังสือเรียน” (กมลมาลย์ คำแสน, 2557: 3)

หนังสือเรียนนับว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และนำคำสอน ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในหนังสือเรียนไปปรับประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของสังคมแต่ละยุคสมัย และเพื่อหล่อหลอมให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและช่วยพัฒนาสังคมประเทศชาติได้ต่อไป ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในรัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหนังสือเรียนให้เหมาะสมตามยุคสมัย โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตร และแผนการศึกษาของชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ

หนังสือเรียนจึงมีบทบาทในการอบรมบ่มนิสัยนักเรียนให้เป็นไปตามที่รัฐกำหนดหรือตามที่ผู้นำต้องการอีกด้วย ดังที่ สมเด็จพระยาตำราพระราชานุภาพ (อ้างถึงใน นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2538: 48-49) กล่าวว่า “รัฐบาลมีอำนาจที่จะตกแต่งนิสัยใจคอไพร่บ้านพลเมืองได้ด้วยแต่งหนังสือ สำหรับสอนเด็กนักเรียน...” จากข้อความดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันว่าการพัฒนาหนังสือเรียนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัยเป็นเรื่องจำเป็น เพราะมีส่วนช่วยพัฒนาคนในสังคมได้ แสดงให้เห็นว่าหนังสือเรียนในปัจจุบันควรมีเนื้อหา แนวคิดและคำสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรซึ่งเชื่อมโยงไปถึงยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ตลอดจนควรมีการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม เพื่อจะช่วยปลูกฝังผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ (รังรองเจียมวิจิตร, 2561: 28)

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญ เพราะภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่แสดงถึงความเป็นชาติอย่างแท้จริง นอกจากนั้นภาษาไทยยังเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวต่างชาติจำนวนมากไม่น้อยให้ความสนใจ และได้รับความนิยมนำไปใช้แพร่หลายทั้งจากประเทศแถบตะวันตกและประเทศทางแถบเอเชีย โดยเฉพาะประเทศในแถบอาเซียนบางประเทศได้จัดให้วิชาภาษาไทยเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในฐานะภาษาต่างประเทศ

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากำลังอยู่ในช่วงดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่เพื่อให้เป็นระบบสากลมากยิ่งขึ้น การปรับปรุงหลักสูตรใหม่ 2019 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เท่าทันอาเซียน และสังคมโลก ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วม มีคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์มากกว่าท่องจำโดยมีแบบฝึกหัดที่คิดวิเคราะห์มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ที่จะสังเกตสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง คิดสื่อสารและร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงชีวิตของตนเองและสังคม หนังสือเรียนยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นจิตวิญญาณแห่งความอยากรู้อยากเห็นและความสนุกสนานในการเรียนรู้ ในขนาดเดียวกันรักษาค่านิยมที่ชาวเมียนมาเล็งดูและเคารพความหลากหลายครูไม่เพียงแต่ถ่ายทอดความรู้ แต่ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอิสระ โดยแต่เดิมหลักสูตรเก่านั้น เด็กนักเรียนชาวพม่าในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 10 ปี แต่เมื่อปรับหลักสูตรใหม่ในปี ค.ศ. 2019 ต้องใช้เวลาเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 12 ปี โดยแบ่งระดับการศึกษาแบ่งเป็น KG+12 (KG+5+4+3) ซึ่งประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนรัฐบาลได้แบ่งระดับการศึกษาแบ่งเป็น ระดับอนุบาล 1 ปี (KG) และ ระดับ 3 ช่วงชั้น คือ 1) ระดับขั้นพื้นฐาน มีระยะเวลา 5 ปี เริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 (Grade 1–5) เรียกว่า มูละดาน 2) ระดับกลาง มีระยะเวลา 4 ปี เริ่มจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 (Grade 6–9) เรียกว่า อะแหล่ดาน และ 3) ระดับสูง ระยะเวลา 3 ปี เริ่มจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 (Grade 10–12) เรียกว่า อะแทะดาน

รายวิชาภาษาพม่าเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนชาวพม่าทุกคนต้องเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้และเข้าใจภาษาแม่อย่างคล่องแคล่วลึกซึ้ง ในระดับพื้นฐานการสอนภาษาพม่าจะเริ่มสอนจากพยัญชนะระดับง่ายไปถึงพยัญชนะระดับยาก ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เริ่มจากการสอนพยัญชนะและเพิ่มบทท่องจำอาชยาน นิทานประกอบรูปภาพแบบเข้าใจง่ายด้วยวิธีถาม-ตอบ การเรียนการสอนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะคล้ายกับประถมศึกษาปีที่ 1 แต่เริ่มสอนเป็นหลักภาษาและเพิ่มบทท่องจำอาชยาน การเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะคล้ายกับปีที่ 2 แต่เมื่อเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในบทเรียนเป็นเรื่องสั้น นิทานคำกลอนส่วนใหญ่เป็นทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเนื้อหาเรื่องที่ยาวมากกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว บางเรื่องเป็นชาดกบ้าง นิทานสอนใจบ้าง กลอนบ้างแต่เนื้อหาส่วนใหญ่ยังคง

ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนและฟังได้และยังสร้างอัตลักษณ์ของเด็กพม่าเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและเป็นคนดี รักประเทศชาติและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสังคมพม่า นอกจากนี้ยังสร้างให้นักเรียนรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองและรักธรรมชาติ ส่วนในตอนท้ายบทเรียนแต่ละบท มีการกำหนดแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อให้เด็กนักเรียนได้ฝึกฝน ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะคล้ายกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แต่มีเนื้อหาเข้มข้นขึ้นและมีตัวบทอ่านประกอบที่ยาวกว่า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

ในหนังสือเรียนภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ปี พ.ศ. 2562 ได้มีการเพิ่มเติมแบบฝึกหัดท้ายบท เช่น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีบทท่องจำอาขยาน แบบฝึกหัดทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านมากกว่าหลักสูตรเก่าที่เน้นทักษะการสอนแบบท่องจำ อีกทั้งยังมีรูปภาพที่มีสีสันสวยงามประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามแผนการพัฒนาแบบเรียนของรัฐบาลพม่า แบบเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะจัดทำในปีการศึกษา 2021-2022 ในระดับชั้นประถมศึกษาเสร็จสิ้นถึงเพียงชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2016-2021 ผู้วิจัยจึงใช้หนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นหนังสือหลักสูตรเก่า (หลักสูตร 2018)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากำลังปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่เพื่อให้เป็นระบบสากลมากยิ่งขึ้น โดยแต่เดิมหลักสูตรเก่านั้น เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 10 ปี แต่เมื่อปรับหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2562 ต้องใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 12 ปี ในหนังสือเรียนภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ มีการเพิ่มเติมแบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อให้ นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านมากกว่าหลักสูตรเก่าที่เน้นการท่องจำ อีกทั้งยังมีรูปภาพที่มีสีสันสวยงามประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ดังที่ Aung Myint Oo เป็นหัวหน้าภาควิชาภาษาพม่า ณ มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง ระบุว่าในสมัยก่อนการเรียนการสอนภาษาพม่าส่วนใหญ่เน้นการท่องจำเป็นหลัก แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 จึงได้ทำโครงการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรภาษาพม่าให้เหมือนกับนานาชาติและเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีวินัยที่ดี เป็นต้น (หลักสูตรใหม่ 2562, [http:// www.moi.gov.mm](http://www.moi.gov.mm) เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2562)

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยมีจุดเด่นที่น่าสนใจคือ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต มีสองเล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้า แต่หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีเพียงเล่มเดียว ในด้านโครงสร้างของหนังสือเรียนภาษาไทยมีรายละเอียดตั้งแต่หน้าปก ปกใน ปกครอง สารบัญ จนถึงการจัดทำรูปเล่ม โครงสร้างหนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้นตั้งแต่ ป 1-6 มีลักษณะเหมือนกัน แต่ใน ส่วนของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่านั้น ความรายละเอียดและแต่ละระดับชั้นทำมีโครงสร้างที่แตกต่างกันไปจากหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย เช่น ในด้านเนื้อหาหนังสือเรียนแต่ละเล่ม

ประกอบด้วยบทเรียน ประมาณ 15-20 บทเรียน ในแต่ละบทเรียนจะมีหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ช่วยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน หนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ใช้กระดาษคุณภาพดี และมีสีสันสดใส แต่หนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้กระดาษขาวดำ

ระบบการศึกษาในต่างประเทศเช่น ในประเทศอินโดนีเซียและประเทศสิงคโปร์ ก็มีหลักสูตรชั้นประถมศึกษาเป็นหลักสูตรภาคบังคับสำหรับนักเรียน เรียนทั้งหมด 6 ปี ซึ่งเหมือนกับประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีโรงเรียนที่ เน้นสอนให้นักเรียนเป็นนักคิด โดยที่มุ่งเน้นให้ระบบการศึกษา ใหม่สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้ได้สูงสุดเท่าที่แต่ละคนจะมี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาพม่าและหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่จะวิเคราะห์ในด้านเนื้อหา และโครงสร้างของหนังสือเรียน การศึกษาหนังสือเรียนภาษาพม่า ดังเช่น Mya Thein (2522) ที่ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์และเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในสมัยอาณานิคมในระดับชั้นประถมศึกษา” นอกจากนี้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับหลักสูตรภาษาอื่น ดังที่ Kyaw Myo Naing (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “หลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาของประเทศพม่าและประเทศเกาหลี” ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรการศึกษาของประเทศเกาหลี เน้นภาคปฏิบัติเป็นหลักในคาบเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีประสบการณ์และเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งชั่วโมงบรรยายจะน้อยกว่าชั่วโมงฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ส่วนการศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทยพบในงานของ วิเชียร จันทะขารี (2545) ที่ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา : ดรุธศึกษา” พบว่า ช่วงชั้นประถมศึกษาเป็นช่วงแรกที่นักเรียนเข้ามาเรียน หนังสือเรียนจึงมุ่งเน้นสอนภาษาตั้งแต่พื้นฐานโดยเริ่มสอนจาก พยัญชนะ สระ เป็นต้นไป เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ มีความคล่องแคล่วแม่นยำในทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ส่งเสริมทักษะและความสามารถทางภาษาและสามารถสื่อสารได้โดยมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หนังสือเรียนนอกจากสร้างความรู้พื้นฐานและทักษะทางภาษาดังกล่าวแล้ว ยังปลูกฝังและสอดแทรกให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นวัฒนธรรมของตนเอง ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลที่กำหนดผ่านหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญและมีบทบาทต่อวัยรุ่น รวมทั้งเนื้อหาในบทอ่านประกอบยังให้ความรู้ ความคิดและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในแต่ละระดับชั้นว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีเนื้อหาสาระสำคัญอะไร ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทราบว่าการเรียนการสอนภาษาพม่าให้กับนักเรียนพม่าในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีเนื้อหาใดที่เน้นสอนเป็นพิเศษ ช่วงประถมศึกษาเป็นช่วงที่สมองของเด็กนักเรียนเริ่มพัฒนาและสอนให้วิธีการคิดวิเคราะห์ เป็น เป็นช่วงที่สำคัญมาก ผู้วิจัยจึงมองว่าถ้าเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า อาจได้เห็นแนวทางการปลูกฝังเด็กนักเรียนว่าในอนาคตเป็นยังไง และเนื่องจากยังไม่มียานวิจัยใดศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนระหว่างหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย

กับหนังสือเรียนวิชาภาษาพม่า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทย พ.ศ. 2551 และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ตามแผนการพัฒนาแบบเรียนของรัฐบาลพม่า ซึ่งคุณูปการของการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางและปรับปรุงในการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

1.3 คำถามหลักของการวิจัย

1. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา มีลักษณะโครงสร้างอย่างไร
2. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา มีลักษณะเนื้อหาอย่างไร
3. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา มีลักษณะโครงสร้างและเนื้อหาที่เหมือนและแตกต่างกัน รวมถึงจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

1.4 ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา
2. ทำให้ทราบถึงเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา
3. ทำให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา
4. ทำให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา อีกทั้งยังเป็นแนวทางการสอนภาษาและแนวทางการจัดทำหนังสือเรียนต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 เล่ม ดังนี้

1. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 จำนวน 12 เล่ม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.3 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.4 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.5 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.6 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.7 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.8 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.9 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.10 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.11 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

1.12 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พิมพ์ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา พ.ศ. 2561

2. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ตามแผนการพัฒนาแบบเรียนของรัฐบาลพม่า จำนวน 5 เล่ม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา ค.ศ. 2017-2018

2.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา ค.ศ. 2018-2019

2.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา ค.ศ. 2019-2020

2.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา ค.ศ. 2020-2021

2.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้ตามหลักสูตรเก่า ค.ศ. 2018

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการศึกษาออกไว้ ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของหนังสือเรียน

1.3 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหนังสือเรียน

1.4 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบหนังสือเรียน

1.5 รวบรวมเอกสารด้านกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน รวมถึงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเปรียบเทียบหนังสือเรียน

1.6 รวบรวมเอกสารด้านหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาว่ามีลักษณะอย่างไร โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้าน

การศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

2.1.1 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

2.1.2 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5

2.2 เปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาว่ามีลักษณะอย่างไร โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียนมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

2.2.1 การเปรียบเทียบด้านความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนภาษาไทยและภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

2.2.2 การเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

3. ชี้นำเสนอผลการวิจัย

3.1 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3.2 นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้รูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเปรียบเทียบ หมายถึง การพิจารณาถึงลักษณะเหมือนกันและต่างกัน ในด้านโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

โครงสร้าง หมายถึง องค์ประกอบที่ปรากฏในแต่ละชั้น ตั้งแต่ หน้าปก หน้าลิขสิทธิ์คำนำหรือคำชี้แจง สารบัญเรื่อง เนื้อหา คำอธิบายศัพท์ หรืออภิธานศัพท์ รายชื่อหนังสืออ้างอิงหรือรายชื่อหนังสือที่ผู้เขียน แนะนำให้ผู้อ่านไปศึกษาเพิ่มเติม และดรชนี

เนื้อหา หมายถึง สารระด้านหลักการใช้ภาษาวิธีการใช้ภาษาและสาระทางวรรณคดีและวรรณกรรม

หนังสือเรียนภาษาไทย หมายถึง หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทั้งภาษาพาที และวรรณคดีลำนำที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดใช้สำหรับการเรียนการสอน มีเนื้อหาสาระตรงตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อใช้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

หนังสือเรียนภาษาพม่า หมายถึง หนังสือเรียนที่มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภาษาพม่าที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาและเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5

1.8 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในบทความวิจัยนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับคำเรียกทั้งคำว่า “พม่า” และ “เมียนมา” ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นข้อตกลงเอาไว้ดังนี้

1. หากกล่าวถึงประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “เมียนมา” เท่านั้น เช่น ประเทศเมียนมา
2. หากกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า เช่น กะเหรี่ยง มอญ ฉาน (ไทยใหญ่) เป็นต้น ผู้วิจัยจะใช้ทั้งคำว่า “พม่า” และ “เมียนมา” เช่น ชาวพม่า ชาวเมียนมา
3. หากกล่าวถึงภาษาที่ใช้พูดสนทนาสื่อสารกัน ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “พม่า” เป็นหลัก เช่น ภาษาพม่า

1.9 กรอบแนวคิดหลักของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน และกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเปรียบเทียบหนังสือเรียนมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.9.1 กรอบแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน

การศึกษาเพื่อทำให้ทราบถึงโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาว่ามีลักษณะอย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการอธิบายของนักวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวให้เห็นถึงแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน ดังนี้

มนนกุล ทิมอ่า (2549: 58) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะ (ลักษณะทางด้านกายภาพ) ประกอบด้วยลักษณะรูปเล่มการจัดทำภาพประกอบ

1.1 ลักษณะรูปเล่มได้แก่ ปก (สีและการออกแบบปก) การจัดทำรูปเล่ม คุณภาพกระดาษขนาดตัวอักษร สี ความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้าและศิลปะการจัดหน้า

1.2 ลักษณะภาพประกอบความชัดเจนของภาพความสมจริงของภาพ ขนาดและสีสันทของภาพ จำนวนภาพ การสื่อความหมายและคำอธิบายภาพประกอบ

2. ด้านคุณภาพของหนังสือ (ลักษณะทางด้านเนื้อหาสาระ) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาการ ใช้ภาษา

2.1 เนื้อหาวิชา ได้แก่ ความสอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาสาระ คุณค่าคุณลักษณะที่เกิดแก่ผู้เรียน ความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา การเรียงลำดับความยากง่ายลำดับการนำเสนอ และความกลมกลืน แนวคิดริเริ่มเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ประกอบบทเรียนและส่วนประกอบของหนังสือ

2.2 การใช้ภาษา ได้แก่ ความถูกต้องทางหลักภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมของภาษา และเครื่องหมายวรรคตอน

ทัศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2560) กล่าวว่า หนังสือเรียนภาษาไทยมีส่วนประกอบที่สำคัญได้แก่ หน้าปก หน้าลิขสิทธิ์คำนำหรือคำชี้แจง สารบัญเรื่อง เนื้อหา คำอธิบายศัพท์ หรืออภิธานศัพท์ รายชื่อหนังสืออ้างอิงหรือรายชื่อหนังสือที่ผู้เขียน แนะนำให้ผู้อ่านไปศึกษาเพิ่มเติม และตรรกะนิ ส่วนในด้านเนื้อหา เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญที่สุด เนื้อหาจะต้องถูกต้อง ควรเสนอข้อมูลที่ทันสมัย สารที่เป็นความรู้และความคิดรวบยอดจะต้องชัดเจน ไม่ยากและซับซ้อนเกินกว่าวัยและระดับประสบการณ์ความรู้ ของผู้อ่านที่พอจะรับรู้และทำความเข้าใจ มีการแบ่งเป็นบท เป็นตอน เป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยที่ช่วย ผู้อ่านให้สามารถติดตามเรื่องและทำความเข้าใจได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ส่วนย่อยต่าง ๆ ย้อนไปหาความคิดหลักของแต่ละหัวข้อแต่ละตอน ของหนังสือเรียนทั้งเล่มเนื้อหาด้านวรรณคดีไทย ควรคัดลอกจากต้นฉบับที่รับรองโดยกรมศิลปากร หลักภาษา ต้องศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่ต้องการ เช่น หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย ภาพประกอบเป็นภาพวาดหรือภาพถ่ายต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์หากมี เจ้าของผลงานแล้ว

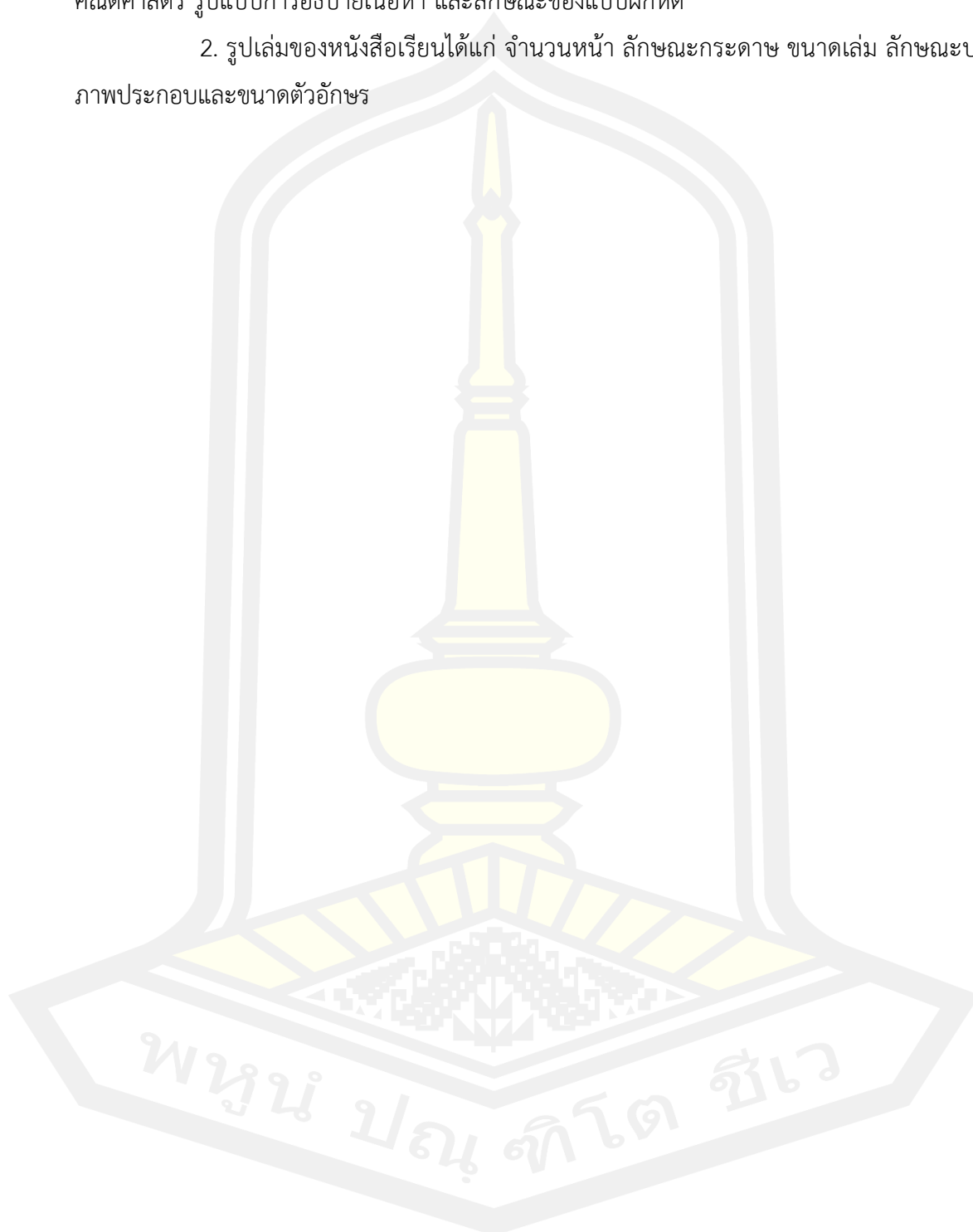
1.9.2 กรอบแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียน

การศึกษาเพื่อทำให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาว่ามีลักษณะอย่างไรนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกรอบการอธิบายของนักวิชาการที่กล่าวให้เห็นถึงแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียน ดังนี้

คุณลักษณะที่เป็นโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนในแต่ละช่วงชั้นมีความเหมือนและความแตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์เปรียบเทียบหนังสือเรียนของ ธาณี เครืออยู่ (2552) ดังนี้

1. องค์ประกอบของเนื้อหา ได้แก่ โครงสร้างของเนื้อหา การกำหนดลำดับของเนื้อหา
คณิตศาสตร์ รูปแบบการอธิบายเนื้อหา และลักษณะของแบบฝึกหัด

2. รูปเล่มของหนังสือเรียนได้แก่ จำนวนหน้า ลักษณะกระดาษ ขนาดเล่ม ลักษณะปก
ภาพประกอบและขนาดตัวอักษร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวมไปถึงทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยจัดแบ่งออกไว้เป็น 4 กลุ่ม ดังมีรายละเอียดตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
- 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียน
  - 2.2.1 ความหมายของหนังสือเรียน
  - 2.2.2 ความสำคัญของหนังสือเรียน
  - 2.2.3 ลักษณะของหนังสือเรียน
- 2.3 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย
- 2.4 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
- 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน

2.1 หลักสูตรหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงหลักสูตรของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ปัจจัยที่จำแนกคุณภาพหรือความแตกต่างของการจัดการเรียนการสอนส่วนหนึ่งนั้นมาจากการจัดทำหลักสูตร ซึ่งสะท้อนจากหนังสือเรียนที่ให้ผู้เรียนใช้ เนื่องจากหนังสือเรียนเป็นเครื่องถ่ายทอดปรัชญา แนวคิดของการศึกษาและหลักสูตรออกมาให้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบของรายละเอียดและการกระทำต่าง ๆ หนังสือเรียนมีบทบาทต่อครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยช่วยให้การจัดการเรียนการสอน ดำเนินไปตามเป้าหมายของการศึกษาช่วยให้ครูเข้าใจถึงขอบข่ายของเนื้อหาวิชา การจัดระเบียบเนื้อหาวิชาและแนวทางการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ Saylor and Alexander (1996: 243-255) กล่าวว่าไว้ว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของเนื้อหาหลักสูตรที่ดีต้องมีการจัดโครงสร้างให้เนื้อหาสามารถสนองจุดมุ่งหมายทั้งหมดให้เป็นอย่างดี และมีความสัมพันธ์ทั้งในแนวตั้งและแนวนอนในทุกขั้นตอน มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทยในหนังสือเรียน

หลักสูตรหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็น

พลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในการความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สอดคล้องความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะการบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศ ตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า หนังสือเรียนภาษาไทยหมายถึง หนังสือเรียนที่เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้การสอนสัมฤทธิ์ผล ตรงตามเป้าหมายของการศึกษา ในงานวิจัยนี้หมายถึงหนังสือที่มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาและเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะครบทุกด้าน เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนเกิดความสามารและความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542: 163-173) ได้แสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับประเทศไทยในอนาคต ปี พ.ศ. 2560ในด้านต่าง ๆไว้หลายด้านอาทิ เช่นในด้านการศึกษา ควรมุ่งสร้างสรรค์พัฒนาคน ผ่านทางการยกระดับอุดม การณ์ทางการศึกษาของประชาชน 3 ชั้น ซึ่งได้แก่ ชั้นที่ 1 การศึกษาเพื่ออัตรา คือการศึกษาเล่าเรียนวิชาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ ซึ่งหากผู้เรียนได้เรียนรู้จนเกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของวิชาความรู้และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตการงานของตนและสังคมส่วนร่วม ก็จะเป็นสิ่งดี แต่มีนปรากฏว่า ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้เพื่อประโยชน์ของตน และเอาเปรียบคนที่มีความรู้มากขึ้น จึงกลายเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมความเห็นแก่ตัวของคนในสังคม ชั้นที่ 2 การศึกษาเพื่อชีวา คือการศึกษาที่มุ่งสร้างลักษณะชีวิตที่ดีงาม และคนที่สมบูรณ์แบบ ตั้งมั่นอยู่ในหลักคุณธรรม จริยธรรม และมีความเข้าใจในความเป็นมนุษย์อย่างถูกต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสร้างสรรค์ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ชั้นที่ 3 การศึกษาเพื่อปวงประชา คือการศึกษาเพื่อระดับจิตใจผู้เรียนให้สูงขึ้น ปลดปล่อยความเห็นแก่ตัว เสียดสี และสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากขึ้น เป็นการศึกษาที่ขัดเกล่าให้บุคคลสามารถเป็นผู้นำที่รับใช้ปวงชนได้อย่างแท้จริง

เบ็ญจวรรณ สุนทรากุล (2518: 3-5) แบบเรียนสมัยสุโขทัยคงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันเหมือนปัจจุบัน กล่าวคือพระภิกษุผู้สอนจะเป็นผู้สร้างแบบเรียนขึ้นใช้กับลูกศิษย์ของตน ได้แก่ แจกรูปตัวอักษร (สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์) บนกระดานดำ ที่เรียกว่าเรียนโม ก.ข. และให้ลูกศิษย์อ่านท่องจำเอง จนกว่าจะแม่นยำพอสมควรจึงค่อยเปลี่ยนตอนใหม่ จนกว่าลูกศิษย์จะอ่านออกเขียนได้ หนังสือที่จะให้ลูกศิษย์ฝึกฝนในระดับสูงขึ้นไปจะมีอีกเล่มหนึ่ง ซึ่งแต่ละสำนักเรียนก็คงใช้ไม่ตรงกัน (ไม่พบว่าหลงเหลืออยู่ในสมัยต่อมา) สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (สมัยรัชกาลที่ 1-รัชกาลที่ 4) นอกจากนั้น พอสรุปได้วิวัฒนาการของแบบเรียนไทยว่า ในสมัยสุโขทัยได้มีตัวอักษรไทยเกิดขึ้น แต่ยังไม่มีการเรียนไทยเป็นหลักฐาน สันนิษฐานได้เป็นสองทางว่า แบบเรียนไทยสมัยสุโขทัย คงจะเป็นแบบเรียนที่เป็นภาษาอื่น เช่น ภาษาบาลี ภาษาเขมร เป็นต้น และอาจสูญหายไปหรือยังคงไม่พบทาง

หนึ่งหรืออีกทางหนึ่งก็อาจเป็นไปได้ว่า แบบเรียนต่าง ๆ ในสมัยนำมาศึกษา และเรียนสืบทอดกันมา ด้วยวิธีท่องจำ

การศึกษายังคงเป็นลักษณะเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา คือมีวัดเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ประชาชนตามประวัติศาสตร์ได้กล่าวว่า เมื่อไทยเสียกรุงใน พ.ศ. 2310 หนังสือไทยถูกเผาทำลายเป็นจำนวนมาก ในสมัยรัตนโกสินทร์คงเหลือเป็นจำนวนน้อย พอถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เริ่มมีการฟื้นฟูกิจการต่าง ๆ ทั้งในด้านการศึกษาและวรรณคดีและมีการแต่งบทกลอนด้วย รัชกาลต่อ ๆ มาได้มีผลต่อการศึกษาของไทยมากเพราะได้มีผู้แต่งแบบเรียนภาษาไทยขึ้นมาอีกหลายเล่มในระยะนั้น สมัยรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ 5

การศึกษาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 4 ต่อมาในรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เมื่อปี 2414 นับเป็นโรงเรียนแห่งแรก และโปรดให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) หรือ หลวงสารประเสริฐในขณะนั้นเป็นอาจารย์ใหญ่ การเรียนการสอนเริ่มเปลี่ยนไป มีฆราวาสเป็นครู วิชาที่สอน คือ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และวิชาอื่น ๆ ที่ไม่เคยมีสอนในโรงเรียนแผนโบราณ ซึ่งเมื่อตั้งโรงเรียนหลวงเรียบร้อยแล้วจึงประกาศยกเลิกหนังสือเรียนที่กล่าวมาแล้ว และให้ใช้แบบเรียนหลวงของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) มี 6 เล่ม ได้แก่ มูลบทบรรพกิจ วาหนิตินิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิचारณ์ และพิศาลการ์ณต์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษาของชาติมากเพราะเป็นแบบเรียนหลวงชุดแรกที่ใช้หัดอ่านเบื้องต้นของนักเรียน ก่อนหน้านั้นไม่มีแบบเรียนหลวงที่ทางราชการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นมาตรฐาน เช่นที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำในปัจจุบัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 1-21) ได้กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ 2551 เป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิด คำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสารกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรมโดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

จากแนวความคิดของนักวิชาการแต่ละท่านที่กล่าวมา หนังสือเรียนภาษาไทยบทบาทสำคัญเนื่องจากเป็นภาษาประจำชาติและเป็นรายวิชาพื้นฐานที่นักเรียนไทยต้องเรียน เริ่มจากทักษะทางด้านฟัง พูด อ่าน จนถึงสื่อสารความรู้ ความคิด ความเข้าใจ เพื่อให้มีการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย พอสรุปวิวัฒนาการของแบบเรียนไทยได้ว่า ในสมัยสุโขทัยได้มีตัวอักษรไทยเกิดขึ้น แต่ยังไม่มีการเรียนไทยเป็นหลักฐาน สันนิษฐานได้เป็นสองทางว่า แบบเรียนไทยสมัยสุโขทัยคงจะเป็นแบบเรียนที่เป็นภาษาอื่น เช่น ภาษาบาลี ภาษาเขมร เป็นต้น

และอาจสูญหายไปหรือยังค้นไม่พบทางหนึ่งหรืออีกทางหนึ่งก็อาจเป็นไปได้ว่า แบบเรียนต่าง ๆ ในสมัยนั้นมาศึกษา และเรียนสืบทอดกันมาด้วยวิธีท่องจำ ในสมัยอยุธยาตอนต้น ก็ยังไม่มีแบบเรียนไทย ราษฎรมักจะพาบุตรหลานไปฝากพระภิกษุเพื่อเรียนหนังสือ วิชาที่สอนมักจะเป็นการอ่านเขียนหนังสือไทยและบาลี นอกจากนั้นก็จะได้รับการอบรมทางศาสนาด้วย ทั้งนี้เพื่อจะเตรียมตัวบวชเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ปรากฏว่าในสมัยพระเจ้าบรมโกศนั้น พระองค์ทรงกวาดชั้นการศึกษาทางศาสนา มาก เด็กคนใดยังไม่ได้อุปสมบทก็ไม่ทรงแต่งตั้งให้เป็นราชการ ในสมัยนั้น วัดเป็นโรงเรียน พระภิกษุเป็นครู สถานศึกษา คือกุฏิของพระอาจารย์ ดังนั้นมีหลักฐานในหนังสือของ เมอซิเยอร์ เดอ ลาลูแบร์ ชื่อราชอาณาจักรสยาม กล่าวไว้มีใจความว่า พระภิกษุเป็นครูผู้สอนหนังสือให้แก่ราษฎรทั่วไป แบบเรียนได้เริ่มมีเป็นหลักฐานในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช คือ จินตามณี

แต่อย่างไรก็ตามการเรียนภาษาไทยนั้นคงจะเรียนเป็นเบื้องต้น ส่วนผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับที่สูงกว่านี้ก็จะเรียนภาษาบาลี (มักใช้อักษรขอมเขียน) เพื่อจะศึกษาพระไตรปิฎกและสรรพวิทยาการสาขาอื่น ๆ เช่น โหราศาสตร์ แพทย์ ฯลฯ นักปราชญ์ในสมัยสุโขทัยส่วนใหญ่จัดเจนในคัมภีร์พุทธศาสนา มาก ดังมีผลงานวิจัยปรากฏอยู่คือ ไตรภูมิพระร่วง (แต่งขึ้นในสมัยพระยาสิทธิไทย) จากผลงานชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่านักปราชญ์สมัยสุโขทัยแตกฉานในภาษาบาลีอย่างมาก ฉะนั้นจึงน่าเชื่อได้ว่าสำนักราชบัณฑิตกิติ์ สำนักวัดกิติ์ คงมีการสอนภาษาบาลีอยู่โดยทั่วไป ทั้งระดับเบื้องต้นและระดับสูง

หนังสือจินตามณีฉบับสมเด็จพระนารายณ์มหาราชคงจะใช้เป็นแบบเรียนติดต่อกันมาตลอดสมัยอยุธยา นอกจากนั้นก็คงจะมีหนังสืออื่น ๆ ด้วย แล้วแต่พระหรือครูที่สอนจะกำหนดให้ วิธีสอนก็จะเริ่มให้นักเรียนเขียนตัวอักษร ตั้งแต่ ก ถึง ฮ ก่อน และให้หัดเขียนไปจนกว่านักเรียนจะจำได้ ต่อจากนั้นก็ตั้งต้นแจกรูปตั้งแต่ แม่ ก กา ถึง แม่เกย และหัดผันนั้น ๆ ไปด้วย เมื่อเรียนจบหรือบางที่ยังไม่จบก็ให้หัดอ่านหนังสือเรียกว่า ขึ้นสมุดซึ่งด้วยเปลือกข่อย หนังสือเหล่านี้คงจะเป็นหนังสือที่เป็นพระราชนิพนธ์บ้าง หรือหนังสือที่นักปราชญ์ ราชบัณฑิตแต่งบ้าง ทั้งนี้แล้วแต่ครูผู้สอนหรือแล้วแต่จะหาได้ ส่วนใหญ่มักจะเป็นหนังสือที่แต่งเป็นคำประพันธ์ แต่มีได้มีหลักฐานเป็นที่แน่นอนว่ามีหนังสืออะไรบ้าง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าในสมัยสุโขทัยได้มีตัวอักษรไทยเกิดขึ้น แต่ยังไม่มีแบบเรียนไทยเป็นหลักฐาน ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ศูนย์การศึกษาที่อยู่ที่วัดแต่ยังไม่มีแบบเรียนที่แน่นอน ในสมัยของสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เริ่มมีการจัดการศึกษาแบบใหม่ได้มีแบบเรียนหลวงเกิดขึ้น มีทั้งหมด 6 เล่ม คือ มูลบทบรรพกิจ วาหรีตีนิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิจารณ์ และพิศาลการันต์ จากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในครั้งนี้ จึงส่งผลให้หนังสือสำหรับเด็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว

หลักสูตรหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากำลังปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่เพื่อให้เป็นระบบสากลมากยิ่งขึ้น โดยแต่เดิมหลักสูตรเก่านั้น เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 10 ปี แต่เมื่อปรับหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2562 ต้องใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 12 ปี ในหนังสือเรียนภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ มีการเพิ่มเติมแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมากกว่าหลักสูตรเก่าที่เน้นการท่องจำ อีกทั้งยังมีรูปภาพที่มีสีสันสวยงามประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ดังที่ Aung Myint Oo เป็นหัวหน้าภาควิชาภาษาพม่า ณ มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง ระบุว่าในสมัยก่อนการเรียนการสอนภาษาพม่าส่วนใหญ่เน้นการท่องจำเป็นหลัก แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 จึงได้ทำโครงการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรภาษาพม่าให้เหมือนกับนานาชาติและเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีวินัยที่ดี เป็นต้น (หลักสูตรใหม่ 2562, [http:// www.moi.gov.mm](http://www.moi.gov.mm) เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2562)

หลักสูตรพม่าเป็นการแก้ไขหลักสูตรครั้งใหญ่ครั้งแรกในรอบเกือบ 20 ปี หลักสูตรใหม่นี้จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและได้รับความรู้ ค่านิยม และทักษะที่จำเป็นสำหรับพวกเขาในการมีชีวิตที่มีความสุขและพัฒนาประเทศชาติ หนังสือเรียนมีสีสันด้วยรูปภาพจำนวนมากและได้รับการออกแบบมาเพื่อให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกและเชื่อมโยงกับชีวิตของนักเรียน คู่มือครูโดยละเอียดสำหรับแต่ละวิชาได้รับการพัฒนาเพื่อให้ครูสามารถสอนหลักสูตรใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยแนวทางที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนรัฐบาลได้แบ่งทั้งสิ้นจำนวน 12 ปี โดยแบ่งระดับการศึกษาแบ่งเป็น KG+12 (KG+5+4+3) จัดระดับการศึกษาเป็น ระดับอนุบาล 1 ปี (KG) และ ระดับ 3 ช่วงชั้น ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เรียกว่า มูละดาน
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เรียกว่า อะแหล่दान
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เรียกว่า อะแทะदान

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหนังสือเรียน

2.2.1 ความหมายของหนังสือเรียน

จากการศึกษาที่เกี่ยวกับความหมายของหนังสือเรียนหรือแบบเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายดังนี้

หทัย ต้นหยง (2528: 35) ได้ให้ความหมายของหนังสือเรียนไว้ว่า หนังสือเรียนคือหนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อเป็นส่วนขยายของหลักสูตรและบทเรียนให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่

สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและอีกความหมายหนึ่ง หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อให้เด็กใช้ในกระบวนการศึกษาเล่าเรียน เป็นวัสดุการอ่านสำหรับเด็กอย่างหนึ่ง

วาริ ธีระจิตร (2534) ได้ให้ความหมายของหนังสือเรียนไว้ว่า หนังสือที่ให้แก่นักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชาและกำหนด เพื่อเป็นหลักการเรียนรู้การสอนระหว่างครูและนักเรียน เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด มีเนื้อหาครบแต่ไม่ควรให้รายละเอียดมากนักและไม่ใช้หนังสือที่นักเรียนจะอ่านจบได้ตามคำพิง

จินตนา ไบกาชยี่ (2542) ได้สรุปความหมายของหนังสือเรียนไว้ว่า หนังสือเรียนเป็นหนังสือเรียนที่รวบรวมวิชาความรู้ในหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดได้อย่างถูกต้องครบถ้วน หนังสือเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะ จึงมีกฎเกณฑ์การเขียนเป็นพิเศษ เช่น การเขียนเป็นวิชาสำหรับเรียนตามระดับชั้นต่าง ๆ มีความง่ายตามวัยของผู้เรียน ลักษณะการเรียบเรียงเป็นแบบแผนเชิงวิชาการให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เมื่อจบบทเรียนแต่ละบทหรือท้ายเล่ม มักจะมีกิจกรรมเสนอแนะเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

กมลมาลย์ คำแสน (2557: 3) กล่าวว่า ในอดีตมนุษย์มีการเรียนการสอนถ่ายทอดจากปากสู่ปาก หรือมุขปาฐะ สมัยต่อมาเกิดพัฒนามีหนังสือเรียนหรือแบบเรียนขึ้น หนังสือเรียนหรือแบบเรียน (Textbook) หมายถึงหนังสือที่มีเนื้อหาความรู้เพื่อใช้บังคับให้นักเรียนเรียนในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตามหลักสูตรแต่ละระดับชั้นเรียน คำว่าแบบเรียนน่าจะบัญญัติขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 หลังจากนั้นก็เปลี่ยนใช้เป็นคำว่า “ตำราเรียน” เมื่อปี พ.ศ. 2516 เปลี่ยนใช้เป็นคำว่า “หนังสือเรียน”

จากข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวมาพอสรุปความหมายของหนังสือเรียนได้ว่า หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้และเป็นหนังสือที่ครูใช้เป็นหลักในการเรียนการสอน นักเรียนจำเป็นต้องใช้เรียนอย่างมีคุณภาพ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ต่าง ๆ และทักษะต่าง ๆ และได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมด้วย ในอดีตมนุษย์มีการเรียนการสอนถ่ายทอดจากปากสู่ปากหรือมุขปาฐะ สมัยต่อมาเกิดพัฒนามีหนังสือเรียนหรือแบบเรียนขึ้น อย่างไรก็ตามแบบเรียนแต่ละเล่มย่อมเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองแต่ละสมัย นักการศึกษาของไทยรุ่นหลัง ๆ ได้พยายามสร้างหนังสือเรียนให้มีคุณภาพขึ้นตลอดมา นับเป็นความปรารถนาดีต่อการศึกษาของชาติอย่างแท้จริง

2.2.2 ความสำคัญของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนนับได้ว่าเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่มีประสิทธิภาพมากในแต่ละวิชา จากการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของหนังสือเรียน มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของหนังสือเรียนไว้ดังนี้

หทัย ต้นหยง (2528: 35) ได้กล่าวถึงสำคัญของหนังสือเรียนไว้ว่าหนังสือเรียน คือ หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อเป็นส่วนขยายของหลักสูตรและบทเรียนให้เด็กนักเรียนเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสร้างขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนใช้ในกระบวนการศึกษาเล่าเรียนเป็นวัฏจักรอ่านสำหรับเด็กอย่างหนึ่ง

นพคุณ คุณาชีวะ (2530) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ราคาถูก ซึ่งนักเรียนส่วนมากพอจะจัดหาไว้ใช้ส่วนตัว ช่วยให้สามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ครบถ้วนและสมบูรณ์
2. เป็นแหล่งความรู้ที่ถูกต้อง เพราะหนังสือเรียนจะต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพก่อนอนุญาตให้ใช้และมีการจัดเนื้อหาวิชาอย่างเป็นระเบียบสัมพันธ์ต่อเนื่อง ช่วยให้ครูวางแผนการเรียนการสอนได้ง่ายและสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้
3. เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยให้ครูและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกัน
4. เป็นแหล่งวิชาการที่นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใช้บริบทความรู้
5. เป็นแหล่งข้อมูลที่จะให้สาระหรือคำตอบในปัญหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับขอบเขตของกระบวนการวิชานั้น ๆ และเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน
6. ช่วยเสนอแนวทางต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมแบบฝึกหัด การวัดผล สื่อการสอน เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ครูเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ช่วยเพิ่มพูนแหล่งข้อมูลหรือแหล่งวิชาความรู้
8. เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดหนังสือต่าง ๆ เช่น แบบฝึกหัด คู่มือครู เป็นต้น

วรณี โสมประยูร (2553: 28) ได้สรุปความสำคัญของการสอนภาษาไทยไว้ตอนหนึ่งว่ามนุษย์ได้ใช้ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้ เพื่อประกอบอาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ เพราะคนเราได้รับความรู้ ความคิดต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน แล้วการเขียนบันทึกไว้เพื่อพูดหรือเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจอีกทอดหนึ่ง การเขียนของนักเรียนที่อ่อนภาษาจึงทำให้อ่อนวิชาอื่น ๆ ด้วย

วิเชียร จันทะขารี (2545: 13) กล่าวว่า หนังสือเรียนเป็น หนังสือที่ได้รับรองจากกระทรวงศึกษาธิการว่า ให้ใช้ได้เป็นหนังสือที่ครูใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนและนักเรียนก็จำเป็นต้องใช้เรียนด้วย มีเนื้อหาการใช้ภาษารวมทั้งส่วนประกอบอื่น ๆ ของหนังสือเรียนตามลักษณะของหนังสือทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความสำคัญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็น

ทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้ ได้ประสบการณ์ การพูดและการเขียน เป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2548) กล่าวไว้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือเรียนมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นเครื่องมือประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะว่าหนังสือเรียนทำหน้าที่ในการนำเข้าสู่ศาสตร์ต่าง ๆ อย่างมีระเบียบ คือ เริ่มจากสิ่งที่ย่อยไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน สิ่งที่คุณเคยไปสู่สิ่งที่ไม่คุ้นเคย จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ครั้งแรกจะได้รับการนิยามอธิบายลำดับสุดท้าย คือ ความคิดรวบยอดจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาและเพิ่มพูนโดยนำไปใช้ในเนื้อหาต่าง ๆ ได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำสื่อต่าง ๆ มาใช้ประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น จุดมุ่งหมายสูงสุดของหนังสือเรียนในส่วนนี้คือการให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการให้ข้อเท็จจริงพื้นฐานความคิดรวบยอดและการสรุปจากหลักการ

2. ช่วยการจัดระเบียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะหนังสือเรียนมีบทบาทในการช่วยจัดระเบียบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเนื่องจากลักษณะการเรียบเรียงเนื้อหาสาระนั้น ผู้แต่งหนังสือเรียนได้เสนอแนะความคิดรวบยอด หลักการและเนื้อหาในลักษณะที่เป็นไปตามลำดับว่าอะไรควรมาก่อนและอะไรควรมาทีหลัง นอกจากนี้ยังเป็นการเรียบเรียงขึ้นโดยเฉพาะสำหรับนักเรียนในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงทฤษฎีการเรียนรู้ ความสนใจ ความสามารถในการอ่าน ความทันสมัยของเนื้อหา จุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร จึงเป็นการช่วยจัดระเบียบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครูและนักเรียน

3. เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการรักกิจกรรมการเรียน เพราะหนังสือเรียนในบทบาทนี้มาจากกรากฐานความเชื่อที่ว่า ผู้แต่งหนังสือเรียนเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นครูที่มีประสบการณ์ ดังนั้นสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ครูได้ โดยเสนอแนะความคิดรวบยอดที่สำคัญ การสรุปหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสำคัญที่ควรสอน เนื้อหาเพิ่มเติมต่าง ๆ ตลอดจนข้อเสนอนแนะเกี่ยวกับการจัดการกับปัญหาของการเรียนการสอน

4. เป็นเครื่องมือส่งเสริมหลักสูตร เพราะหนังสือเรียนนอกจากจะเป็นอุปกรณ์ที่มีเนื้อหาวิชาตามแนวหลักสูตร ทำให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ครบถ้วนตามจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตร หนังสือเรียนก็ยังนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างหนังสืออื่น ๆ อีกด้วย เช่น คู่มือครู หนังสือแบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบและหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นต้น

5. เป็นวิถีทางของการประชาสัมพันธ์ นอกเหนือจากการเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่ขาดไม่ได้แล้วหนังสือเรียนยังทำหน้าที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ได้อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนต้องมีความรับผิดชอบเป็นพิเศษที่จะช่วยให้ประชาชนได้ทราบถึงวิชาที่นักเรียนต้องเรียนรู้ เนื้อหาในการ

เรียน ตลอดจนหัวข้อปัญหาที่อภิปรายในห้องเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ปรากฏอยู่ในหนังสือเรียนแล้ว และผู้ปกครองทราบได้จากการอ่านหนังสือเรียน นอกจากนี้หนังสือเรียนยังเป็นตัววัดง่าย ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหลักสูตร ตลอดจนการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาอีกด้วย

6. เป็นเครื่องมือเผยแพร่ความรู้และเครื่องมือช่วยให้มนุษยชาติเป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกัน การที่หนังสือเรียนมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ด้วย เพราะเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนจะครอบคลุมไปถึงความรู้ที่ได้สะสมเพิ่มพูนขึ้น ตลอดจนเทคโนโลยีของมนุษย์ในอดีตซึ่งถ่ายทอดจากมนุษย์รุ่นหนึ่งไปสู่มนุษย์อีกรุ่นหนึ่ง และจากชนชาติหนึ่งไปยังอีกชนชาติหนึ่ง หนังสือเรียนจึงเปรียบเสมือนเป็นเส้นด้ายที่เชื่อมโยงโลกมนุษย์แต่ละช่วงอายุเข้าด้วยกัน และเป็นเสมือนสะพานที่เชื่อมช่องว่างระหว่างเชื้อชาติและสันตีสุขของโลก ความรู้ในระดับต่าง ๆ ของประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถนำมาใช้ในระดับประเทศที่กำลังพัฒนา โดยผ่านทางหนังสือเรียนหรือหนังสือตำราต่าง ๆ เพราะฉะนั้นหนังสือเรียนจึงมีส่วนช่วยให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นการปรับระดับสังคมให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

สายยัณห์ ฆาน้อย (2561: 5-10) หนังสือเรียนภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารความคิด ความเข้าใจ รักการอ่านแสวงหาความรู้และมีเหตุผล

พลาภีนา วงศ์เลขา (2552) ได้กล่าวถึงการสร้างและพัฒนาหนังสือเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจมองข้าม เพราะหนังสือเรียนที่ดีมีคุณภาพภาพมีเนื้อหาสาระถูกต้องครบถ้วน เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น จะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ เสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555) หนังสือเรียนภาษาไทยเป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จัดทำขึ้นหรือสำนักพิมพ์เอกชนเป็นผู้ผลิต สำหรับพัฒนาทักษะทางการใช้ภาษา ทั้ง การอ่าน การเขียน การฟัง ดู และพูด หลักภาษา และวรรณคดี วรรณกรรม รวมทั้งสำหรับครูที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีนักวิชาการศึกษานิเทศก์ ครูภาษาไทย จากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเข้าร่วมพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา

กมลมาลย์ คำแสน (2557: 4) กล่าวว่าหนังสือเรียนมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นสิ่งที่บันทึกความรู้และเรื่องราวต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดชัดเจน
2. เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม เรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้า เพิ่มเติมสำหรับผู้เรียน

รังรอง เจียมวิจักขณ์ (2561: 27) กล่าวว่า หนังสือเรียนนับได้ว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับองค์ความรู้และได้นำคุณธรรม จริยธรรม คำสอนที่สอดแทรกในหนังสือเรียน ปรับประยุกต์ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมแต่ละยุคสมัย ได้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและช่วยพัฒนาสังคมได้ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหรือ ปรับปรุงหนังสือเรียนให้เหมาะสมตามยุคสมัยโดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ฉบับด้วย

โสภี อุ่นทะยา (2561 : 2) กล่าวว่า หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ มีการกำหนดเนื้อหาตามวัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะหนังสือเรียนด้านภาษาซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษา ศิลปะการประพันธ์ ตลอดจนมีความซาบซึ้งในศิลปะทางภาษาจากวรรณคดีและวรรณกรรมร้อยแก้ว และยังสอดแทรกความรู้ ความคิดในด้านสังคม วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าหนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อหารเรียนการสอน หนังสือเรียนมีเนื้อหาสอดคล้องตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และมีความรู้เหมาะสม ละเอียดชัดเจน เนื่องจากหนังสือเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน อีกทั้งยังมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้วัฒนธรรมและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมากต่อประเทศชาติด้วย

2.2.3 ลักษณะของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน การจัดการศึกษา การสร้างหนังสือเรียนและลักษณะของหนังสือเรียน พอสรุปได้ดังนี้

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2522: 137) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบเรียนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. สารระด้านความรู้ (Knowledge Component) ดังนี้
  - 1.1 มีเนื้อหาสอดคล้องตามหลักสูตร
  - 1.2 การจัดเนื้อหาเหมาะสม เช่น เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เรียงลำดับตามเวลา หรือเรียงลำดับตามโครงสร้างของความรู้แต่ละวิชา
  - 1.3 เนื้อหา มีความง่าย ยาก เหมาะสมกับระดับชั้น

- 1.4 เนื้อหาทันสมัย ถูกต้องตามหลัก และลักษณะของวิชา
- 1.5 ใช้คำศัพท์และสำนวนที่นักเรียนเข้าใจได้ง่าย
- 1.6 มีคำอธิบาย คำจำกัดความและตัวอย่างที่ชัดเจน
- 1.7 ผู้เขียนมีแบบการเขียนที่น่าสนใจให้แนวคิดและค่านิยมที่ถูกต้อง
- 1.8 เนื้อหาแต่ละหัวข้อและบทมีปริมาณเหมาะสม
2. สารคดีด้านปัญญา (Intellectual Component)
- 2.1 เนื้อหาสอดคล้องกับหลักการเรียนการสอน
- 2.2 เนื้อหามีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน
- 2.3 เนื้อหาส่งเสริมค่านิยมและทัศนคติที่ดี
- 2.4 ส่งเสริมให้เกิดความคิดและค้นคว้าเพิ่มเติม
- 2.5 ให้ความรู้ในสิ่งที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 2.6 การจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
3. อุปกรณ์การเรียนการสอน (Learning and teaching aids)
- 3.1 มีกิจกรรมเสนอแนะ เช่น การอ่านหนังสือ อ่านประกอบ อภิปราย ทาย
- 3.2 มีบทสรุปท้ายบทที่ให้ความชัดเจนและให้แง่คิดเพิ่มเติม
- 3.3 มีคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท ซึ่งกระตุ้นให้คิด
- 3.4 มีแผนภูมิแสดงขั้นตอน พัฒนาการหรือระบบประกอบเนื้อหา
- 3.5 มีภาพประกอบเหมาะสม เช่น ขนาดพอเหมาะ มีสีเส้นเป็นธรรมชาติ เป็นภาพที่ชัดเจนสื่อความหมาย สอดคล้องกับเนื้อหา มีคำอธิบายประกอบชัดเจน
- 3.6 มีหนังสือคู่มือแบบเรียนสำหรับครู เพื่อแนะนำวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ (Format and printing)
- 4.1 ขนาดรูปเล่มเหมาะสม ทั้งความกว้าง ยาวและหนา
- 4.2 ปก ทนทาน และสวยงาม
- 4.3 กระดาษที่ใช้พิมพ์มีคุณภาพดี คงทน
- 4.4 คุณภาพในการพิมพ์ดี เช่น การเรียงพิมพ์ การขึ้นบท การแบ่งตอนช่องว่างย่อหน้า วรรคตอน และช่องไฟมีระเบียบและสวยงาม
- 4.5 ตัวอักษรชัดเจน ขนาดพอเหมาะสม การใช้พยัญชนะ สระ สกด การันต์ วรรณยุกต์ และเครื่องหมายต่าง ๆ ถูกต้อง

4.6 มีสระต่าง ๆ ประกอบครบถ้วน เช่น หน้าปกใน คำนำ สารบัญ วรรณคดีเชิงอรรถ บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ และภาคผนวกครบถ้วน คุณภาพของผู้เขียน เช่น คุณวุฒิ ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานและเขียนหนังสือ

รุ่ง แก้วแดง (2540: 90-117) กล่าวว่า ที่ผ่านมาโดยทั่วไปโรงเรียนส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ยึดกลับตัวครู หลักสูตรและเนื้อหาวิชา สื่อ และการวัดผลเป็นบัก การมุ่งเน้นเนื้อหาทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาสมอง ไม่ได้ใช้ความคิด และไม่ได้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดและการสร้างความรู้ด้วยตัวเอง ครูจึงควรปฏิบัติกระบวนการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทของตนจากการถ่ายทอดความรู้ มาเป็นการสนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ปรางทิพย์ กัมพลาศิริ (2545: 16) สื่การใ้ภาษาในสารคดีเด็ก การผลิตหนังสือสำหรับเด็กในสมัยที่การพิมพ์ยังไม่เจริญ จะเห็นว่าส่วนใหญ่ผลิตออกมาเพื่อใช้เป็นหนังสือแบบเรียนทั้งสิ้น แต่เป็นการคัดลอกต่อ ๆ กันมา ได้แก่ ประถม ก กา ประถมมาลา สุบินทกุมาร ประถมจินดา เล่ม 1 และประถมจินดา เล่ม 2 ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งโรงพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 3 จึงได้นำหนังสือเหล่านี้มาจัดพิมพ์

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เริ่มมีการจัดการศึกษาแบบใหม่ได้มีแบบเรียนหลวงเกิดขึ้น มีทั้งหมด 6 เล่ม คือ มูลบทบรรพกิจ วาหรีตีนิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวยากรณ์พิจารณ์ และพิศาลการันต์ จากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในครั้งนี้ จึงส่งผลให้หนังสือสำหรับเด็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ประกอบกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมศึกษาธิการขึ้น จึงได้เกิดหนังสือแบบเรียนเร็วขึ้น เพื่อใช้สอนในโรงเรียนแทนแบบเรียนหลวง นอกจากนี้กรมศึกษาธิการยังได้จัดพิมพ์แบบสอนอ่านขึ้น เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งตัดตอนมาจากวรรณคดีที่สำคัญ ๆ เช่น รามเกียรติ์ สามก๊ก ราชอิราษ เป็นต้น อีกทั้งกรมราชบัณฑิตยังได้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กซึ่งเป็นหนังสือแปลขึ้นเช่น เรื่องนายแจ๊คผู้ฆ่ายักษ์ เรื่องความลึกลับของรูปเท้านกอินทรี เป็นต้น

ถวัลย์ มาศจรัส และไพศาล เรียนทัพ (2550) ได้เสนอแนะให้พิจารณาประเด็นที่สรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดเนื้อหา บทอ่านประเภทนิทาน นิทานแฝงคติธรรม นิทานพื้นบ้านภาคใต้ คำพังเพย คำคล้องจอง บทร้อยกรอง ปริศนาคำทาย การละเล่นที่มีบทร้องในท้องถิ่น นิยายสำหรับเด็ก เรื่องสั้น ๆ เรื่องจากวรรณคดี สารคดีสั้น ๆ เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สังคม ชุมชน เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม สถานที่ สำคัญในท้องถิ่นหรือของ

ชาติ บุคคลตัวอย่างในท้องถิ่นหรือชาติ ผู้เขียนสามารถคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมตามประเภทของบทอ่านที่ระบุไว้ในหลักสูตร

2. สิ่งแวดล้อมและสภาพของท้องถิ่น เนื้อเรื่องที่นำมาจากสภาพของท้องถิ่น อาจจะถูกเกิดจากปัญหาของสิ่งแวดล้อมของสังคม ที่เด็กอยู่ในปัจจุบัน เช่น เรื่องปัญหาขยะ ปัญหาจราจร ซึ่งชาวกรุงเทพมหานคร กำลังประสบปัญหาอยู่มาก ก็อาจจะนำมาเขียน โดยตั้งเป็นปัญหาให้เด็กคิด สร้างจุดมุ่งหมายและดำเนินเรื่องสร้างตัวละครให้ตัวละคร นำปัญหานั้นออกมาในรูปของเนื้อเรื่อง หรือการบรรยายเพื่อให้ผู้อ่านคิด ตลอดจนหาทางแก้ไขปัญหา นอกจากปัญหาของท้องถิ่นแล้ว อาจนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดหรือท้องถิ่นที่ตนอยู่มาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ท้องถิ่นอื่นได้รู้จัก

3. ความสนใจและความต้องการอ่านของเด็กตามวัย บทอ่านที่นำมาจากความสนใจและความต้องการอ่านของเด็กตามวัย ดังได้กล่าวมาแล้ว ในช่วงต้น เช่น การละเล่น การกีฬา การกิน การอยู่ การใช้เวลาว่าง และงานอดิเรก เป็นต้น บทอ่านเหล่านี้ เมื่อนำมาใช้ในการสร้างและพัฒนาหนังสือเรียนภาษาไทยควรเขียนเรียบเรียงให้เป็นเรื่องร่วมสมัยหรือ เรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ เนื้อเรื่องควรเน้นความสนุกสนานบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ และแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์จะปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ควรเป็นเรื่องที่มีโครงเรื่องดี การดำเนินเรื่องรวดเร็ว ฉับไว ตื่นเต้น ไร่ใจ และสมจริง ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามได้ รวมทั้งการสร้างลักษณะนิสัยตัวละครและบุคลิก ตัวละคร ซึ่งเป็นเรื่องให้ผู้เขียนหนังสือเรียนควรคำนึงให้มาก

4. นิทานพื้นเมือง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่มาแต่โบราณ ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ทุกจังหวัด ทุกอำเภอ ทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ล้วนแล้วแต่มีนิทานชาวบ้าน เรื่องเล่าประเภทตำนาน นิทานพื้นเมือง ประวัตินานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเชื่อถือ คติชาวบ้าน ตำนานสถานที่ บ่อเกิดขนบธรรมเนียม คำพังเพย คำคม นิทานศาสนา ชาดก นิทานพงศาวดาร ประวัตินานสำคัญเชิงตำนาน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้มานำมาเขียนเป็นบทอ่านได้ โดยอาจดัดแปลง แต่งเติมให้น่าสนใจขึ้น ปัจจุบันมีหนังสือรวบรวม สิ่งเหล่านี้มีมากมาย สามารถค้นคว้าได้จากห้องสมุด หอสมุดแห่งชาติและหอสมุดศูนย์วัฒนธรรมพื้นเมือง ประจำท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่เก็บเรื่องเหล่านี้ไว้มากมาย สามารถนำมาเขียนเป็นเรื่องและวาด ภาพประกอบออกมาให้ผู้เรียนอ่าน นิทานเหล่านี้ส่วนใหญ่มีคติสอนใจทั้งสิ้น จึงมีประโยชน์แก่ผู้เรียนมากขึ้น

Khalid Mahmood (2554: 147) ได้กล่าวโครงสร้างของหนังสือเรียนไว้เป็น 8 หัวข้อใหญ่ ดังนี้

1. Conformity to curriculum policy and scope หนังสือแบบเรียนนั้นต้องสอดคล้องกับ นโยบายหลักสูตรและขอบเขตของวิชาทั้งในเรื่องของเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์หลักของวิชานั้น

2. Vocabulary and format ระดับการใช้คำศัพท์และรูปแบบการจัดวางเนื้อหา ของหนังสือ การจัดรูปหน้า รูปเล่ม ภาพประกอบที่สวยงาม คุณภาพการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร ความง่ายและความชัดเจนในการอ่านเนื้อหาต้องมีคุณภาพ

3. Horizontal and vertical alignment of the text หนังสือแบบเรียนที่ดีควรมี การเปรียบเทียบหนังสือทั้งแนวนอน (เปรียบเทียบกับหนังสือจากสำนักพิมพ์อื่น ที่เขียนในหัวข้อ หรือ ระดับชั้นเดียวกัน) และแนวตั้ง (เปรียบเทียบความลึกของเนื้อหาที่เขียน ว่าเหมาะสมกับ ระดับชั้นหรือไม่ และมีเนื้อหาที่ยากขึ้นเป็นลำดับหรือไม่) รวมทั้งดูรูปแบบการประเมินความรู้และ แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ว่าสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนหรือไม่ ควรเรียบเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก หรือความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนภายในหนังสือเรียนและการจัดเรียงลำดับเนื้อหาและการนำเสนอ มีขั้นตอนที่เหมาะสมเข้าใจง่าย

4. Acceptability ความสามารถในการยอมรับ หนังสือแบบเรียนที่ดีควรคำนึงถึง สภาพแวดล้อมของผู้เรียน และความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่หลากหลายด้วย การใช้ตัวอย่าง ประกอบการอธิบายที่สอดคล้องกับระดับชั้นที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายในชีวิตประจำวัน รวมทั้ง การเลือกรูปเล่ม ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน และการตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจเป็นต้น

5. Text reliability เนื้อหามีความถูกต้อง ทั้งข้อมูลและข้อเท็จจริงและเป็นข้อมูล ที่มาจากแหล่งที่ได้รับความน่าเชื่อถือ และเป็นข้อมูลที่ทันสมัย

6. Cognitive development and creative thinking เนื้อหาสาระในหนังสือ ควร เน้นที่พัฒนาการทางสติปัญญาและส่งเสริมกระบวนการความคิดเชิงสร้างสรรค์

7. learning and assessment การเรียนรู้และการประเมินผลการเรียน ให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละบท เพื่อส่งเสริมการใช้เนื้อหาที่เรียนในการนำไปประยุกต์ใช้

8. Bias free หนังสือแบบเรียนที่ดี ควรมีความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ใช้ถ้อยคำที่ แสดงถึงความเคารพในความแตกต่าง และให้เกียรติเพศสตรี ชนกลุ่มน้อยและผู้ด้อยโอกาส

กมลมาลย์ คำแสน (2557: 4) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชาบังคับไว้ 5 ชุด คือ หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ หนังสือเรียนหลักภาษาไทย หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณคดีวิจักขณ์ หนังสือเรียน ภาษาไทยชุดภาษาพิจารณา นอกจากหนังสือเรียนรายวิชาบังคับแล้ว ยังมีหนังสือเรียนรายวิชาเลือก เช่น ภาษากวีวัฒนธรรม วรรณคดีมรดก การพูด ประวัติวรรณคดี ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาส ให้เอกชนเขียนแล้วพิจารณารับรองแล้วจึงประกาศให้ใช้ได้เป็นราย ๆ ไป

2.3 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

ลิวอิส และฮาร์เซอร์ (ประภาศรี สีอำไพ. 2524: 47; อ้างอิงจาก Lewis and Harclerod. 1971: 333-337) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนว่าควรพิจารณา ดังนี้ ขอบเขตของเนื้อหาแบบเรียนต้องบรรจุสาระเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษาในรายวิชานั้น การตีความหมาย วัตถุประสงค์ในหลักสูตร ใช้ตามแนวของประมวลการสอน การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน ต้องเลือกหัวข้อเรื่อง (Topic) ในแบบเรียนมาเปรียบเทียบกับประมวลการสอนจึงจะพิจารณาขอบเขตได้ ความเหมาะสมในระดับชั้นหรือระดับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้ถ้อยคำสำนวน คำศัพท์เหมาะสมกับวัย ระดับชั้นและระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งในแบบเรียนนั้นการวิเคราะห์ การเลือกหัวข้อ ประโยค ศัพท์ คำยาก เรียงรายการคำต่าง ๆ พิจารณาว่าแบบเรียนนั้นจะนำมาใช้เป็นรายบุคคล แบ่งแยกตามความสามารถได้หรือไม่ เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งชายและหญิงหรือไม่ มีอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้เรียนบ้างหรือไม่ มีสิ่งทำทนายสำรองไว้สำหรับผู้เรียนบ้างหรือไม่ รูปลักษณะภายนอก การพิมพ์ ชัดเจน น่าอ่านหรือไม่ ตัวอักษรใหญ่เพียงพอ มีช่องระหว่างบรรทัดแนวบรรทัดทำให้อ่านง่ายหรือไม่ มีคำอธิบายศัพท์ มีการสรุป และวิจารณ์ในท้ายบท มีบรรณานุกรมที่เหมาะสม มีภาพประกอบที่มีขนาดสีชัดเจนตรงกับเรื่อง

การสอนภาษาสำหรับผู้เริ่มเรียน ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจผู้เรียนให้มากเป็นกรณีพิเศษ ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้จิตวิทยาและศาสตร์การสอนทุกรูปแบบ ตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้ มุ่งยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (มาตรา 22) ยึดหลักการ ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้สูงสุด เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ให้ผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่ผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการและเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียนการสอนภาษาไทยให้ได้ผลและเด็กมีความสุขในการเรียนนั้นต้องใช้กิจกรรมหลากหลายเข้ามาประกอบการเรียนการสอน กิจกรรมที่ได้ทดลองสอน ได้แก่ กิจกรรมโครงการแผนเดียวเป็นโครงการสำรวจ ฝึกให้เด็กสร้างองค์ความรู้เองสำรวจจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนใกล้ ๆ ตัว กิจกรรมการวาดภาพระบายสีเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยให้เด็กได้วาดภาพประกอบชิ้นงานของตนเอง กิจกรรมวาดภาพระบายสีเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบมากที่สุด

ทรง จิตปราสาท (2526: 23) กล่าวถึง วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาไว้ว่า มีวิธีสอนหลายวิธีควรเลือกใช้วิธีใดก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสมและตรงตามความถนัดของครู โดยให้การกำหนดการสอนนั้นทำให้นักเรียน ฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ถูกต้องรวดเร็วและสัมพันธ์กัน เรียนด้วยความสนุกสนาน การสอนจะต้องจัดให้มีการสอนครบ 6 ประการดังต่อไปนี้

1. การสอนสระ พยัญชนะ ให้บอกร้อง ออกเสียงและเขียนให้ถูกต้องทุกตัวทันทีหรือจะสอน บางตัวโดยเริ่มจากพยัญชนะที่เด็กได้พบก่อนแล้วค่อยเพิ่มขึ้นจนครบทุกตัว แล้วนำมาเรียงลำดับให้ ถูกต้องในภายหลังก็ได้

2. สอนคำ ให้อ่าน เขียนให้ถูกต้องรู้ความหมาย

3. สอนใจประโยคให้อ่าน เขียนให้ถูกต้อง รู้ความหมาย และใช้คำเรียงประโยคได้ถูกต้องทั้ง ในการพูดและการเขียน

4. สอนแจกลูกให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียงพยัญชนะกับสระเพื่อนำไปใช้ในการ อ่านและเขียนคำที่ต้องการได้

5. สอนผันให้สามารถจับหลักเกณฑ์วิธีออกเสียงการผันวรรณยุกต์ เพื่อนำไปใช้ในการอ่าน และการเขียนคำที่ต้องการได้

6. สอนการใช้ภาษาไทยให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อความหมายแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ทั้งการพูดและการเขียนได้ถูกต้องทั้งตัวสะกดและความหมายได้ดีตามวัยและระดับชั้น เช่น การ อธิบายเล่าเรื่องแต่งความ จดหมายเป็นต้น

สุชาติ วัชรวิทย์ (2529: 64-65) ได้กล่าวถึง แนวทางการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้ การสอน ภาษาไทยให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน นำภาษาที่ผู้เรียนพบเห็นและใช้อยู่ในสถานที่ ต่าง ๆ เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน ตลาด ชุมชน ภาษาจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น มาเป็นสื่อ ในการเรียนรู้เพื่อที่ผู้เรียนจะนำความรู้ ทักษะและเจตคติที่ได้รับไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในชีวิตสอน ทักษะทั้งสี่ ให้สัมพันธ์กันทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการการใช้ภาษาที่ถูกต้อง แต่ อาจจะแยกย่อยออกเพื่อฝึกฝนแต่ละทักษะในกรณีการสอนซ่อมเสริมได้ฝึกฝนให้เรียนรู้ด้วยความ เข้าใจมากกว่าการท่องจำ เน้นการฝึกฝนจนเกิดความคิดรวบยอดสามารถสรุปหลักเกณฑ์ได้ด้วย ตนเองฝึกฝนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากโดยมีครูคอยแนะนำ ทั้งนี้เพื่อ ปลูกฝังนิสัยใคร่รู้ใคร่เรียนและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนุกสนาน น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกฝนบ่อย ๆ และซ้ำ ๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังความ รักในการเรียนภาษาไทยอีกด้วย ฝึกให้เป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต การใช้ภาษาที่พบเห็นในสถานการณ์ ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดและมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น ในการฝึกทักษะ ถ้าครูพบ ข้อบกพร่องควรหาสาเหตุและแก้ไขให้ถูกต้องและทันเวลา การสอนซ่อมเสริมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่อ่อนแอในด้านทักษะเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมหลาย ๆ วิธีตลอดจนการใช้สื่อการเรียนที่มี ประสิทธิภาพเพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

ประพิมพ์พรรณ โขศสุวัฒน์สกุล (2531: 117-124) กล่าวว่าหนังสือแต่ละประเภทที่ใช้ใน โรงเรียนย่อมมีลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาแตกต่างกันไป เช่น หนังสือเรียนย่อมแตกต่างไปจาก คู่มือครู และหนังสืออ่านนอกเวลา ฯลฯ ความแตกต่างกันเป็นลักษณะเฉพาะประเภทของหนังสือ

อย่างไรก็ตามหนังสือที่ใช้ในการเรียน ก็มีส่วประกอบส่วนใหญ่คล้ายกันซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนประกอบตอนต้น ส่วนเนื้อหา ส่วนประกอบตอนท้าย ซึ่งมีรายละเอียดของส่วนเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อเรื่องซึ่งแบ่งออกเป็นบท เป็นต้น ตามลำดับเนื้อหา มีรายละเอียดถูกต้องตามหลักวิชาการและข้อเท็จจริง ตรงตามหลักสูตรอย่างครบถ้วน เครื่องช่วยประกอบเนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็วและถูกต้อง

นิพนธ์ สุขสวัสดิ์ (2531: 204) กล่าวว่า เนื้อหาที่ควรมีในหนังสือเรียนไทยนั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ แบบสอนอ่าน ให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนได้ มีเนื้อหาต่าง ๆ กันทั้งในแบบเรียนที่บรรจุเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้แก่เด็ก ทั้งในด้านอาชีพ ศีลธรรม จรรยา วัฒนธรรม ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และความรู้รอบตัว แบบเรียนทางภาษา ให้นักเรียนรู้จักหลักเกณฑ์ทางภาษา เช่น พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การประสมอักษร การใช้คำ เรียนเรียงประโยคและการแต่งคำประพันธ์ แบบเรียนทางวรรณคดี ให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีต่าง ๆ ของชาติ เป็นการส่งเสริมให้รู้จักคุณค่าทางวัฒนธรรมให้เข้าใจในศิลปะความงามของอักษร ส่งเสริมจิตใจให้ตั้งงามบริสุทธิ์ รู้ถึงโบราณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณีสมัยก่อน วรรณคดียังเป็นเครื่องโน้มน้าวจิตใจให้เกิดความงมงามในสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะสัมพันธ์ไปถึงความรักชาติของตน

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2536) กล่าวว่าในคู่มือสอนภาษาไทยย้อนยุค ป. 1 ธรรมชาติในการพัฒนาทางภาษา มนุษย์จะต้องสื่อสารภาษาไทย 3 ทาง ได้แก่ ทางเสียง (ฟัง พูด) ทางตัวอักษรและสัญลักษณ์ (อ่าน เขียน) และ ทางกาย (สีหน้า ท่าทาง ภาษาใบ้) ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้โดยธรรมชาติของเด็ก จึงเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมาย เป็นที่เข้าใจ (Comprehensible Input) คือ ให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายโดยรวม จากเรื่องที่อ่าน เป็นคำ เป็นประโยคที่ดี มีความหมาย ใช้กระบวนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนผลของการรับรู้ (Output) จะประสบผลสำเร็จได้ตามความหมาย ถ้าผู้สอนเข้าใจ วิธีให้ปัจจัยป้อนหรือพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน

สมปต์ ตัญตรัยรัตน์ (2538: 25) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยว่าควรจัดให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน สัมพันธ์กับทักษะเพื่อให้ประสบความสำเร็จ จัดกิจกรรมให้สนุก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพอใจที่จะเรียน เรียนด้วยความรู้สึกไม่เบื่อหน่าย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรจัดให้ผู้เรียนฝึกทักษะรวมกันทั้งชั้น ฝึกทักษะเป็นกลุ่ม แล้วจึงฝึกเป็นรายบุคคลด้วยการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันไปได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนและเกิดเจตคติที่ดีในการเรียนมากขึ้น

มนนกุล ทิมอ่ำ (2549: 58) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะ (ลักษณะทางด้านกายภาพ)ประกอบด้วยลักษณะรูปเล่มการจัดทำภาพประกอบ

1.1 ลักษณะรูปเล่ม ได้แก่ ปก (สีและการออกแบบปก) การจัดทำรูปเล่ม คุณภาพกระดาษขนาดตัวอักษร สี ความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้าและศิลปะการจัดหน้า

1.2 ลักษณะภาพประกอบความชัดเจนของภาพความสมจริงของภาพ ขนาดและสีสันของภาพ จำนวนภาพ การสื่อความหมายและคำอธิบายภาพประกอบ

2. ด้านคุณภาพของหนังสือ (ลักษณะทางด้านเนื้อหาสาระ) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาการใช้ภาษา

2.1 เนื้อหาวิชา ได้แก่ ความสอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาสาระ คุณค่าคุณลักษณะที่เกิดแก่ผู้เรียน ความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา การเรียงลำดับความยากง่ายลำดับการนำเสนอและความกลมกลืน แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ประกอบบทเรียนและส่วนประกอบของหนังสือ

2.2 การใช้ภาษา ได้แก่ ความถูกต้องทางหลักภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมของภาษา และเครื่องหมายวรรคตอน

การวัดผลและการประเมินผล คำว่าการประเมินผลเป็นคำที่กว้างขวางครอบคลุมมากกว่าคำว่า การวัดผล การวัดผลไม่ได้จบในตัวของมันเอง แต่จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินผล ใน การประเมินผลจะรวมถึงการตัดสินคุณค่าเข้าไว้ด้วย ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญของการประเมิน หนังสือเรียนคือจะต้องมีทั้งการวัดผลโดยเลือกเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและมีเกณฑ์ในการ ตัดสินหนังสือแต่ละเล่มมีที่มาเป็นอย่างไรเราจึงควรศึกษาไว้เป็นความรู้ส่วนตัวเผื่อว่าถ้าเด็กเล็ก ๆ ถามเราก็จะตอบได้อย่างเต็มปากว่าหนังสือมีที่มาจากที่ใด ในปี พ.ศ. 2441 ได้กล่าวถึงสมุดตำราเรียน ซึ่งในบางแห่งหรือในบางที่เรียกแบบเรียนหรือสมุดแบบเรียน จึงสันนิษฐานว่าในสมัยนั้นวิชาการต่าง ๆ จะเขียนกันลงสมุด และคำว่าตำราเรียนของจะเป็นคำที่ใช้สลับกับคำว่าแบบเรียน ต่อมาในปี พ.ศ 2494 กล่าวถึงการศึกษาแบบใหม่ว่าด้วยหลักสูตรและแบบเรียนซึ่งจะไม่มีคำว่าตำราเรียนเลย

มนนุกูล ทิมอ่ำ (2549) จำแนกโครงสร้างของหนังสือเรียนเป็นด้านคุณลักษณะและด้าน คุณภาพ กล่าวคือ ด้านคุณลักษณะ หมายถึงคุณลักษณะทางด้านกายภาพของหนังสือมี 2 หัวข้อคือ ลักษณะรูปเล่ม และภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม ปก หมายถึง สีและการออกแบบสิ่งที่อยู่ภายนอก หนังสือ การจัดทำรูปเล่ม หมายถึง รูปทรงของหนังสือและเข้าเล่ม คุณภาพกระดาษ หมายถึง คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์ปกและกระดาษพิมพ์หนังสือเรียน ขนาดอักษร สี ความชัดเจน หมายถึง ขนาดของตัวหนังสือ สีที่ใช้พิมพ์หนังสือเรียน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้า หมายถึง ความ กว้าง ความยาว ความหนาของหนังสือเรียนและจำนวนหน้าของหนังสือเรียนทั้งหมด ศิลปะการจัด หน้า หมายถึง การตกแต่งจัดวางระหว่างภาพและเนื้อหาในหนังสือเรียน ภาพประกอบ ความชัดเจน

ของภาพ หมายถึง ภาพที่ใช้ประกอบหนังสือเรียนเป็นภาพที่แสดงองค์ประกอบได้ถูกต้อง ความจริงของภาพ หมายถึง ภาพที่ใช้ประกอบหนังสือเรียนเป็นภาพวาด ภาพเหมือนจริง หรือภาพการ์ตูน ขนาด สีเส้นของภาพ หมายถึง ขนาดของภาพประกอบ และสีของภาพเป็นภาพสีหรือขาวดำ จำนวนภาพ หมายถึง จำนวนภาพที่ใช้ประกอบหนังสือเรียนมีปริมาณที่เหมาะสม การสื่อความหมาย หมายถึง ภาพประกอบที่นำมาใช้สามารถสื่อความหมายได้ คำอธิบายภาพประกอบ หมายถึง คำอธิบายประกอบภาพต้องสอดคล้องกับภาพประกอบ ส่วนด้านคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะในด้านเนื้อหาสาระมี 2 หัวข้อ คือ เนื้อหาและการใช้ภาษา เนื้อหา ความสอดคล้องกับหลักสูตร หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนมีครบตามมาตรฐานการเรียนรู้ คุณค่า คุณลักษณะที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนแบ่งบอกรให้เกิดคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ความถูกต้องและเที่ยงตรง หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนถูกต้องและเที่ยงตรงตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การเรียงลำดับเนื้อหาความยากง่าย หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนเรียงลำดับได้เหมาะสม จัดเจน ลำดับขั้นตอนการนำเสนอและความกลมกลืน หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียน มีมีโนทัศน์แสดงให้เห็นลักษณะของเนื้อหา แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง เนื้อหาสาระของหนังสือเรียนส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด และ แบบทดสอบประกอบ บทเรียน หมายถึง กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัดและแบบทดสอบสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ส่วนประกอบของหนังสือ หมายถึง คำนำ สารบัญ เชิงอรรถ บรรณานุกรม หนังสืออ่านประกอบ การใช้ภาษา ความถูกต้องตามหลักการภาษา หมายถึง ภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ หมายถึง ข้อความที่ใช้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ความเหมาะสมของภาษา หมายถึง ภาษาที่ใช้ในหนังสือเรียนเหมาะสมตามธรรมชาติของหลักการใช้ภาษา เครื่องหมายวรรคตอน หมายถึง การเว้นวรรคจอนและการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 37) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้มีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และสามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ปฐมชัย ธีระเนตร (2552: 20) กล่าวเรื่องการใช้อาษาเพื่อการสื่อสารในด้านการใช้คำในภาษาไทยว่าไม่ควรนำคำเหล่านี้มาใช้เขียนข้อความ เช่น คำกำกวมตีความหมายได้หลายแง่ คำฟุ่มเฟือย คำหรือวลีที่สร้างขึ้นใหม่แทนคำเดิม คำสำนวนต่างประเทศ คำหายาบ คำกวนและคำที่ไม่เหมาะกับกาลเทศะและบุคคล เช่น คำตลาด คำทางวิชาการ ภาษาถิ่น ภาษาโฆษณา ภาษาหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

คมสันต์ คมน์ทิพย์รัตน์ (2552) ให้ความคิดเห็นว่า ควรสอนให้ได้แก่นักเรียนอ่านออกและอ่านได้ก่อนแล้วค่อยสอน “รักการอ่าน” โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมแบ่งเป็น ลำดับขั้นคือ กิจกรรมที่ 1 อ่านออก อ่านได้คือแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มฝึกประสมคำจากพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ กิจกรรมที่ 2 ไปใช้ห้องสมุด กำหนดให้อ่านเรียนรู้หนังสือเรียนแต่ละกลุ่มสลับกันไปวันละ 1 กลุ่ม สาระ แนะนำตู้/ชั้นเก็บหนังสือ กิจกรรมที่ 3 สมุดบันทึกการอ่าน กิจกรรมที่ 4 นำเสนอรายงาน กิจกรรมที่ 5 ใส่พานมอบรางวัลผู้ผ่านเกณฑ์ที่ดีที่สุด

ชาญชัย คงเพียรธรรม (2553: 93-94) กล่าวว่า เรื่องราวของเขมร ยังคงปรากฏอยู่ในแบบเรียนสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทางการเมืองของกัมพูชาที่ในช่วงที่ผ่านมา มีการตัดสินใจลงโทษผู้นำเขมรแดงหลายคนในข้อหาฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ นอกจากนี้การนำเรื่องราวของเขมรแดงมาตีแผ่ ทำให้ภาพลักษณ์ของสุน เซน และเวียดนามดีซัน ในฐานะของวินบุรุษและมหามิตรที่ช่วยขับไล่กองกำลังเขมรแดงออกไปจากกรุงพนมเปญได้สำเร็จ เมื่อวานที่ 7 มกราคม ค.ศ. 1979

กมลมาลย์ คำแสน (2557: 80) กล่าวว่า หนังสือเรียนตรรกศึกษาของภราดา ฟ. ฮีแลร์ มีทั้งหมด 5 เล่ม เริ่มตั้งแต่ชั้นเตรียมประถมศึกษจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ลักษณะเฉพาะของหนังสือเรียนชุดนี้คือเรียนแล้วเข้าใจง่าย เร็ว อ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่วเนื้อหา เรียงลำดับจากง่าย ไปยาก วลี ประโยค และ เรื่องสั้นที่เด็กนักเรียนฝึกอ่าน สอดแทรกคติธรรม คำสอนและ สำนวนสุภาพิต คำพังเพยไว้ด้วย ส่วนการนำเสนอเนื้อหาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ เริ่มสอนอักษรกลาง ประสมกับสระเสียงยาวแล้วผันวรรณยุกต์เอกและโทฝึกให้อ่านที่มีความหมายทั้งคำเดียว 2 คำวลีและประโยคง่าย ๆ สอนอักษรสูง ประสมกับสระเสียงยาวแล้วผันวรรณยุกต์เอกและโท และฝึกอ่าน ประสมอักษรสูงและอักษรกลางกับสระเสียงสั้น นำคำมาแต่งเป็นเรื่องสั้น ๆ สอนอักษรต่ำ ประสมกับสระเสียงยาว ผันวรรณยุกต์เอก และโท จึงประสมกับสระเสียงสั้น เรียงลำดับอักษรทั้งหมด สอนตัวเลขตัวการันต์ อักษรนำ อักษรควบกล้ำ ผันวรรณยุกต์ตรีและประสมกับสระเสียงสั้น

การจัดระบบการสอบวัดมาตรฐาน อังคณา ขนร (2558) กล่าวว่า สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจในภาษาไทยพอสมควร ไม่รักและไม่ภูมิใจในภาษาประจำชาติของตนเอง ขาดแคลนความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ขาดแคลนความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทยด้วย

แบบเรียนภาษาไทยที่สร้างขึ้นสำหรับชาวต่างประเทศโดยเฉพาะซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนเรื่องวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตไทยที่สามารถอธิบายลักษณะของวัฒนธรรมไทย ประเพณีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยและแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการอธิบายเนื้อหานั้นปรากฏอยู่น้อยมาก นอกจากนั้นยังเป็นการเรียนที่สำคัญทำให้ผู้เรียนสามารถทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้สอนภาษาและวัฒนธรรมไทยต้องรวบรวมเนื้อหาจากหนังสือหรือเอกสารหลายเล่มแล้วมาปรับรูปแบบและเนื้อหาหรือเลือกเฉพาะบทเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียนชาวต่างประเทศมาใช้เป็นแบบเรียน ซึ่งบางบทเรียนอาจจะมีเนื้อหาที่ยากเกินความสามารถของนักเรียนและไม่สอดคล้องกับบริบทการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย (2558: 60-62) ได้เสนอแนวทางการสอนสะกดคำไว้ว่า ในระดับประถมศึกษาควรสอนอ่านสะกดคำทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่เป็นพื้นฐานโดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน ต้องสอนอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียนควรเน้นเรื่องการอ่านออกเสียงแบบแจกลูกและแบบสะกดคำ ในระยะเริ่มเรียนอ่านคำ แล้วฝึกอ่านออกเสียงโดยไม่ต้องอ่านแบบแจกลูก แบบสะกดคำ จนสามารถอ่านได้คล่องและอ่านในใจได้ต่อไปอ่านแบบแจกลูกต่างจากอ่านแบบสะกดคำ แต่ต่อเนื่องกันได้ การอ่านแบบแจกลูกเป็นการฝึกให้อ่านคำที่มีส่วนประกอบส่วนใหญ่อย่างเดียวกัน มีเพียงส่วนเดียวที่แตกต่างกัน เช่น ต่างกันที่พยัญชนะต้น ตัวสะกด หรือสระเท่านั้น เพื่อให้อ่านแม่นยำขึ้นควรสอนอ่านจากง่ายไปยาก คือสอนคำที่เป็นตัวสะกดในมาตรา แม่ ก กา คำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา ไม่ตรงมาตรา ตามลำดับ และต่อด้วยคำที่มีลักษณะซับซ้อน เช่น คำที่มีอักษรนำ คำที่มีตัวการันต์ ควรนำคำที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน หรือคำที่เป็นชื่อสถานที่ หมู่บ้าน ตำบลในท้องถิ่นมาให้นักเรียนฝึกอ่าน เบื้องต้นให้อ่านตามความสนใจ แล้วจึงแยกตามลำดับความยากง่ายของโครงสร้างทางภาษาควรนำสื่อที่หาง่าย หรือประยุกต์ใช้ของที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ให้เด็กตัดคำที่สนใจและอยากอ่าน รวบรวมไว้ประกอบเป็นภาพหรือสิ่งของต่าง ๆ ตามแต่จะออกแบบ แล้วจึงแนะนำสอนให้เด็กแยกคำตั้งแต่ไม่มีตัวสะกด ไปจนมีตัวสะกดแม่ต่าง ๆ และคำที่ยากซับซ้อนตามลำดับ

กึ่งกาญจน์ บุรณสินวิวัฒนกุล (2561: 167) กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับประสบการณ์และจุดมุ่งหมายของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ ตลอดจนผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทวิถีชีวิต ตลอดจนวัฒนธรรมทางสังคมในการสื่อสารนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสารและการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงการใช้ภาษาและเกิดความเข้าใจอย่างสมบูรณ์ใน

เรื่องการสื่อสารได้ การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความหลากหลาย ครูผู้สอนต้องตั้งคำถามก่อนจัดการเรียนการสอน ว่า สอนอะไร สอนอย่างไร เวลาเท่าไร อะไรเป็นผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการเรียนการสอน ชาวต่างประเทศที่ต้องการเรียนภาษาไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ 1) เพื่อใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน 2) เพื่อใช้ภาษาไทยในการศึกษาการเรียนรู้ และ 3) เพื่อใช้ภาษาไทยในการประกอบอาชีพ

สายัณห์ ผาน้อย (2561: 22) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สถานศึกษามีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองแนวทางดังกล่าว โดยจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติ เน้นกระบวนการคิด ให้เกิดความรู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้สมดุลกันหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (Grade 4-2558) กล่าวไว้ว่า ในด้านทักษะการฟัง เน้นให้เด็กนักเรียนรับรู้และเข้าใจนิทานหรือบทกลอน ในด้านการพูด เน้นให้เด็กนักเรียนสามารถเล่าเรื่องของแต่ละบทเรียนและสามารถเล่าความหมายของบทกลอนเป็น ในด้านการอ่าน เน้นคุณภาพประกอบแล้วอ่านออก ในด้านการเขียน เน้นเขียนคำศัพท์ ประโยค เรื่องย่อ อย่างถูกไวยากรณ์ นอกจากนั้นยังเน้นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สุขภาพ

จากเว็บไซต์ <http://thamonwantou.blogspot.com> ค้นหาเรื่อง แบบเรียน เมื่อวันที่ 21 ม.ค. 2562 พบว่า แบบเรียนหมายถึงหนังสือที่ให้นักเรียนเรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ แบบเรียนหรือหนังสือเรียนที่เรียนกันในปัจจุบันก็แตกต่างกันไปแล้ว แต่ว่าสถานศึกษาแห่งนั้นจะต้องการแบบใด ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีและเกณฑ์ในการเลือก ปัจจุบันในการเรียนแต่ละวิชาทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกหนังสือให้ใช้ในโรงเรียนจะต้องเลือกบัญชีที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ได้ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องพิจารณาเลือกหนังสือที่คิดว่าเป็นแบบเรียนที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุด หลักเกณฑ์ของการเลือกหนังสือที่ดีคือ ควรมีเนื้อเรื่องคำอธิบายรูปภาพ กิจกรรม และแบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชานั้น ๆ ควรมีเนื้อเรื่องครบถ้วนตามหลักสูตร ข้อความกะทัดรัด คำอธิบายชัดเจนเข้าใจง่าย สำนวนโวหารที่ใช้สละสลวยเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน มีการจัดระเบียบ วางลำดับบทเรียนตามหลักวิชา เพื่อความสะดวกแก่การเรียนการสอน แบ่งบทเรียนออกเป็นหน่วย ๆ มีเนื้อหาวิชาเหมาะสมที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในแต่ละหน่วยได้ในเวลาอันเหมาะสม มีเวลาทบทวนและหาความรู้เพิ่มเติมได้แนวการเขียน ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันคือ ใช้ถ้อยคำน่าสนใจชวนอ่านข้อความที่ใช้มีความหมายแจ่มแจ้ง ศัพท์ที่ใช้เหมาะกับระดับที่ใช้แบบเรียนให้ความคิดรวบยอด อ่านแล้วเข้าใจง่าย

แบบเรียนควรมีรูปเล่มที่สวยงามใช้กระดาษที่มีคุณภาพตัวหนังสืออ่านง่าย ขนาดรูปเล่มกะทัดรัดและปกมีสีสวยงาม มีเอกสารอ้างอิงและมีที่มาของข้อมูล มีสารบัญ คำนำ คำอธิบายศัพท์ และดัชนี องค์ประกอบของเนื้อหา หมายถึง โครงสร้างของเนื้อหา การกำหนดลำดับของเนื้อหา ภาษาไทยรูปแบบอธิบายเนื้อหา และลักษณะของแบบฝึกหัด โครงสร้างเนื้อหา หมายถึงเนื้อเรื่อง ภาษาไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยที่ประกอบด้วยจำนวนหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย และปริมาณเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียน การกำหนดลำดับเนื้อหา หมายถึงการจัดเรียงเนื้อหา ภาษาไทยที่ต้องศึกษาก่อนหลังในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย รูปแบบการอธิบายเนื้อหา หมายถึงรูปแบบการนำเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือ ลักษณะของแบบฝึกหัด หมายถึงจุดประสงค์การเรียนรู้และรูปแบบของแบบฝึกหัดที่ปรากฏในหนังสือเรียน รูปเล่มของหนังสือเรียน หมายถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือเรียน ประกอบด้วย จำนวนหน้า ลักษณะกระดาษ ลักษณะปก ขนาดเล่ม ขนาดตัวอักษร การใช้สีสันในหนังสือเรียนภาพประกอบ (ย่อหน้า) เกณฑ์การวิเคราะห์ ลักษณะรูปเล่ม ได้แก่ ขนาดของรูปเล่ม กระดาษที่ใช้พิมพ์ ปก คำนำ สารบัญ คุณภาพในการพิมพ์ การเย็บเล่ม ขนาดของรูปเล่ม ความกว้างและความยาวเหมาะสมกับความหนาของหนังสือ มีขนาดเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน หนังสือระดับมัธยมศึกษาควรมีรูปเล่มเป็นแนวตั้งขนาด 8 หนัวยก มีความกว้างยาวขนาด 7 คูณ 10 นิ้ว กระดาษที่ใช้พิมพ์ มีความคงทน ไม่ขาดหรือเปื่อยง่าย มีความหนาพอควร หมึกไม่ซีดจางเกินไปอีกข้างหนึ่ง สีของกระดาษขาวสะอาดตา ควรเป็นกระดาษปรีฟ ฟอกขาว หรือ กระดาษปอนด์ ปกกระดาษที่ใช้ทำปกมีความหนาทนทาน สีของปกสวยสะอาดตา ดึงดูดความสนใจ บนปกมีข้อความครบถ้วน ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ระดับชั้น และราคา ควรระบุจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างชัดเจน มีการเสนอวิธีใช้หนังสืออย่างละเอียด ระบุเรื่องที่ปรับปรุง หรือเพิ่มเติม ในคำนำของการพิมพ์แต่ละครั้ง ถ้ามีผู้แต่งเกิน 5 คน ควรระบุชื่อผู้แต่งไว้ในคำนำ สารบัญ ประกอบด้วย ลำดับบท ชื่อบท หัวเรื่อง และ ลำดับหน้า มีสารบัญเรื่องอย่างครบถ้วน เรื่องและหน้า ในสารบัญ ต้องตรงกับในเนื้อเรื่อง คุณภาพในการพิมพ์ การพิมพ์ประณีต สะอาดตา หมึกไม่เลอะเทอะ ตัวสะกด การ์นต์ เว้นวรรค ถูกต้อง ตัวอักษรที่พิมพ์ เป็นระเบียบ สม่่าเสมอ น่าอ่าน ใช้ตัวพิมพ์ตามแบบ เพื่อเน้นข้อความสำคัญ เช่น ตัวพิมพ์ดำ ตัวพิมพ์กลาง ตัวพิมพ์บาง ขนาดของ ตัวพิมพ์ใช้หลายขนาด เช่น เนื้อเรื่อง ใช้ตัวพิมพ์บางขนาด 16 พอยท์ หัวข้อใช้ ตัวพิมพ์ขนาด 24 พอยท์ หน่วยในการวัดตัวพิมพ์เรียกว่า พอยท์ 1 พอยท์เท่ากับ 1 นิ้ว การจัดหน้า เว้นขอบหน้าทั้ง 4 ด้าน ประมาณครึ่ง ถึง 1 นิ้ว การเย็บเล่ม ควรเย็บเล่มทน ไม่หลุดง่าย การเข้าเล่มดีเปิดอ่านได้สะดวก ตัดขอบกระดาษ 3 ด้านเรียบร้อย การเรียงลำดับหน้าถูกต้อง ไม่สลับหน้า ไม่กลับหัวกระดาษ จำนวนหน้ากระดาษครบถ้วน เกณฑ์การวิเคราะห์คุณค่าทางวิชาการ ได้แก่ เนื้อหา เครื่องช่วยประกอบเนื้อหา บทสรุป กิจกรรมเสนอแนะและแบบฝึกหัด รายชื่อหนังสืออ้างอิงหรือหนังสืออ่านประกอบ ลักษณะการเขียน เนื้อหา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา เนื้อหาครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ตามหลักวิชา และให้รายละเอียดเพียงพอ ทันสมัยต่อเหตุการณ์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แบ่งเนื้อหาไม่ซับซ้อน เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน ปริมาณเนื้อหาในแต่ละบทเหมาะสม มีความต่อเนื่องในแต่ละบท ให้สาระความรู้ทางด้านสติปัญญา มีบทอภิปรายแสดงความคิดเห็นที่มีต่อสังคม เครื่องช่วยประกอบเนื้อหา ได้แก่ ภาพ ตาราง แผนที่ แผนภูมิ ควรมีความถูกต้องชัดเจน ขนาด เหมาะสม มีจำนวนมากพอ ภาพตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อเรื่อง จุดสนใจต้องใหญ่สะดุดตา ตีความหมายง่าย เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ตลอดจนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน ควรมีทั้งภาพถ่าย ภาพวาด ที่ชัดเจนตรงกับความเป็นจริง มีชีวิตจิตใจ ควรเป็นภาพสี เพราะตรงกับความเป็นจริง และน่าสนใจมากกว่าภาพขาวดำ วางภาพได้เหมาะสม มีคำบรรยายภาพที่สมบูรณ์ บทสรุปสั้น กระชับรัดชัดเจน เข้าใจได้ง่าย เน้นให้เข้าใจเนื้อหาที่สำคัญในบทนั้น ให้แง่คิดเพิ่มเติม กิจกรรมเสนอแนะและแบบฝึกหัด สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อเรื่อง ทำให้เข้าใจเนื้อหา ทำทนายความสนใจและความสามารถในการคิด ไม่เน้นความรู้ เน้นความสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

หนังสืออ้างอิงและหนังสืออ่านประกอบ สัมพันธ์กับเนื้อหา มีรายชื่อมากพอ เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น ลักษณะการเขียนและสำนวนภาษา การวางเค้าโครงเรื่อง ลำดับเรื่อง ลำดับบท ไม่ซับซ้อน เรียงจากง่ายไปหายาก น้ำหนักของเรื่องแต่ละเรื่องเหมาะสม ไม่มีเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเกินไป สำนวนภาษาควรต่อเนื่อง มีการเน้นให้เห็นลักษณะและหัวข้อสำคัญ การใช้ภาษา มีการใช้ภาษาที่เหมาะสม ตัวเลขถูกต้อง รูปประโยคสั้นชัดเจน เข้าใจได้ง่าย ศัพท์เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถ้ามีศัพท์มากหรือศัพท์เฉพาะควรมีคำอธิบายศัพท์

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการสอนภาษา มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวิวัฒนาการของมนุษย์ โดยใช้การปรับเปลี่ยนวิธีสอน โดยสิ่งสำคัญก็คือ ต้องยึดที่ตัวผู้เรียน การรับรู้ของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม จนถึงส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความพัฒนาตามธรรมชาติและ เต็มศักยภาพ เนื้อหาเรื่องต่าง ๆ เป็น เริ่มจากเรื่องที่ใกล้ตัวกับนักเรียน จากนั้นเป็นเรื่องไกลตัวของผู้เรียน หนังสือเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้นมี เนื้อหามุ่งให้อ่านและเขียนเป็นหลักและสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทในการวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนคือ ด้านคุณลักษณะและด้านคุณภาพของหนังสือเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทยได้ว่าเป็นด้านคุณลักษณะและด้านคุณภาพเป็นหัวข้อหลัก เช่นลักษณะรูปเล่ม ปก จนถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ในหนังสือเรียน และในด้านคุณภาพเช่น เนื้อหาและการใช้ภาษา

2.4 โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าเป็นวิชาบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนต้องเรียน เมื่อสมัยก่อนหนังสือเรียนพม่าเน้นการท่องจำเป็นหลัก แต่ปัจจุบันเป็นช่วงเวลาที่กำลังปรับปรุงหลักสูตรให้เหมือนนานาชาติและเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยให้การสอนสัมฤทธิ์ผลตรงตามเป้าหมายของการศึกษาอีกด้วย

Yi Yi Myint (1982) กล่าวว่า หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าระดับชั้นประถมศึกษาเน้นทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกบทอาขยานที่มีเนื้อหาสนุกสนานในแต่ละบทเรียน มีเนื้อหาบทเรียนเริ่มจากลำดับง่ายไปสู่ยาก คุณภาพของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าสามารถกล่าวได้ว่า ถึงแม้ยังมีส่วนที่ต้องแก้ไขและเพิ่มเติม แต่ก็อยู่ในระดับดีของสมัยนั้น ๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ว่ามีการจัดเนื้อหาต่าง ๆ เช่น เรื่องครอบครัวของตนเอง ต้นไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันที่อยู่ใกล้ ๆ เด็ก นอกจากนี้ครูผู้สอนเนื้อหาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนมีความสนใจในเรื่องการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมด้วย รายวิชาภาษาพม่าเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนพม่าทุกคนต้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้และรู้ภาษาแม่อย่างคล่องแคล่วและลึกซึ้ง

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 2 (2561) การสอนภาษาพม่าไม่ใช่การสอนเพื่อรู้ความรู้ หรือ อ่านท่องจำ สอนให้เด็กนักเรียนพูดเหมือนนกแก้วโดยไม่รู้อะไร เริ่มสอนตั้งแต่พยัญชนะ สระจนถึงเด็กนักเรียนเข้าใจถึงหลักภาษา

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากำลังปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่เพื่อให้เป็นระบบสากลมากขึ้น แต่เมื่อปรับหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2562 มีการเพิ่มเติมแบบฝึกหัดท้ายบทแบบฝึกคิดวิเคราะห์ ปฏิบัติ เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่ย่านมากกว่าหลักสูตรเก่าที่เน้นการท่องจำ อีกทั้งยังมีรูปภาพที่มีสีสันสวยงาม ประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนเพื่อดึงความสนใจของนักเรียนที่ Aung Mint Oo (หลักสูตรใหม่ 2563, <http://www.moigov.mm> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2562) ซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชาภาษาพม่า มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง ระบุว่าในสมัยก่อนการเรียนการสอนภาษาพม่าส่วนใหญ่เน้นการท่องจำเป็นหลัก แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 จึงได้ทำโครงการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรภาษาพม่าให้เหมือนกับนานาชาติและเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีวินัยที่ดี เป็นต้น โดยแต่เดิมหลักสูตรเก่านั้น ดั้งนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่านั้น มีความเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างเนื้อหา ถ้าเทียบกับหนังสือเรียนสมัยก่อน เพราะว่าถ้าดูโดยภายนอกหลักสูตรใหม่นั้นมีรูปภาพ สีสันสวยงามขึ้นและใช้กระดาษคุณภาพดีและดูแข็งแรงกว่าหนังสือเรียนหลักสูตรเก่า

กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (2558) ในระดับพื้นฐานภาษาพม่า สอนระดับที่ง่ายไประดับที่ยาก ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 สอนหลักภาษาและเพิ่มบทท่องจำอาขยาน นิทานประกอบรูปภาพแบบง่าย ๆ ด้วยวิธีถาม-ตอบ การเรียนการสอนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก็ ลักษณะคล้ายกับปีที่ 1 เมื่อเด็กนักเรียนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เริ่มเปลี่ยนแปลงเนื้อหาใน บทเรียนเป็นเรื่องสั้น นิทานคำกลอนและส่วนใหญ่เป็นทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เนื้อหาส่วนใหญ่ใช้ ภาษาง่าย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนอ่าน ออก เขียนและฟังได้ เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นวัฒนธรรมพม่าอย่างชัดเจน และยังสร้างอัตลักษณ์ของเด็กพม่าเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและเป็นคนดี รักประเทศชาติและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่รอดได้ในสังคมพม่า ส่วนในตอนท้ายบทเรียนแต่ละบทมีแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อให้เด็ก นักเรียนได้ฝึก ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะคล้ายกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แต่มี เนื้อหาหนักและมีตัวบทอ่านที่ยาวมากกว่า

Aung Myint Oo (หลักสูตรใหม่ 2563 <http://www.moi.gov.mm> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2562) ซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชาภาษาพม่า ณ มหาวิทยาลัยย่างกุ้ง ระบุว่า ในสมัยก่อนการเรียนการสอนภาษาพม่าส่วนใหญ่เน้นการท่องจำเป็นหลัก แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 จึงได้ทำโครงการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงหลักสูตรภาษาพม่าให้เหมือนกับนานาชาติและเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ มี วินัยที่ดีเป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่านั้น มีความเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้าง เนื้อหา ถ้าเทียบกับหนังสือเรียนสมัยก่อน เพราะว่าถ้าดูโดยภายนอกหลักสูตรใหม่นั้นมีรูปภาพ สี สั้น สวยขึ้นและใช้กระดาษคุณภาพดีและดูแข็งแรงกว่าหนังสือเรียนหลักสูตรเก่า

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน

บราวน์ ลุยส์ และเฟรด (Brown, Lweis & Harderod, 1977: 92) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การ เลือกหนังสือแบบเรียนที่สำคัญไว้ประการหนึ่งคือ เนื้อหาของหนังสือจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ของหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรวิชานั้น ๆ

Pingel (1999) ได้อธิบายแนวทางในการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ใน UNESCO Guide Book on Textbook Revision ซึ่งสามารถสรุปเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียนได้ดังนี้

1. ภาคองค์ประกอบของตำรา ได้แก่ 1) ระบบการศึกษา 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) วิธีการ นำไปใช้ และ 4) โครงสร้างของการเผยแพร่
2. เกณฑ์ของตำรา ได้แก่ 1) เกี่ยวกับการบรรณานุกรมและการอ้างอิง 2) กลุ่มเป้าหมาย (ระดับชั้น, ประเภทของโรงเรียน) และ 3) การเผยแพร่

3. ประเภทของการนำเสนอในตำรา ได้แก่ 1) เป้าหมายหรือเจตนาของผู้แต่ง 2) การบรรยายข้อความของผู้เขียน 3) ภาพประกอบ/ภาพต่าง ๆ/แผนที่/แผนผังต่าง ๆ ที่แสดงไว้ในตำรา 4) ตารางและสถิติต่าง ๆ 5) แหล่งที่มา 6) แบบฝึกหัด

4. การวิเคราะห์เนื้อหาของตำรา ได้แก่ 1) ความจริง ความถูกต้อง ความสมบูรณ์และข้อผิดพลาดของเนื้อหา 2) ความทันสมัยของเนื้อหา 3) การเลือกหัวข้อ การให้ความสำคัญของเนื้อหา 4) ขอบเขตของความแตกต่างของเนื้อหา 5) สัดส่วนของข้อเท็จจริงและความคิดเห็น

5. ทศนคติในการนำเสนอของตำรา ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบความแตกต่างของวิธี 2) กำหนดปัญหา 3) หลักเหตุผลและการกระตุ้นอารมณ์ของการนำเสนอ

6. โดยหลักการนี้ประกอบด้วยหัวข้อหลัก 5 ประเภท และในแต่ละประเภทมีหัวข้อย่อย ซึ่งประกอบด้วยคำถามตรวจสอบที่กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการซึ่งเกณฑ์เหล่านี้มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์หนังสือเรียน

7. วิเคราะห์หนังสือเรียนหมายถึงการจำแนกแยกองค์ประกอบของหนังสือเตรียมออกมาพิจารณาแต่ละส่วนว่ามีอะไรบ้างแล้วใช้เกณฑ์ที่เชื่อถือได้เข้าเทียบเคียงกับองค์ประกอบ ดังนั้น เพื่อดูว่าหนังสือเรียนนั้นมีส่วนใดบ้างที่แตกต่าง คล้ายกัน หรือเข้าข่ายหรือดีกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ การวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงมีลักษณะจริงจึงเป็นเหตุเป็นผล ส่วนใหญ่จะทำในรูปของงานวิจัยได้ให้แนวการวิเคราะห์หนังสือเรียนไว้ คือ ด้านเนื้อหาควรช่วยส่งเสริมความรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางและช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเนื้อหาให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน มีความทันสมัย ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย วิธีการนำเสนอเนื้อหาชวนอ่าน เรียงลำดับเรื่องไม่สับสน

พินเรื่อง เพชรรักษ์ (2524: 159) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความสนใจของเด็กที่มีต่อตำแหน่งของภาพประกอบหนังสือเรียน” สรุปได้ว่า การจัดภาพขนาดครึ่งหน้าข้างแนวตั้งและแนวนอน มีความสนใจของเด็กไม่แตกต่างกัน ถ้าแบ่งหน้าหนังสือเป็น 3 ส่วนตามแนวนอนเพื่อ จัดภาพขนาด 1 ในสี่ของหน้า เด็กจะสนใจภาพแถวบน ถ้าจัดหน้าในแนวตั้ง เด็กจะสนใจภาพอยู่ในส่วนกลางมากกว่า ถ้าพิจารณาหน้าหนังสือทั้งสองหน้าคือ ซ้าย-ขวา โดยจัดภาพเต็มหน้า 2 ด้าน เด็กจะให้ความสนใจไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าเป็นภาพครึ่งหน้าทั้งสองด้านในแนวตั้ง เด็กจะสนใจภาพที่อยู่ริมมากกว่าภาพที่ติดกับรอยพับของสันปก ส่วนในแนวตั้งเด็กจะสนใจในภาพที่อยู่ห่างส่วนบนมากกว่าส่วนล่าง

วรรณ ชัยเลิศ (2527) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ถึง 2523” เมื่อ พ.ศ. 2527 โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือจำนวน 46 เล่ม แล้วพิจารณาด้านเนื้อหาภาพประกอบและการใช้ภาษาตามเกณฑ์ การวิเคราะห์ที่กำหนดนอกจากนี้ ยังใช้ภาษาสอบถามในการถามความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือที่ได้รางวัล ผลการศึกษาพบว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กทั้ง 13 เรื่องมีเนื้อหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ภาพประกอบอยู่ในระดับดี

และตีมากใกล้เคียงกัน การใช้ภาษาอยู่ในระดับตีมากและตีมากที่สุดหนังสือภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจำนวนทั้งหมด 17 เรื่องมีเนื้อหาภาพประกอบและการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหนังสือภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทาง 16 เรื่องพบว่าทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีนอกจากมีผลการวิเคราะห์ของผู้บริจาคสอดคล้องกับความคิดเห็นของเด็กๆเรื่อง

ปริยาลักษณ์ พิลากุล (2535: 34) ได้วิจัยเรื่อง “ความสามารถในการรับรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” และได้วิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบต่อนักเรียน ชั้นประถมศึกษาในประเทศไทยได้ให้ข้อสังเกตเชิงเสนอแนะว่า คณะกรรมการพัฒนาตำราเรียนควรพิจารณาภาพประกอบตำราควบคู่กันไปกับเนื้อหา ภาพประกอบและเนื้อหาควรสอดคล้องกันและการวาดภาพสีไม่จำเป็นต้องใช้รายละเอียดปลีกย่อยเกินไป นอกจากนี้ ยังได้ให้ข้อเสนอนแนะว่าภาพที่ใช้ได้ผลดีที่สุดคือภาพที่ชัดเจนสมจริง มีฉากหลังเท่าที่จำเป็น รูป 3 ระดับหรือภาพจัดส่วน ย่อมดีกว่าภาพเขียน

งานวิจัยในระดับมัธยมศึกษา รัศมี จิวเจียม (2538) ได้ทำการวิเคราะห์แบบเรียนภาษาฝรั่งเศส ชุด Methode Orange เล่ม 1, 2 และ 3 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อดูความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ อารยธรรม ผลจากการวิเคราะห์พบว่าจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสชุด Methode Orange สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มีเนื้อหาเหมาะสมที่จะนำไป ใช้สอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งด้านเนื้อหา คำศัพท์ ไวยากรณ์ และเนื้อหาทางอารยธรรม อีกทั้งหนังสือเรียนชุดนี้ยังสอดคล้องกับแนวโน้มการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารด้วย

รุ่งฤดี ภูษมศรี (2542: 153-157) ได้ศึกษา “บทอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก” ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนใช้บทอ่านเป็นสิ่งชี้แนะเด็ก ๆ ประพฤติตัวตามตัวละครที่ดี โดยใช้กลวิธีการเขียนแบบง่าย ๆ ดำเนินเรื่องตามลำดับของปฏิทิน ในด้านคุณค่าของเนื้อหาพบว่า มีคุณค่ามาก ไม่ว่าจะเป็นด้านจริยธรรม ด้านการเรียนรู้ทางสังคม ด้านการบำรุงศิลปวัฒนธรรม และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีเจตคติที่ดี ทั้งยังช่วยสร้างประสบการณ์ชีวิตและเป็นคนดีต่อสังคมด้วย

วิเชียร จันทะขารี (2545: 55-56) ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา: ดรรชนีศึกษา” มีความสอดคล้องในด้านเนื้อหา คือ เนื่องจากเนื้อหาที่ฝึกอ่านในการสอนภาษาก็จะปรากฏที่บทอ่านประกอบ เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์ เพราะส่วนที่เป็นบทอ่านประกอบเป็นส่วนที่รวมเอาคำที่เรียนไปแล้วมาผูกเป็นเรื่องราว เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ได้ เนื้อหาเรื่องต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับนักเรียน คือเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรม พิษ สัตว์ เครื่องใช้ต่าง ๆ และเรื่องธรรมชาติ เช่น เรื่องเจ้าจ๋านปี พ่อสี ตาเชอ อากูผ่ เป็นต้น เนื้อหาเริ่มด้วย เรื่องง่าย ๆ ที่

เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนที่พบเจอในชีวิตประจำวัน จากนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียนซึ่งได้รับความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ตามวัยของเด็กนักเรียน ในหนังสือดรณศึกษาเล่มที่ 3 ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กนักเรียนสามารถอ่านคำได้มากขึ้นและความง่ายของคำก็เพิ่มขึ้นมาด้วย ในเล่มนี้สอนภาษาสลับกับบทอ่านประกอบโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ สอนวิธีสร้างคำและบอกความหมายของคำนั้น และ สอนโดยใช้คำที่เรียนมาแล้วมาแต่งประโยค นอกจากนั้นยังกล่าวไว้ว่าหนังสือเรียนสามารถเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง เนื้อหาเกี่ยวกับอักษรวิธี ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การประสมอักษร การผันอักษร และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ส่วนที่สอง เป็นการฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำ ส่วนที่สามเป็นบทอ่านประกอบ โดยใช้คำที่ได้ฝึกอ่านเขียนมาแล้วเรียบเรียงเป็นประโยค หนังสือดรณศึกษามีลำดับขั้นตอนการสอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก เริ่มต้นด้วยการสอนอักษรวิธีเบื้องต้น ตามด้วยการสอนอ่านเขียนคำที่ยากขึ้น มีแบบฝึกอ่านที่ช่วยสร้างความแม่นยำทางอักษรวิธีทั้งการอ่านและเขียน ต่อมาก็เพิ่มเรื่องการใช้ภาษาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ในด้านความสอดคล้องระหว่างการใช้ภาษาและเนื้อหาในบทอ่านประกอบมีความสอดคล้องกันดี ผู้ประพันธ์นำคำที่นักเรียนได้เรียนแล้วมาผูกเป็นเรื่องสำหรับอ่าน เนื้อหา ในบทอ่านประกอบเป็นเรื่องครบครัน มีทั้งเรื่องจริงและเรื่องที่แต่งขึ้นโดยดัดแปลงให้เข้ากับความเข้าใจตามวัยของผู้เรียน

สี่ ซาคากุชิ (2551) ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา เรื่องความเข้าใจร่วมกัน:กรณีประเทศไทยและสิงคโปร์” ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีการนำเสนอประเด็นความเข้าใจร่วมกันโดยนำเสนอผ่านเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ความเชื่อที่แตกต่างกัน สันติภาพโลก คุณธรรมและค่านิยมการเมืองการปกครองของไทยและนานาชาติ นโยบายต่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วัฒนธรรมตะวันตก ประวัติศาสตร์โลก สถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิถีภาวะแวดล้อม ส่วนประเทศสิงคโปร์มีการนำเสนอผ่านเนื้อหาเกี่ยวกับการแข่งขันระดับโลก ความเชี่ยวชาญของชาติตะวันตก ยุทธการศึกษาศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สันติภาพโลก และความมั่นคง สังคมหลากหลาย เชื้อชาติกับความกลมกลืน หลากหลายภาษาและศาสนา เหตุการณ์โลก เรื่องราวของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ อินเดีย ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจีน สถาปัตยกรรมศาสตร์ และมีมิตรภาพระหว่างหลากหลายเชื้อชาติและศาสนา

มณี คัดสง่า (2551) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ระดับช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี” กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบของหนังสือเรียน ควรพิจารณาข้อดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้น ครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ถูกต้องเที่ยงตรง เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ขึ้นอยู่กับวัยของแต่ละระดับชั้น แบ่งเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีความต่อเนื่องในแต่ละบท ให้สาระความรู้และสติปัญญา มีบทอภิปรายแสดงความคิดเห็นในทางที่ดีต่อสังคมและประเทศ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด ให้แนวคิดที่ถูกต้อง

2. ภาพ ตาราง แผนที่ แผนภูมิ ควรจะมีความถูกต้องชัดเจน ขนาดเหมาะสม จำนวนเพียงพอ ควรมีภาพประกอบยาว $\frac{1}{2}$ ของเล่ม ภาพควรจะตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อเรื่องและสร้างความสนใจและตลอดจนเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เรียน ควรเป็นภาพสี เพราะให้ความเป็นจริงและน่าสนใจมากกว่าภาพขาวดำ การจัดวางภาพควรพอเหมาะกับหน้ากระดาษ

3. บทสรุป หนังสือเรียนควรมีเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย โดยเน้นให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจนขึ้น และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวิชา

4. กิจกรรมเสนอแนะและแบบฝึกหัด ควรจะถูกต้องตามหลักวิชาและมีปริมาณเหมาะสมกับอัตราเวลาเรียนและสอดคล้องตามลักษณะของเนื้อหาวิชา

5. การวัดผล ควรสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้วิธีวัดผลจะเสนอไว้หลายวิธีเพื่อให้ครูเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ไม่ควรวัดผลในความรู้ ความจำเท่านั้น วิธีวัดผลควรเน้นให้เด็กเกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญาขั้นสูงต่อไป

6. รายชื่อหนังสืออ่านประกอบ ควรมีปริมาณพอสมควร เพื่อครูจะได้เลือกใช้ตามโอกาสเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและหนังสืออ่านประกอบ ควรจะเป็นหนังสือที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาของหนังสือเรียนมากที่สุด

ธานี เครืออยู่ (2552) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ : การวิจัยหนังสือเรียน” ว่าผู้วิจัยมีความสนใจวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ของทั้งสองประเทศและได้ประยุกต์หลักเกณฑ์ของรัญจวน อินทรกำแหง (2515) Johnson and Rising (1972) และ Ferris and Hedgcock (2005) มากำหนดกรอบการวิเคราะห์โดยทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบใน 2 ประเด็นคือ 1) องค์ประกอบของเนื้อหา ได้แก่ โครงสร้างของเนื้อหา การกำหนดลำดับของเนื้อหา คณิตศาสตร์ รูปแบบการอธิบายเนื้อหา และลักษณะของแบบฝึกหัด 2) รูปเล่มของหนังสือเรียน ได้แก่ จำนวนหน้า ลักษณะกระดาษ ขนาดเล่ม ลักษณะปก ภาพประกอบและขนาดตัวอักษร

Kyaw Myo Naing (2552: 32-40) กล่าวว่ารายวิชาภาษาพม่าเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนพม่าต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าเน้นทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนและเน้นองค์ความรู้ที่ปลูกฝังให้นักเรียนมีความสามารถดำเนินชีวิตของตนเองได้ในสังคม ศึกษาเรื่อง “หลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาของประเทศพม่าและประเทศเกาหลี” ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรการศึกษาของประเทศเกาหลี เน้นภาคปฏิบัติเป็นหลักในคาบเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีประสบการณ์และเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งชั่วโมงบรรยายจะน้อยกว่า ชั่วโมงฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม (2553) ศึกษา “การวิเคราะห์บทอ่านในหนังสือเรียนภาษาเขมรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของพระราชอาณาจักรกัมพูชา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทอ่านใน

หนังสือเรียนภาษาเขมร ทั้งในด้านรูปแบบและ เนื้อหา เพื่อให้สามารถทำนายอัตลักษณ์ของชาวเขมร ในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า บทอ่านในหนังสือเรียนภาษาเขมรประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ 1) สัญลักษณ์บทอ่าน 2) ชื่อบทอ่าน 3) ภาพประกอบบทอ่าน 4) เนื้อหา บทอ่าน และ 5) คำถาม ท้ายบทอ่าน บทอ่านภาษาเขมรปลูกฝัง คุณธรรมต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน นั่นคือ 1) ความซื่อสัตย์ สุจริต 2) ความขยันหมั่นเพียร 3) ความมีปัญญา 4) ความกตัญญูกตเวทิตะ 5) ความเสียสละ 6) ความสามัคคี 7) ความมีวินัย และ 8) ความอ่อนน้อมถ่อมตน นอกจากนี้บทอ่านยังแฝงอุดมการณ์ทางการเมือง คือ 1) การปลูกฝังปมเชื้อ เพื่อให้เยาวชนภาคภูมิใจในความเป็นชาติและอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ของเขมร 2) การสร้างศรัทธาของ ชาติ คือ สยาม 3) การพูดถึงความทรงจำที่แสนเจ็บปวดกรณีเขมรแดง และ 4) การยอมรับคนกลุ่มน้อยในประเทศ เพื่อสร้างภราดรภาพ และให้ชนกลุ่มน้อยร่วมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หนังสือเรียนภาษาเขมรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ยังสอนคุณธรรมอื่น ๆ ได้แก่ ความสามัคคี ความมีวินัย และความอ่อนน้อมถ่อมตน

Lianghuo Fan, Yan Zhu, Zhenzhen Miao (2556) วิเคราะห์ หนังสือเรียน ในเรื่อง “Textbook research in Mathematics Education: development status and directions” ระบุว่าหนังสือเรียนเป็นขอบเขตที่กว้างมาก ส่วนมากสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ 1) การวิเคราะห์ หนังสือเรียนแต่ละวิชา แต่ละชั้น หรือ รวมชั้นว่ามีเป้าหมาย องค์ประกอบ วิธีการนำเสนอ และการ สร้างความคิด และความสะท้อนจากหนังสือเรียน 2) การวิเคราะห์แบบเรียนที่เป็นระดับชั้นประถม หรือมัธยมของประเทศตนเองหรือต่างประเทศ แล้วเอามาวิเคราะห์ว่ามีข้อที่เหมือนกันหรือต่างกัน

กมลมาลย์ คำแสน (2557: 7) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย” แล้วพบว่า หนังสือเรียนภาษาไทยในระยะแรก ๆ นั้นมีเนื้อหามุ่งให้อ่านและเขียนเป็นหลัก เมื่อสังคมมีการ ขยายตัว มีการเปลี่ยนแปลงรับวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา หนังสือเรียนภาษาไทยก็มีการพัฒนาเนื้อหา ให้มีความซับซ้อนขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หนังสือเรียน ภาษาไทยช่วยครูให้มีโอกาสขยายขอบเขตความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น จากเดิมครูสอนการอ่านสะกด คำ ผันอักษร ให้นักเรียนท่องจำ มาเป็นการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ถ้อยคำต่าง ๆ การหาความหมาย ของคำ การตีความหมายของคำ วลี ประโยค เพื่อนำถ้อยคำ ประโยค และสำนวนโวหารไปใช้ในการ แต่งความให้มีสัมพันธภาพ มรการขยายความได้ ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อชีวิตประจำวันของ นักเรียน การมุ่งให้นักเรียนอ่านอย่างเข้าใจเรื่องราว รู้จักการเปรียบเทียบรูปแบบการแต่งคำประพันธ์ รูปแบบต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

อาภาภรณ์ ดิษฐเล็ก (2557) ศึกษาเรื่อง “สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการสอนอ่าน และสะกดคำภาษาไทยของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” กระบวนการสอนอ่านต้องเป็นการฝึกปฏิบัติอ่านจริง ดังที่ครูภาษาไทยเสนอแนะว่า “สอนให้อ่านออก เสียง อ่านเอาเรื่อง สอนปฏิบัติ” อาศัยความต่อเนื่องโดย “ควรเน้นย้ำการสอนสะกดคำในทุกระดับชั้น

เพื่อความแม่นยำถูกต้อง” เรียนรู้คำศัพท์ที่เป็นการฝึกซ้ำ ๆ ดังที่ว่า “กระบวนการเรียน เรียนซ้ำ ๆ ซ้ำ ๆ” และควรมีการจัดอบรมครูผู้สอนภาษาไทยให้สอนอ่านสะกดคำ เพื่อ“ให้เป็นแนวทางเดียวกัน” ซึ่งการแก้ไขปัญหารื่องวิธีการสอนอ่านสะกดคำในเบื้องต้นเท่าที่ผ่านมา บางแห่ง “ให้ครูที่มีประสบการณ์สอนมาก่อนคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ” วิธีการสอนอ่านสะกดคำ การกระตุ้นเอาใจใส่ร่วมมือกันทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน เวลาในการสอนเรียนซ่อมเสริม และการติดตาม การแก้ไขปัญหาด้านการอ่านสะกดคำภาษาไทย การปรับแบบเรียนภาษาไทย

สิทธิชัย สุขคะตะ และณัฐวิทย์ บุณนาค (2558) ได้ศึกษา “การวิเคราะห์วาทกรรมชาตินิยมในแบบเรียนสังคมศึกษาและประวัติศาสตร์” ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาในแบบเรียนรายวิชาสังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สะท้อนความพยายามของรัฐในการสร้างความรู้สึกชาตินิยมไทยโดยให้ความสำคัญกับชาตินิยมไทย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเชื้อชาติ เน้นความสามัคคี การสืบทอดของเชื้อชาติ ความฉลาดของเชื้อชาติ การรู้จักปรับตัวและรู้จักเสียสละ ด้านสถาบันพระมหากษัตริย์โดยเน้นความสำคัญของสถาบันดังกล่าวกับเอกราช การสร้างคุณประโยชน์ด้านการกินอยู่ดี ตามยุคสมัยและการเป็นศูนย์รวมจิตใจ ด้านวัฒนธรรม เน้นความเหนือกว่าของวัฒนธรรมของกลุ่ม การรู้จักปรับตัว ความคู่ควรแก่การอนุรักษ์ และเป็นวัฒนธรรมที่เป็นที่ยอมรับ แต่ส่วนด้านพุทธศาสนาไม่ได้กล่าวถึงอย่างเด่นชัด แต่พูดรวม ๆ อยู่ในประเด็นชาตินิยมด้านสถาบันพระมหากษัตริย์โดยเป็นพระราชภารกิจสำคัญประการหนึ่ง นอกจากนั้นยังศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์วาทกรรมชาตินิยมไทยในแบบเรียนสังคมศึกษาและประวัติศาสตร์” พบว่าเนื้อหาในแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ของระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สะท้อนความพยายามของรัฐในการสร้างความรู้สึกชาตินิยมไทยโดยให้ความสำคัญกับชาตินิยมไทย ได้แก่ด้านเชื้อชาติ การรู้จักปรับตัวและรู้จักเสียสละ ด้านวัฒนธรรมและด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่พบว่าแบบเรียนมีการเลือกเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียวโดยไม่ให้ความสำคัญกับเชื้อชาติอื่น สถาบันอื่นและวัฒนธรรมอื่น ๆ

ธนวิฏ ปรีชาจารย์ (2559: 4) ศึกษาเรื่อง “ผลของการใช้แบบฝึกพัฒนาความรู้ เรื่องคำ 7 ชนิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม” พบว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเรียน พบว่าเด็กนักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจเนื้อหาหลักภาษาไทยเท่าที่ควร บ้างก็หลงลืมเนื้อหาที่ได้เรียนไป ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจในนัก อาจจะเป็นเพราะเนื้อหาหลักภาษานั้นมีรายละเอียดที่ซับซ้อนจึงใช้เวลาในการศึกษา ฝึกฝนและทำความเข้าใจ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียน พบว่ามีคนที่สนใจศึกษาหนังสือเรียนมีจำนวนมาก แต่ก็มีคนที่สนใจศึกษาการเปรียบเทียบหนังสือเรียนน้อยมาก เอกสารและงานวิจัยดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ในบทที่ 3 และบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 3

โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา

ในบทนี้เป็นการศึกษาโครงสร้างของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ที่และวรรณคดีลำนำ และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดเรื่องการจัดโครงสร้างของหนังสือเรียนของมนนกุล ทิมอ่ำ (2549) ที่ได้จำแนกโครงสร้างของหนังสือเรียนในด้านคุณลักษณะ หมายถึงคุณลักษณะทางด้านกายภาพของหนังสือ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการนำเสนอออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่า ที่และวรรณคดีลำนำ และโครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- 3.1 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่าที่
- 3.2 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ
- 3.3 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5

3.1 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่าที่

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ 2551 หนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทยที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่าที่ และวรรณคดีลำนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยในระยะแรก ๆ มุ่งให้อ่านและเขียนเป็นหลัก เมื่อสังคมไทยขยายตัวและเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยจึงมีการพัฒนาในด้านทั้งโครงสร้างและเนื้อหา เพื่อให้มีความซับซ้อนมากขึ้น และมีการตอบสนองต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

จากการศึกษาหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่าที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบมีโครงสร้างดังต่อไปนี้

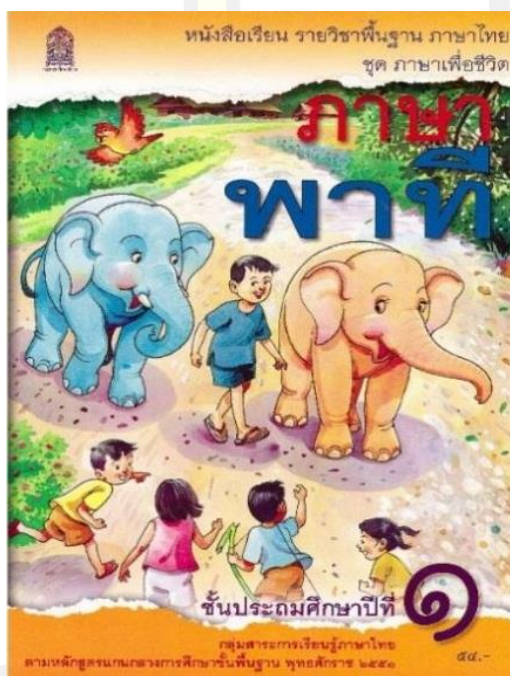
3.1.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่าที่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

1

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพม่าที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปก

นอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ และคณะผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 1

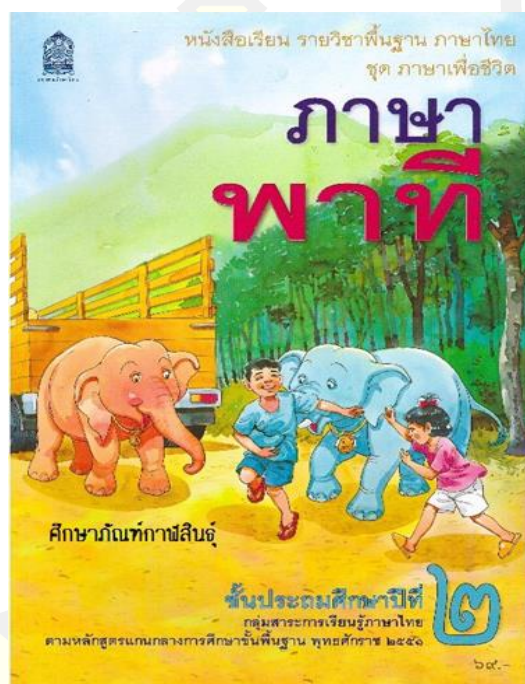
ภาพประกอบ 1 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.1.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

2

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นกระดาศปกเป็นกระดาศอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาศที่ใช้พิมพ์

เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ และคณะผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบ 2 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.1.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

3

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นหนังสือกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่

ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู สารบัญ และเนื้อหาท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ และคณะผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบ 3 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

4

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์

เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ และตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน หน้าตัดไปก็เป็น พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ ๘ อาหารทรงสอนคุณธรรมขนอมเกล้าฯ อัญเชิญมาร้อยกรองเพื่อเยาวชน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบ 4 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

5

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นกระดาดปกเป็นกระดาดอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาดที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาดข้อนัด ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ และตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 5

ภาพประกอบ 5 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.1.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นกระดาศปกเป็นกระดาศอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาศที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาศปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ และตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 6

ภาพประกอบ 6 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หนังสือเป็นหนังสือขนาด 8 หน้ายก เล่ม 1 หนา 149-267 หน้า ราคา 54-90 บาท กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขอาจแยกโครงสร้าง เรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นคำนำ คำแนะนำ สำหรับครู สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือเรียน ท้ายสุดเป็น ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย ในส่วนเนื้อหา แต่ละบทมีโครงสร้างดังนี้

1) รูปแบบโครงสร้างการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีรูปแบบดังนี้

1.1 บทที่และชื่อบท รู้จักคำนำเรื่อง ซึ่งเป็นการนำเสนอคำและกลุ่มคำที่มี ในบทอ่าน ซึ่งบางคำมีการจัดทำเป็นภาพไว้

1.2 บทอ่าน นำเสนอโดยผู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก ปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน แฝงค่านิยมที่พึงประสงค์ คุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ

1.3 อธิบายเพิ่มเติมความรู้ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทย เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกฟัง ฝึกอ่าน เขียนคำและกลุ่มคำได้ถูกต้อง เน้นอ่านแจกลูกและอ่านสะกดคำ อ่านคล่อง ร้องเล่น ซึ่งคิดเป็นการจัดเนื้อหาเพิ่มเติมจากบทอ่าน เน้นการอ่านออกเสียงให้เป็นจังหวะคล้องจอง หรือร้องเป็นเพลง เพื่อให้จดจำ เข้าใจความหมาย และเชื่อมโยงการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

1.4 อ่านคล่อง ร้องเล่น

1.5 กิจกรรม ชวนทำ ชวนคิด ชวนการเสนอกิจกรรมไว้ครบทุกทักษะ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วนของบทเรียน รวมทั้งเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ไปด้วย การใช้ภาษาของเนื้อหาบทเรียนก็แตกต่างจากชั้นก่อนๆ ตัวอักษรของหนังสือเรียนทั้งสองชั้นนี้เป็นขนาดใหญ่ เพื่อให้เด็กนักเรียนอ่านง่ายและชัดเจนเพราะว่าเป็นระดับพื้นฐาน

2) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีรูปแบบดังนี้

2.1 บทที่และชื่อบท

2.2 บทอ่าน นำเสนอโดยผู้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กตามวัยของนักเรียน ปลูก ฝังนิสัยให้เป็นเด็กดี ความเป็นไทย แฝงค่านิยมที่พึงประสงค์ คุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ

2.3 อ่านเสริม ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ความรู้ต่อยอดจากเนื้อหาบท

2.4 อ่านเพิ่มเติมความหมาย เป็นคำใหม่ในบทเรียน และให้ความหมายของเรื่องได้กว้างพอ และมีภาพประกอบที่ช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วย ในขั้นนี้ไม่เน้นว่าคำใดเป็นคำคุ้นตา

2.5 อธิบายเพิ่มเติมความรู้ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนฝึกฟัง ฝึกอ่าน เขียนคำและกลุ่มคำได้ถูกต้อง เน้นอ่านแจกลูกและอ่านสะกดคำ อ่านคล้อง ร้องเล่น ซึ่งคิดเป็นการจัดเนื้อหาเพิ่มเติมจากบทอ่าน เน้นการอ่านออกเสียงให้เป็นจังหวะคล้องจอง หรือร้องเป็นเพลง เพื่อให้จดจำ เข้าใจความหมาย และเชื่อมโยงการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

2.6 กิจกรรม ชวนคิดชวนตอบ ช่วยกันทำช่วยกันหา ชวนการเสนอกิจกรรมไว้ครบทุกทักษะ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วนของบทเรียน รวมทั้งเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ไว้ด้วย แต่เมื่อที่ชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การใช้ภาษาของเนื้อหาบทเรียนก็แตกต่างจากชั้นพื้นฐานแล้ว ตัวอักษรของหนังสือเรียนทั้งสองชั้นนี้เป็นขนาดปกติแล้ว

3) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีรูปแบบดังนี้

3.1 บทที่และชื่อบท

3.2 บทอ่าน

3.3 อ่านเสริม ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ความรู้ต่อยอดจากเนื้อหาบท

3.4 อ่านเพิ่มเติมความหมาย เป็นคำใหม่ในบทเรียน และให้ความหมายของเรื่องได้กว้างพอ และมีภาพประกอบที่ช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วย

3.5 อธิบายเพิ่มเติมความรู้ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนฝึกฟัง ฝึกอ่าน เขียนคำและกลุ่มคำได้ถูกต้อง เน้นอ่านแจกลูกและอ่านสะกดคำ อ่านคล้อง ร้องเล่น ซึ่งคิดเป็นการจัดเนื้อหาเพิ่มเติมจากบทอ่าน เน้นการอ่านออกเสียงให้เป็นจังหวะคล้องจอง หรือร้องเป็นเพลง เพื่อให้จดจำ เข้าใจความหมาย และเชื่อมโยงการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

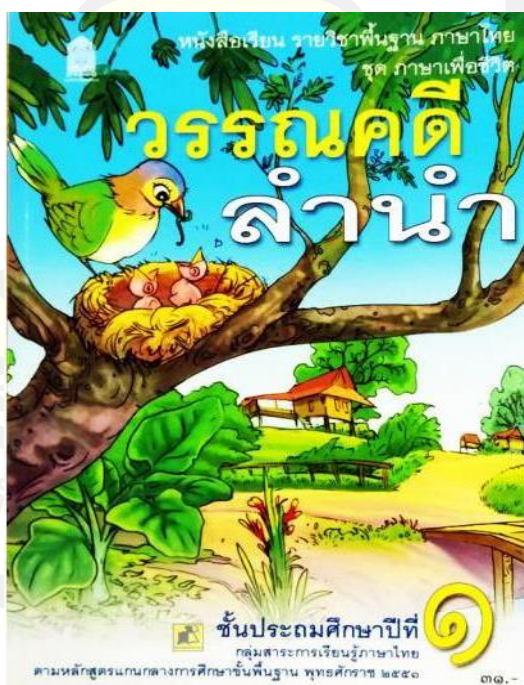
3.6 กิจกรรม ชวนคิดชวนตอบ ช่วยกันอ่าน ชวนการแต่ง ชวนกันอภิปราย และชวนกันค้นแล้วชวนกันหาเหตุผล ครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วนของบทเรียน รวมทั้งเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ไว้ด้วย

3.2 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลา

จากการศึกษาหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบมีโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

3.2.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำนาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

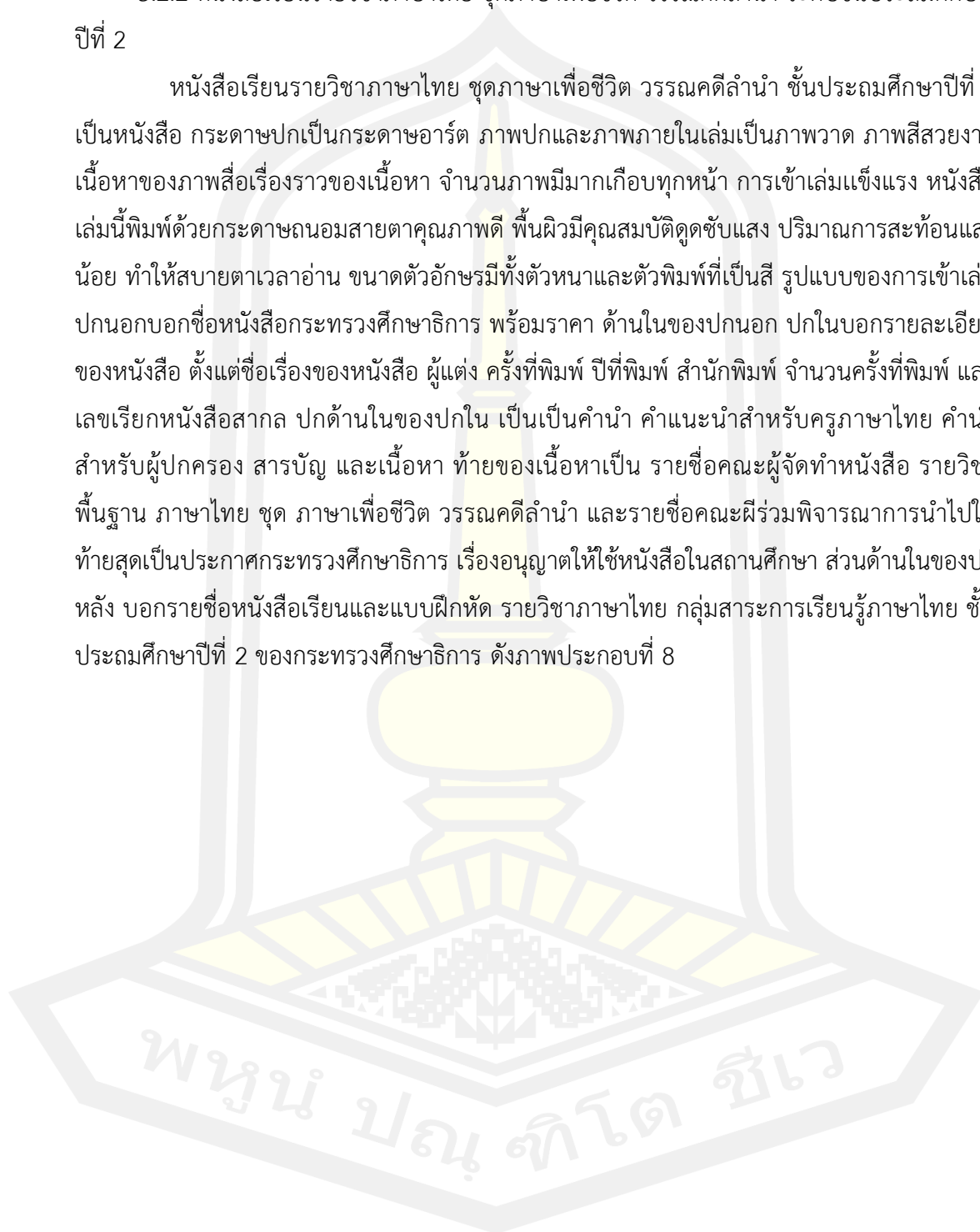
หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำนาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็น กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพดี พื้นผิวมีคุณสมบัติดูดซับแสง ปริมาณการสะท้อนแสงน้อย ทำให้สบายตาเวลาอ่าน ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือ รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำนาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา หน้าต่อไปก็เป็น รายชื่อของผู้วาดภาพประกอบ ออกแบบปกและรูปเล่ม ดำเนินงานและช่วยดำเนินงาน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อคณะผู้ร่วมพิจารณาการนำไปใช้ ดังภาพประกอบที่ 7

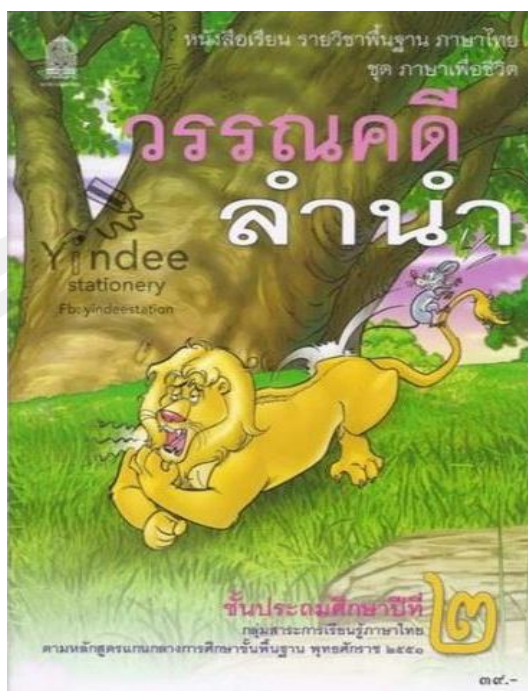

ภาพประกอบ 7 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำนาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.2.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นหนังสือ กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพดี พื้นผิวมีคุณสมบัติดูดซับแสง ปริมาณการสะท้อนแสงน้อย ทำให้สบายตาเวลาอ่าน ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่มปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือ รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า และรายชื่อคณะผู้ร่วมพิจารณาการนำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือเรียนและแบบฝึกหัด รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 8

ภาพประกอบ 8 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.2.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นหนังสือกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษถนอมสายตาคุณภาพดี พื้นผิวมีคุณสมบัติดูดซับแสง ปริมาณการสะท้อนแสงน้อย ทำให้สบายตาเวลาอ่าน ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่มปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ และรายชื่อคณะผู้ร่วมพิจารณาการนำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา ส่วนด้านในของปก

หลัง บอกรายชื่อหนังสือเรียนและแบบฝึกหัด รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 9

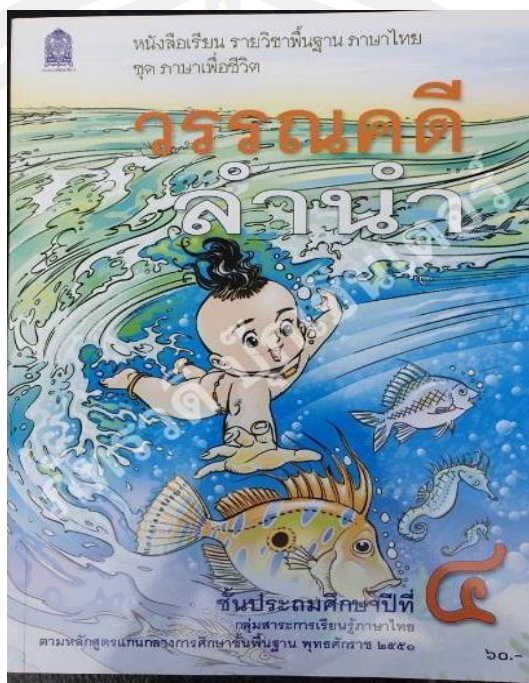
ภาพประกอบ 9 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

3.2.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหนังสือ กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง หนังสือ เล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษถนอมสายตาคุณภาพดี พื้นผิวมีคุณสมบัติดูดซับแสง ปริมาณการสะท้อนแสง น้อย ทำให้สบายตาเวลาอ่าน ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกรายชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียด ของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และ เลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย คำนำ สำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือ รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ และรายชื่อคณะผู้ร่วมพิจารณาการนำไปใช้

ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา ส่วนด้านในของปก หลัง บอกรายชื่อหนังสือเรียนและแบบฝึกหัด รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 10

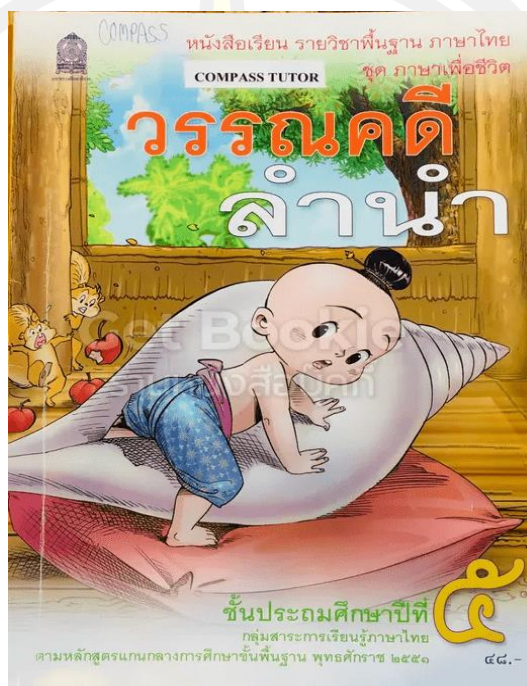
ภาพประกอบ 10 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

3.2.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นหนังสือ กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมาก การเข้าเล่มแข็งแรง หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วย กระดาษถนอมสายตาคุณภาพดี พื้นผิวมีคุณสมบัติดูดซับแสง ปริมาณการสะท้อนแสงน้อย ทำให้สบายตาเวลาอ่าน ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอก บอกรายชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของ หนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลข เรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือ รายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต พรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และรายชื่อคณะผู้ร่วมพิจารณาการนำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือเรียนและแบบฝึกหัด รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 11

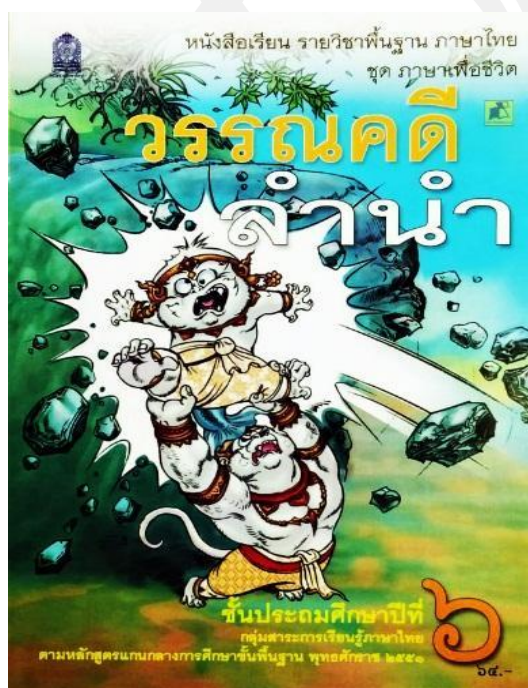

ภาพประกอบ 11 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นหนังสือ กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษถนอมสายตาคุณภาพดี พื้นผิวมีคุณสมบัติดูดซับแสง ปริมาณการสะท้อนแสงน้อย ทำให้สบายตาเวลาอ่าน ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่มปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครูภาษาไทย คำนำ

สำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ท้ายของเนื้อหาเป็น รายชื่อคณะผู้จัดทำหนังสือ รายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า และรายชื่อคณะผู้ร่วมพิจารณาการนำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา ส่วนด้านในของปก หลัง บอกรายชื่อหนังสือเรียนและแบบฝึกหัด รายวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ของกระทรวง ศึกษาธิการ ดังภาพประกอบที่ 12

ภาพประกอบ 12 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

จากการศึกษาดังกล่าว หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า มี ลักษณะเหมือนหนังสือเรียนชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ส่วนของเนื้อหาสรุปได้ว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 อาจแยกกลุ่มการเสนอเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีรูปแบบดังนี้

1.1 บทที่และชื่อบท

1.2 บทอ่าน นำเสนอโดยผู้เป็นเรื่องโดยแทรก บทดอกสร้อย เพลงร้องเล่น บทอาขยาน บทเลือก หรือนิทานอีสปปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน และมีความสุขในการอ่าน ชอบอ่าน ทำนองเสนาะ

1.3 ชวนคิด อ่าน เขียน เรียน ร้อง เล่น ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนฝึกทักษะซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วนของบทเรียน รวมทั้งเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ไปด้วย และทางภาษาเฉพาะทาง คือ ฟัง ดู พูด อ่าน เขียน และบูรณาการทักษะ รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีลักษณะเหมือนกัน แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สุดท้ายของแต่ละบทมี คำศัพท์ซึ่งเป็นคำใหม่และความรู้เพิ่มเติมของแต่ละบท เพราะว่าเนื้อหาค่อนข้างยากกว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีรูปแบบดังนี้

2.1 บทที่และชื่อบท

2.2 บทอ่าน นำเสนอโดยผู้เป็นเรื่องโดยแทรก บทดอกสร้อย เพลงร้องเล่น บทอาขยาน บทเลือก หรือนิทานอีสปปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน และมีความสุขในการอ่าน ชอบอ่าน ทำนองเสนาะ

2.3 อธิบายเพิ่มเติมความรู้ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่สอน และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเรื่องราวหรือสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นเนื้อหาผูกพันกับบทอ่าน

2.4 ชวนคิด ชวนคุยเพื่อให้เด็กนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ

2.5 ชวนอ่าน ชวนคิด

2.6 อ่านเสริม เพิ่มความรู้

2.7 กิจกรรมที่ควรทำ

2.8 คำศัพท์และสนวนซึ่งเป็น คำใหม่ในบทเรียน และให้ความหมายของเรื่องได้กว้างพอ และมีภาพประกอบที่ช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วย ในชั้นนี้ไม่เน้นว่าคำใดเป็นคำคุ่นตา แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีรูปแบบดังนี้

3.1 บทที่และชื่อบท

3.2 บทอ่าน นำเสนอโดยผู้เป็นเรื่องโดยแทรก บทดอกสร้อย เพลงร้องเล่น บทอาขยาน บทเลือก หรือนิทานอีสปปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน และมีความสุขในการอ่าน ชอบอ่าน ทำนองเสนาะ

3.3 อธิบายเพิ่มเติมความรู้ เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่สอน และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเรื่องราวหรือสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นเนื้อหาผูกพันกับบทอ่าน

- 3.4 ชวนคิด ชวนคุยเพื่อให้เด็กนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ความความคิดเห็นต่าง ๆ กับเพื่อน
- 3.5 ชวนอ่าน ชวนคิด
- 3.6 กิจกรรมที่ควรทำ

3.3 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5

ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนรัฐบาล แบ่งเป็นต้องใช้เวลาเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 12 ปี หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยแบ่งระดับการศึกษาแบ่งเป็น KG+12 (KG+5+4+3) หนังสือเรียนภาษาพม่าสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรม การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาพม่าและภูมิใจในภาษาประจำชาติ

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรพุทธศักราช 2562 และให้ใช้หนังสือเรียนภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 เพื่อให้มีความทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิด ทำ และแก้ปัญหา ตามจุดหมายของหลักสูตร หนังสือชุดนี้ใช้มาจนถึง 2561 จึงมีการปรับปรุงหลักสูตรและหนังสือเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีความทันสมัยและความเปลี่ยนแปลงมากขึ้นในด้านทั้งโครงสร้างและเนื้อหา หนังสือเรียนภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 พบมีโครงสร้างและเนื้อหา ดังนี้

3.3.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ลักษณะทางกายภาพของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกเป็นภาพวาด พื้นสีขาวและรูปเด็กนักเรียน ภาพสีสันสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมปีการศึกษา ด้านในของปกนอก ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการและปีการศึกษา หน้าต่อไปก็บอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ ปี เดือนที่พิมพ์ จำนวนเล่มที่พิมพ์ ปีการศึกษา และบอกลิขสิทธิ์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาพม่า ปกด้านในของปกในเป็นสารบัญ และเนื้อหา ไม่มีท้ายของเนื้อหา ไม่มีราคาและทางรัฐบาลแจกฟรี ดังภาพประกอบที่ 13

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန

ပထမတန်း
မြန်မာဘာသာ

၂၀၁၇-၂၀၁၈

ภาพประกอบ 13 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.3.2 หนังสือเรียนวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ลักษณะทางกายภาพของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกเป็นภาพวาด พื้นสีขาวและรูปเด็กนักเรียนตามวัย ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมปีการศึกษา ด้านในของปกนอก ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการและปีการศึกษา หน้าถัดไปก็บอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ ปี เดือนที่พิมพ์ จำนวนเล่มที่พิมพ์ ปีการศึกษา และ บอกลิขสิทธิ์ของหลักสูตรชั้นพื้นฐานและคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาพม่า ปกด้านในของปกใน เป็น สารบัญ และ เนื้อหา ไม่มีท้ายของเนื้อหา ไม่มีราคาและทางรัฐบาลแจกฟรี ดังภาพประกอบที่ 14

ภาพประกอบ 14 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.3.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ลักษณะทางกายภาพของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นหนังสือขนาด 8 หน้ายก เล่ม 1 หนา 83 หน้า กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกเป็นภาพวาดพื้นสีขาวและรูปเด็กนักเรียนตามวัย ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมปีการศึกษา ด้านในของปกนอก ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการและปีการศึกษา หน้าต่อไปก็บอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ ปี เดือนที่พิมพ์ จำนวนเล่มที่พิมพ์ ปีการศึกษา และ บอกลิขสิทธิ์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาพม่า ปกด้านในของปกใน เป็นสารบัญ และเนื้อหา ไม่มีท้ายของเนื้อหา ไม่มีราคา และทางรัฐบาลแจกฟรี ดังภาพประกอบที่ 15

ภาพประกอบ 15 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.3.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

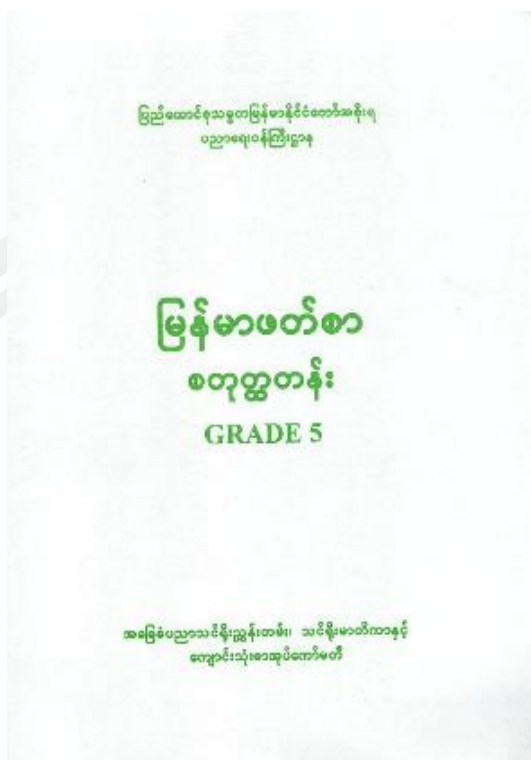
ลักษณะทางกายภาพของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นกระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกเป็นภาพวาด พื้นสีขาวและรูปเด็กนักเรียนตามวัย ภาพสีสวยงาม เนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสี รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมปีการศึกษา ด้านในของปกนอก ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการและปีการศึกษา หน้าต่อไปก็บอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ ปี เดือนที่พิมพ์ จำนวนเล่มที่พิมพ์ ปีการศึกษา และ บอกลิขสิทธิ์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ปกด้านในของปกใน เป็น สารบัญ และเนื้อหา ไม่มีท้ายของเนื้อหา ไม่มีราคาและทางรัฐบาลแจกฟรี ดังภาพประกอบที่ 16

ภาพประกอบ 16 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.3.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นกระดาศปกเป็นกระดาศ ปกไม่มีภาพวาด พื้นสีขาวและเนื้อหาของภาพสื่อเรื่องราวของเนื้อหา จำนวนภาพมีไม่มาก ภาพเป็นสีขาวดำ การเข้าเล่มอ่อนแอ กระดาศที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาศปอนด์ ขนาดตัวอักษรมีทั้งตัวหนาและตัวพิมพ์ที่เป็นสีขาวดำทั้งหมด รูปแบบของการเข้าเล่ม ปกนอกบอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมปีการศึกษา ด้านในของปกนอก ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการและปีการศึกษา หน้าต่อไปก็บอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ ปี เดือนที่พิมพ์ จำนวนเล่มที่พิมพ์ ปีการศึกษา และ บอกลิขสิทธิ์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาพม่า ปกด้านในของปกใน เป็น สารบัญ และเนื้อหา ไม่มีท้ายของเนื้อหา ไม่มีราคา ทั้งเล่มเป็นเขาดำ ทางรัฐบาลแจกฟรี ดังภาพประกอบที่ 17

ภาพประกอบ 17 หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากการศึกษาดังกล่าว หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 มีโครงสร้างเนื้อหาที่เหมือนกัน ส่วนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่างจาก ชั้น 1-4 เพราะเป็นหลักสูตรเก่าและหลักสูตรใหม่ โครงสร้างของหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ทันสมัยและมีคุณภาพมากกว่าหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เช่น ในด้านภาพประกอบ หรือ การแบ่งหัวข้อของแต่ละบท การนำเสนอโครงสร้างเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 อาจแยกกลุ่มการเสนอเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีรูปแบบดังนี้

1.1 บทที่และชื่อบท

1.2 หัวข้อย่อย ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องมี 4 ถึง 5 หัวข้อ ได้แก่ 1) กลอนหรือบทอาขยาน 2) นิทาน 3) สนทนาต่าง ๆ และ 4) พยัญชนะประสมกับสระ แบบทดสอบในด้านทักษะเขียน อ่าน พุดและฟังให้ครบทุกทักษะ ตั้งแต่พยัญชนะ ประสมกับสระ คำ แล้วอ่านเป็นหมวดคำสั้น ๆ หรือวลี จนถึงประโยค อ่านคล่อง ร้องเล่น ซึ่งคิดเป็นการจัดเนื้อหาเพิ่มเติมจากบทอ่าน เน้นการอ่านออกเสียงให้เป็นจังหวะคล้องจอง หรือร้องเป็นเพลง เพื่อให้จดจำ เข้าใจความหมาย และเชื่อมโยงการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ในบทเรียน จากแบบทดสอบที่จัดลำดับไว้ 3 ตอน คือ 1) เป็นแบบทดสอบ

4) รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีรูปแบบดังนี้

4.1 บทที่และชื่อบท

4.2 บทอ่าน นำเสนอโดยผู้กเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี วรรณกรรม วรรณคดีต่าง ๆ ประวัติศาสตร์พม่า ความรู้ทั่วไปที่ควรรู้กลอนต่าง ๆ ปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน แฝงค่านิยมที่พึงประสงค์ คุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ

4.3 คำใหม่ในบทเรียน เป็นการให้ความหมายของเรื่องใดกว้างพอ

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยศึกษาในประเด็นเนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าต่อไป

บทที่ 4

เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา

ในบทนี้เป็นการศึกษาเนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดเรื่องการจัดแนกโครงสร้างของหนังสือเรียนของมนนกุล ทิมอ่ำ (2549) ที่ได้ศึกษาของหนังสือเรียนในด้านคุณภาพ หมายถึงคุณลักษณะในด้านเนื้อหาสาระ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการนำเสนอออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที และวรรณคดีลำนำ และเนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- 4.1 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
- 4.2 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ
- 4.3 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-5

4.1 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาจากการฟัง พูด อ่าน เขียน และดูเรื่องที่น่าสนใจ ลักษณะภาษาไทย ความรู้ทางภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา กระบวนการคิดและบูรณาการเพื่อนำไปเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นพื้นฐานของการปลูกฝังวัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทย และสังคมโลก รวมถึงนำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยช่วยให้ครุมีโอกาสนขยายองค์ความรู้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในสมัยก่อนครูสอนการอ่านสะกดคำ ผันอักษร ให้นักเรียนท่องจำมาเป็นการอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ ถ้อยคำ ประโยคและสำนวนโวหาร นำไปใช้ในการแต่งความให้มีสัมพันธภาพ มีการขยายความได้อันมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักเรียน มุ่งให้นักเรียนอ่านเข้าใจเรื่องราว รู้จักการเปรียบเทียบ รูปแบบการแต่งคำประพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิด คำานวน ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสารกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรมโดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

จากการศึกษาหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบมีเนื้อหา ดังนี้

4.1.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่

1

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีเนื้อหามุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาวรรณคดี ท่องจำบทประพันธ์ที่ไพเราะอย่างเห็นคุณค่า รู้จักใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์นำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านและเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีและวรรณกรรม วัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทย และสังคมโลก รวมทั้งรู้จักการนำความรู้ ความคิด ความซาบซึ้งจากการศึกษาวรรณคดีไปช่วยกลุ่มเกลาพัฒนาอารมณ์และจิตใจของนักเรียนในการดำเนินชีวิตต่อไป การนำเสนอเนื้อหาได้เรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ให้น่าสนใจ โดยเชื่อมโยงกับวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้นักเรียนอ่านอย่างมีความสุขและเพลิดเพลิน ซึ่งจากการศึกษาหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ

ความคิดหลักหรือสาระทางภาษา สำหรับในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่ละบทจะมีสาระทางภาษา เรียงลำดับง่ายไปหายาก เพื่อเรียนรู้ว่าการอ่านเป็นคำ การประสมอักษร แจกลูกสะกดคำ ให้ออกเสียงได้ หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีเนื้อหาทั้งหมด 12 บทซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตาราง 1 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ใบโบก ใบบัว (ฝักร้องเพลง วาดรูป)	อักษรกลาง ก จ ด ต บ ป อ อักษรสูง ข ห อักษรต่ำ ง ม ประสมกับสระ อา อี อุ
บทที่ 2	ภูผา (ฝักการประดิษฐ์ การร้องเพลง)	อักษรกลาง ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ อักษรสูง ข ผ ส ห อักษรต่ำ ง พ ภ ม ร ล ประสมกับสระ อา อี อุ และ เลขไทย ๑-๕
บทที่ 3	เพื่อนกัน (ฝักจินตนาการ เสียงร้องเพลงชิงสัตว์ การทำท่าทางของสัตว์ต่าง ๆ)	อักษรสูง ข ฉ ถ ผ ส ห อักษรต่ำ ง ช พ ภ ม ร ล ว ล ประสมกับสระ เอ แอ และ เลขไทย ๖-๑๐

จากตารางที่ 1 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่าได้มีการสอน อักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ แล้วค่อยประสมกับสระ ต่อจากนั้นก็ผันวรรณยุกต์ แล้วฝึกตัวสะกดต่างๆ ฝึกทักษะการพูด เช่นร้องเพลง และเล่าเรื่องจากประสบการณ์ ฝึกทักษะการฟัง การคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาจากการอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด เรื่องที่น่าสนใจ ผสานความเข้าใจลักษณะของภาษาไทยตระหนักรู้ในความงามของภาษากฎมัญญาทางภาษา กระบวนการคิดและบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและกระตุ้นความสนใจสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาเหมาะสมแก่วัย ชั้นปีและสูงสุดเต็มตามศักยภาพ

4.1.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ความคิดหลักหรือสาระทางภาษา สำหรับในชั้นนี้ กำหนดให้นักเรียนได้เรียนคำพื้นฐาน พร้อมทั้งขยายประสบการณ์ ทางภาษาจากคำที่คุ้นเคย เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกรู้สีก ความคิดต่าง ๆ มีความแม่นยำในด้านในทั้ง 4 ทักษะ เช่น ฟัง พูด อ่าน และเขียน สามารถสื่อความได้ ต่อเนื่องจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งยังคงเน้นประสบการณ์ในการอ่านเป็นคำ แจกลูกสะกดคำ ผันวรรณยุกต์ การอ่านเสริมบทเรียน ซึ่งคำนำที่เด็กมีประสบการณ์ผูกเป็นเรื่อง ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง ความคิดหลักหรือสาระทางภาษาของแต่ละบท หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีเนื้อหา ทั้งหมด 12 บทซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตาราง 2 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	น้ำใส (ฝึกทักษะการคิด ฝึกจินตนาการ ออกแบบ)	ทบทวนพยัญชนะ สระผันวรรณยุกต์ ตัวสะกด แม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว ก กต กบ ผันวรรณยุกต์ ' ๕ ๗ * อักษรต่ำ อักษรกลาง อักษรสูง

บทที่ 2	ใจหาย (ฝึกคิดคำ ทายปริศนา แสดงบทบาทสมมุติ)	สระ เอียะ เอีย ตัวสะกด แม่กง กม กน
บทที่ 3	ครัวป่า (อ่านคำคล้องจอง คิตรายการอาหาร ทสมมุติภาพ)	พยัญชนะควบกล้ำ ร ล สระ เอื้อะ เอื้อ ตัวสะกด แม่เกย กก กบ
บทที่ 4	กลัวทำไม (ฝึกเล่าเรื่องจากประสบการณ์ ฝึกทักษะการ ฟัง ฝึกจินตนาการโดยการวาดภาพ)	พยัญชนะ ควบกล้ำ ว สระ อือ (มีตัวสะกด/ไม่มีตัวสะกด) ตัวสะกด แม่กด เกอว
บทที่ 5	ชีวิตใหม่ (อ่านคำคล้องจอง ทำป้ายโฆษณา แข่งขันหา คำ)	อักษรนำ (ห นำ) สระอะที่ออกเสียง อะ (มี ตัวสะกด) มีรูป และไม่มีรูป
บทที่ 6	มีน้ำใจ (ฝึกร้อง ฝึกเต้นประกอบจังหวะ ฝึกการ อภิปราย แต่งนิทาน ฝึกแสดงความคิดเห็น)	อักษรนำ (ห นำ อ นำ) สระ โอะ (มีตัวสะกด) ผันวรรณยุกต์ ' ๖
บทที่ 7	นักคิดสมองใส (ร้องเพลงและทำท่าทางประกอบจังหวะ ฝึก การทดลองรุ่งกินน้ำ แสดงความคิดเห็น วาด รูป)	สระ เอะ แอะ (มีตัวสะกด)
บทที่ 8	โลกร้อน (ฝึกสนทนา การเล่าเรื่องจากภาพ คิ จินตนาการ)	สระ อัว (มีตัวสะกด) คำที่มีพยัญชนะ สระ และเครื่องหมายที่ไม่ ออกเสียง
บทที่ 9	รักพ่อ รักแม่ (เล่นเกม เล่าเรื่องเกี่ยวกับในหลวง ร.9 การ จัดนิทรรศการ)	สระ ออ (มีตัวสะกด) คำที่มี ฤ ฎ คำที่มีความหมายตรงกันข้าม
บทที่ 10	เซ็ดแล้ว (วิธีดูแลรักษาฟัน เกมสะกดคำ วิธีป้องกัน เชื้อโรค)	สระ เออ (มีตัวสะกด)
บทที่ 11	เด็กดี (การเล่นนิทาน เกมบอกใบ้ ทำสมุดบันทึก)	คำที่มี รร (ร หัน) เครื่องหมายต่าง ๆ ทณฑ ฆาต (´) ไ้ม้มก (๑) อัศจรรย์ (!) อัญประกาศ (“ ”)

บทที่ 12	ชาติของเรา (เพลงชาติ เกมทายสระ คิดคำขวัญ)	รูปสระ (มีตัวสะกด/ไม่มีตัวสะกด)
----------	--	---------------------------------

จากตารางที่ 2 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่า ลักษณะเหมือนกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนที่เริ่มเข้าสู่บทเรียนใหม่ มีการทบทวนสระ พยัญชนะ ผันวรรณยุกต์ แล้วจริงประสมกับสระ ตัวสะกดแม่ต่าง ๆ อักษรนำ ต่อจากนั้นก็คำที่มี รร เครื่องหมายต่างๆ แล้วฝึกตัวสะกดต่าง ๆ ฝึกทักษะการพูด เช่นร้องเพลง และเล่าเรื่องจากประสบการณ์ ฝึกทักษะการฟัง คิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น

4.1.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความคิดหลักหรือสาระทางภาษา สำหรับในชั้นนี้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนคำพื้นฐาน คำคุ่นตาอื่น ๆ ให้มีวงคำกว้างขวางขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ในบทเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่นด้วย เนื้อหาของบทเรียนจะใช้สอนเพื่อความเข้าใจ ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง สามารถจับประเด็นสำคัญของบทเรียน สรุปเรื่องที่อ่าน เพิ่มทักษะการสะกดคำ นำมาใช้หลักภาษาที่เรียนมาใช้ในการพูดและเขียนให้ถูกต้อง หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นี้มีทั้งหมด 16 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตาราง 3 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ปฏิบัติการสายลับจิ๋ว (ทำหนังสือเล่มเล็ก การแสดงบทบาทสมมุติ)	อ่านเสริม มดดำ มดแดง หลักและการใช้ภาษา ทบทวนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ พยัญชนะ ๆ การใช้ ถ้อยคำสุภาพ
บทที่ 2	แต่เด็กชื่อไว้	อ่านเสริม เทพารักษ์คนตัดไม้

	(แผนภาพความคิด คำไวพจน์ที่มีความหมายว่า โกง การทำโครงการ)	หลักและการใช้ภาษา ทบทวนตัวสะกด สระเปลี่ยนรูป
บทที่ 3	ป่านี่มีคุณ (ชื่อต้นไม้ในป่าชายเลนและ เสียงร้องของสัตว์แต่ ละชนิด)	อ่านเสริม ป่าชายเลน หลักและการใช้ภาษา มาตราตัวสะกด ความหมายของคำ
บทที่ 4	อาหารดี ชีวีมีสุข (สมมุติภาพ คำประวิสรรชนีย์และไม่ประ วิสรรชนีย์)	อ่านเสริม อาหารเพื่อสุขภาพ หลักและการใช้ภาษา การผันวรรณยุกต์ คำที่ประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์
บทที่ 5	ทำดี อย่าหวั่นไหว (คำไวพจน์ที่มีความหมายว่า ม้า พ่อ ต่อคำคล้อง จอง การตอบและสรุปเรื่อง)	อ่านเสริม ไตร่ตรองก่อนเชื่อ หลักและการใช้ภาษา คำคล้องจอง กลอน สี่
บทที่ 6	พลังคือชีวิต (แผนตามความคิด เขียนคำขวัญ)	อ่านเสริม ใช้โทรศัพท์ให้ประหยัดไฟฟ้า หลักและการใช้ภาษา การอ่านคำที่เป็น อักษรควบกล้ำ การอ่านคำที่เป็นอักษรนำ การอ่านคำแบบเรียงพยางค์ การอ่านคำ เลียนแบบอักษรนำ คำขวัญ
บทที่ 7	ความฝันเป็นจริงได้ (ลักษณะของตกทุกข์ คำที่ใช้บัน บรร และ รร คำที่ใช้ ถ)	อ่านเสริม มนุษย์กับการบิน หลักและการใช้ภาษา คำที่มี ถ ถ คำที่ใช้ บัน บรร คำที่ใช้ รร (ร หัน)
บทที่ 8	ภูมิใจภาษาไทยของเรา (คำพ้องรูปและพ้องเสียง คำที่ตัวอักษรไม่ออก เสียง)	อ่านเสริม ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ หลักและการใช้ภาษา คำพ้อง คำที่มี อักษรไม่ออกเสียง ภาษาไทยถิ่น
บทที่ 9	คิดไปรู้ไป (คำที่มีเครื่องหมายทัศนธาตุ การคำนวณ พ.ศ. ค.ศ.)	อ่านเสริม พาราอิมปิกเกมส์ หลักและการใช้ภาษา คำที่มีเครื่องหมาย ทัศนธาตุ การเล่าเรื่องจากการฟังและ การอ่าน
บทที่ 10	นอกเมือง ในกรุง (หาชื่อพืชผัก คำนาม)	อ่านเสริม ความสุขอยู่ที่ไหน หลักและการใช้ภาษา คำนาม การพูดและ เขียนบรรยาย
บทที่ 11	ส่งข่าว เล่าเรื่อง	อ่านเสริม กิริยาวาจาดี

	(มารยาทการรับประทานอาหาร อาหารคาวหวาน)	หลักและการใช้ภาษา คำสรรพนาม การเขียนจดหมายลาป่วย ลากิจ
บทที่ 12	ประชาธิปไตยใบเล็ก (มารยาทในการฟัง)	อ่านเสริม ประชาธิปไตย ... อะไรหนอ หลักและการใช้ภาษา คำกริยา คำที่ใช้ ำ และ ้ม คำที่ใช้ ใ- ใ- ใ-ย และ -ย
บทที่ 13	ของดีในตำบล (การเขียนบัตรและคำอวยพร คำที่ใช้ กะ กระ คำวิเศษณ์)	อ่านเสริม เมืองไทยใหญ่อุดม หลักและการใช้ภาษา คำวิเศษณ์ การตั้งคำถามและตอบคำถาม การอวยพร การอ่านข้อมูลจากแผนที่
บทที่ 14	ธรรมชาติเจ้าเอย (ชนิดของประโยค)	อ่านเสริม โลกแสนสวย ชีวิตแสนสุข หลักและการใช้ภาษา ประโยคเพื่อการสื่อสาร การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด
บทที่ 15	เล่นคำทาย (ความหมายของสำนวน ความหมายของคำศัพท์)	อ่านเสริม น้ำขึ้นให้รีบตัก หลักและการใช้ภาษา สำนวน การใช้พจนานุกรม
บทที่ 16	บันทึกความหลัง (อักษรย่อ เครื่องหมายวรรคตอน)	อ่านเสริม เทียวกรุงเก่า (กรุงศรีอยุธยา) หลักและการใช้ภาษา การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ

จากตารางที่ 3 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่า หลังจากที่นักเรียนได้เรียนได้เรียน หลักภาษาและการใช้ภาษา เช่น พยัญชนะ สระ ผันวรรณยุกต์ ตัวสะกดต่าง ๆ อักษรนำ และเครื่องหมายต่าง ๆ แล้วเมื่อขึ้นบทที่ 3 แบ่งเนื้อหาเป็น บทอ่านเสริมและหลักการใช้ภาษา ตรงเนื้อหาที่เป็นหลักภาษา นอกจากทบทวนที่เรียนมาจากชั้นก่อนๆแล้วมี สระเปลี่ยนรูป คำคล้องจอง คำขวัญ คำพ้อง คำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำสรรพนามกลอนสี่ การอ่านคำเลียนแบบอักษรนำ คำที่มี ฤ ฎ ำ ้ม คำที่ใช้ รร หัน ใ- ใ- ใ-ย -ย ภาษาไทยถิ่น แล้วมีการแต่งเป็นประโยค แล้วเขียนแสดงความรู้สึก เน้นการอ่าน การเขียน และสะกดคำตามหลักภาษาไทยที่ถูกต้อง สนุกกับแบบฝึกทักษะ เข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อ แนวข้อสอบพร้อมเฉลยอย่างละเอียด เนื้อหาส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับ

ความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลง แต่ก็มี การสอดแทรกคุณธรรมที่สามารถปฏิบัติ ตามได้อย่างมีความสุขสนุกด้วย

4.1.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความคิดหลักหรือสาระทางภาษา สำหรับในชั้นปีที่ 4 นี้กำหนดให้ ให้มีวงคำกว้างขวางขึ้น กว่าชั้นปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่นด้วย ในชั้นนี้เน้นสอนการ อ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง สามารถจับประเด็นสำคัญของ เนื้อหา สรุปเรื่องที่อ่าน เน้นหลักภาษาที่เรียนมาแล้วนำมาใช้ในการพูดและเขียนให้ถูกต้อง หนังสือ เรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นี้มีทั้งหมด 16 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตาราง 4 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษา พาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ขนมไทยไว้เยี่ยมทาน (ขนมไทย ขั้นตอนการทำขนมไทย)	อ่านเสริม ขนมแม่เอ๊ย... หลักการใช้ภาษา การอ่านในใจ การอ่าน จับใจความ
บทที่ 2	ออมไว้กำไรชีวิต (ความหมายของสำนวน บัญชีรายรับ-รายจ่าย)	อ่านเสริม เงินตราน่ารู้ หลักการใช้ภาษา สำนวน
บทที่ 3	ผักสมุนไพรใบหญ้ามีคุณค่าทั้งนั้น (อาชีพรูปลูกผักสมุนไพร)	อ่านเสริม ชีวโกมารภักดิ์ หลักการใช้ภาษา มาตราตัวสะกด คำที่ ประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์ คำที่ ใช้ไม่ยมก (๑)
บทที่ 4	ภูมิใจมรดกโลก (สถานที่มรดกโลก คำเป็น- คำตาย)	อ่านเสริม รู้เรื่องมรดกโลก หลักการใช้ภาษา คำที่มีอักษรนำ คำที่มี ไม่ทันจดขนาดกำกับ ผันอักษรกลาง สูง ต่ำ ที่เป็นคำเป็นและคำตาย

บทที่ 5	ชีวิตที่ถูกเมิน (สัตว์ชนิดต่าง ๆ ปี้นักขัตร)	อ่านเสริม ตัวเล็กนิดมีพิษเหลือใจ หลักการใช้ภาษา ชนิดของคำ (คำนาม สรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์) ประโยค สื่อสาร (บอกเล่า ปฏิเสธ คำถาม แสดง ความต้องการ คำสั่ง ขอร้อง)
บทที่ 6	โอม พินิจมหาพิจารณา (จดหมายลูกโซ่ นิทานอีสป)	อ่านเสริม ก่อนจะเชื่อสิ่งใดให้ยั้งคิด หลักการใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็น เชิงวิจารณ์ การแยกข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น การสรุปเรื่อง การเว้นวรรค เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนย่อหน้า
บทที่ 7	แรงพิโรธจากฟ้าดิน (ภัยธรรมชาติ ประเพณีท้องถิ่น สภาพอากาศ)	อ่านเสริม คำเตือนจากฟ้าดิน หลักการใช้ภาษา การคัดลายมือตัวบรรจง คำพ้อง
บทที่ 8	ไวรัสสายร้าย (วิธีป้องกันโรคตาแดง ไข้หวัดใหญ่ และ ไข้เลือดออก โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส)	อ่านเสริม ทำความเข้าใจกับโรคเอดส์ หลักการใช้ภาษา การเขียนเรียงความ
บทที่ 9	สนุกสนานกับการเล่น (การละเล่นของไทย การเขียนจดหมาย)	อ่านเสริม การเล่นเกมกินทาง หลักการใช้ภาษา ประโยค การเขียน จดหมาย
บทที่ 10	หนูเออยจะบอกให้ (การคิดแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ต่าง ๆ คำ ตรงข้าม)	อ่านเสริม เจ้าสีทอง หลักการใช้ภาษา การบันทึกความรู้ การ เขียนย่อความ การเลือกหนังสืออ่าน
บทที่ 11	คนดีศรีโรงเรียน (การเป็นคนดี)	อ่านเสริม เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หลักการใช้ภาษา การพูด (การแนะนำตัว สนทนา โนม่น้าวใจ ได้แย่ง)
บทที่ 12	สารพิษในชีวิตประจำวัน (สารพิษในชีวิตประจำวัน การลดปริมาณของ สารพิษในผักและผลไม้)	อ่านเสริม รู้เรื่องเครื่องปรุงรส หลักการใช้ภาษา การโฆษณา
บทที่ 13	อย่างนี้ดีควรทำ (สำนวน ประเพณีไทย ตำแหน่งผู้นำ ชื่อผลไม้)	อ่านเสริม เมตตากรุณนำสุข หลักการใช้ภาษา การฟังและการดู

	ไทย)	
บทที่ 14	กระดาศนี้มีที่มา (การประหยัดทรัพยากร)	อ่านเสริม การเขียนรายงาน หลักการใช้ภาษา การพูดรายงาน
บทที่ 15	รักที่คุ้มภัย (คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ)	อ่านเสริม ความรักในบ้าน หลักการใช้ภาษา ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาถิ่น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ การใช้พจนานุกรม
บทที่ 16	ธรรมชาตินี้มีคุณ (ปรากฏการณ์ธรรมชาติ คำราชาศัพท์)	อ่านเสริม ทรัพยากรธรรมชาติ หลักการใช้ภาษา คำประพันธ์ประเภท ร้อยกรอง คำราชาศัพท์

จากตารางที่ 4 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่าเนื้อหาแบ่งเป็นสองประเภทไว้ซึ่งลักษณะเหมือนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เริ่ม มีความพัฒนาการเขียนเป็นการเว้นวรรคประโยคสื่อสาร เรียงความ จดหมาย ย่อหน้า แล้วให้แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์แล้วสรุปเรื่อง ที่แตกต่างจากชั้นก่อนๆคือเพิ่มความรู้ทางภาษา ซึ่งเป็นเรื่องของหลักภาษาและ การใช้ภาษาเข้ามาแทรกเสริมในบทเรียน ได้แก่ เรื่อง ชนิดของคำ เรื่องของประโยค เครื่องหมายวรรคตอน คำราชาศัพท์ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ภาษาถิ่น และในด้านหลักภาษา มาตราตัวสะกด การโฆษณา ความคิดเสริมหรือสาระของเนื้อหาเป็นการสอดแทรกแนวความคิดหลากหลาย ได้เห็นตัวอย่างของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ความมีคุณธรรม การใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหา ประสานความคิดของชีวิตยุคใหม่ในปัจจุบันที่ต้องเกี่ยวข้องกับไวรัสสายร้าย วิถีวัฒนธรรม เช่น ขนมไทย เป็นต้นไป

4.1.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความคิดหลักหรือสาระทางภาษา สำหรับในชั้นปีที่ 5 นี้ไม่เน้นคำพื้นฐาน ต้องทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ของหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อปรับหลักเกณฑ์ทางภาษามาใช้ในการเขียนและการอ่านให้ดีกว่าชั้นก่อน ๆ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้มีทั้งหมด 16 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตาราง 5 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษา
พาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	สายน้ำ สายชีวิต (หาความหมายของคำไวพจน์ สำนวนสุภาพ ที่มีคำว่าน้ำ)	อ่านเสริม : น้ำ หลักและการใช้ภาษา : การอ่านร้อยกรอง การตั้งคำถาม และการตอบคำถาม
บทที่ 2	ครอบครัวพอเพียง (พืชสวนครัว ผลไม้ในท้องถิ่น)	อ่านเสริม : ความงามกับผักหวานป่า หลักและการใช้ภาษา : การอ่านจับ ใจความ การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก
บทที่ 3	คนละไม้ คนละมือ (ภาวะโลกร้อน สัญลักษณ์มือ คำบุพบท เครื่องหมายวรรคตอนชนิดต่างๆ)	อ่านเสริม : จิตที่ควรพัฒนา : จิต สาธารณะ หลักและการใช้ภาษา : คำบุพบ เครื่องหมายวรรคตอน การอ่านร้อยแก้ว มารยาทในการอ่าน
บทที่ 4	ภัยเงียบ (ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์)	อ่านเสริม : การดูแลบำรุงรักษา คอมพิวเตอร์ หลักและการใช้ภาษา : ประโยคและ ส่วนประกอบของประโยค สำนวนที่เป็น สุภาพ คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
บทที่ 5	ประชาธิปไตยใบกลาง (การพูดโน้มน้าว)	อ่านเสริม : บทเพลงแห่งประชาธิปไตย หลักและการใช้ภาษา : คำเชื่อม การย่อ ความ การฟังและการอ่านงานเขียน ประเภทโน้มน้าวใจ
บทที่ 6	ร่วมแรง ร่วมใจ (ข่าวประเภทคำสั่งและประกาศ)	อ่านเสริม : เรื่องของมด หลักและการใช้ภาษา : แผนภาพโครง เรื่อง การอ่านข่าวสารของทางราชการ คำ อุทาน
บทที่ 7	จากคลองสู่ห้องแอร์	อ่านเสริม : เจ้าชายแตงโม

	(เศรษฐกิจพอเพียง)	หลักและการใช้ภาษา : เรียงความ การเขียนเชิงจินตนาการ
บทที่ 8	ดั่งหยาดทิพย์ชโลมใจ (โครงการในพระราชดำริ คำราชาศัพท์เป็น คำนาม คำกริยา)	อ่านเสริม : พระมหากษัตริย์ไทย หลักและการใช้ภาษา : คำราชาศัพท์ พจนานุกรม
บทที่ 9	ก้าวให้ไกล ไปให้ถึง (กีฬาประเภทต่างๆ)	อ่านเสริม : ลูกยางเดินทาง หลักและการใช้ภาษา : การวิเคราะห์ใน การรับสาร การพูดและเขียนแสดงความ คิดเห็นเชิงวิเคราะห์ การเขียนบันทึกจาก การอ่าน
บทที่ 10	ชีวิตมีค่า (คุณธรรม พี่สาวคนรัก)	อ่านเสริม : กิสาโคตรมีเถวี หลักและการใช้ภาษา : จดหมายถึงพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ หรือ ผู้ปกครอง อักษรย่อ
บทที่ 11	ปลอดภัยไว้ก่อน (อุบัติเหตุ ชื่อดอกไม้ไทย เครื่องใช้ไฟฟ้า)	อ่านเสริม : ไม้ดอกในเมืองไทย หลักและการใช้ภาษา : ภาษาพูด ภาษา เขียน ภาษาถิ่น การพูดรายงานการศึกษา ค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา การพูดแสดงความรู้ความคิด
บทที่ 12	หน้าต่างที่เปิดกว้าง (ฝันเทียม พลังงานทดแทน)	อ่านเสริม : ข้าววงอก ข้าวกล้อง น้ำข้าว กล้องงอก หลักและการใช้ภาษา : การเลือกหนังสือ อ่านโครงการงาน
บทที่ 13	ภาษาจรรโลงใจ (ลักษณะคำประพันธ์ของกาพย์นี้ ๑๑)	อ่านเสริม : ปรีศนาคำทาย หลักและการใช้ภาษา : กาพย์ยานี ๑๑
บทที่ 14	รู้ไว้ได้ประโยชน์ (คำไวพจน์)	อ่านเสริม : เกิดแล้วต้องมีชื่อ หลักและการใช้ภาษา : การเขียนแนะนำ การกรอกแบบรายการ
บทที่ 15	แรงกระทบ (การคบเพื่อน)	อ่านเสริม : คิดดี ทำดี มีสุข คิดชั่ว ทำชั่ว พบทุกข์ หลักและการใช้ภาษา : สำนวน การคิด

		ลายมือ
บทที่ 16	วิถีชีวิตไทย (การบายศรีสู่ขวัญ การบวช การแต่งงาน การตั้งชื่อ)	อ่านเสริม : เด็กดีมีมารยาท หลักและการใช้ภาษา : การเขียนคำอวยพร มารยาทในการฟัง การดู และการพูดสนทนา การท่องจำบทประพันธ์

จากตารางที่ 5 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการให้แนวคิดของการอยู่อย่างมีความสุขด้วยวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการให้แนวคิดของการอยู่ในสังคมอยู่อย่างมีความสุขด้วยคุณธรรม ไม่ว่าจะเป็นในเนื้อหาในบทเรียน บทอ่านร้อยกรอง หรือ บทอ่านเสริมบทเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื้อหาในบทเรียน มี 16 บท การใช้ภาษาเข้ามาแทรกเสริมในบทเรียน ได้แก่ คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย คำอวยพร ย่อความ รายงาน หลังจากนั้นก็มี การวิเคราะห์ในการรับสาร แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์แล้ว พูดออกมาเป็นสนทนาพูดแสดง ความความคิด ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมและแบบฝึกหัดได้นำเสนอไว้ในหนังสือเรียน แต่สิ่งสำคัญที่เน้นในเนื้อหาของทั้ง 16 บทนั้นคือ ความรู้ทางภาษา ซึ่งได้แก่หลักของภาษาและการใช้ภาษา

4.1.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 16 บทเหมือนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะเนื้อหาจะไปเน้นเรื่องของความรู้ทางภาษาคือหลัก ภาษาและการใช้ภาษาเป็นสำคัญ ซึ่งเมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วก็จะสามารถนำไปใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่มนี้มีทั้งหมด 16 บท ซึ่งโครงสร้าง และเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 6

ตาราง 6 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษา
พาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	จากผาแต้มสู่ อีอิปต์ (แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์)	อ่านเสริม : ตัวเลขไทย (วิชชุนมาลาฉันท์ 8) หลักและการใช้ภาษา : พยางค์และคำ การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน การนำ ความรู้ ความคิดจากการอ่าน การฟัง ไป ใช้ในการดำเนินชีวิต
บทที่ 2	ควาย ข้าวและชาวนา (ชนิดของข้าว ประเพณีลงแขกทำนา ประเพณี ของความไถนา)	อ่านเสริม : ประเพณีลงแขกทำนา หลักและการใช้ภาษา : อักษร ๓ หมู่ คำ เป็น คำตาย การผันวรรณยุกต์ ความหมายของคำ การเขียนสื่อสาร
บทที่ 3	อ่านป้ายได้สาระ (ประโยคสามัญ และประโยคพื้นฐาน)	อ่านเสริม : คำไทย เกิดใหม่เป็นธรรมดา หลักและการใช้ภาษา : วลี กลุ่มคำ ประโยคสามัญและส่วนประกอบของ ประโยค ภาษาพูด ภาษาเขียน
บทที่ 4	กพลีตานี (การใส่บาตร พันธุ์กล้วย)	อ่านเสริม : เรื่องของกล้วย หลักและการใช้ภาษา : ชนิดของคำ (คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา)
บทที่ 5	ละครย้อนคิด (สุจิตับตร กับสุติบัตร์)	อ่านเสริม : ละครนอก หลักและการใช้ภาษา : คำวิเศษณ์ คำบุพ บท การแบ่งประโยคเพื่อการสื่อสาร การ เขียนเรียงความ
บทที่ 6	กลอนกานท์จากบ้านไทย (บ้านไทยและบ้านจัดสรร ภูมิอากาศของ ประเทศไทย)	อ่านเสริม : เรือนไทย หลักและการใช้ภาษา : คำเชื่อม คำอุทาน การอ่านกาพย์ยานี ๑๑
บทที่ 7	กว่าแผ่นดินจะกลบหน้า (สำนวนเกี่ยวกับปาก วิเคราะห์ความหมายของ สำนวนที่เป็นคำพังเพย สุภาษิต)	อ่านเสริม : ชื่อไว้วางใจเป็นสุข การวิเคราะห์ สำนวนที่เป็นคำพังเพย สุภาษิต

	สำนวน)	
บทที่ 8	ไม่งามในสวนแก้ว (ประโยคของสมาธิ ดอกไม้ชุ่มช่น)	อ่านเสริม : ดอกรัก ดอกบัว หลักและการใช้ภาษา ประโยครวม ประโยคซ้อน คำประพันธ์ประเภทร้อย แก้วและร้อยกรอง
บทที่ 9	ครั้นเครื่องเพลงพื้นบ้าน (เพลงพื้นบ้าน ประวัติและผลงานของศิลปิน พื้นบ้าน)	อ่านเสริม : เพลงพวงมาลัย หลักและการใช้ภาษา : เพลงพื้นบ้าน ความหมายและของประโยคและข้อความ ที่เป็นโวหาร การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย การอ่านคำสั่ง การดูสื่อต่าง ๆ
บทที่ 10	ช้อนกลางสร้างสุขภาพ (การจัดงานเลี้ยง ช้อนกลางสร้างสุขภาพอย่างไร)	อ่านเสริม : ไวรัสตับอักเสบบ หลักและการใช้ภาษา : การพูดแสดงความ คิดเห็นเชิงวิจารณ์ การพูดปฏิเสธหรือ โต้แย้ง การสรุปความ การย่อความ
บทที่ 11	สวยร้ายสายลับ (การเป็นสายลับ การโคลนนิ่ง)	อ่านเสริม : นวัตกรรมสิ่งมีชีวิต หลักและการใช้ภาษา : การเขียนและการ คัดลายมือ การพัฒนาการเขียน การเขียน ตามจินตนาการและสร้างสรรค์ การอ่าน แผนที่ แผนที่
บทที่ 12	สี่ศิษย์พระดาบส (การเขียนโฆษณา เขียนแนะนำตัว)	อ่านเสริม : สี่ศิษย์พระดาบส หลักและการใช้ภาษา : การโฆษณา การ เจรจาต่อรอง การพูดรายงาน การพูด โต้ว่าที่
บทที่ 13	หนึ่งในประชาคม (ความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์)	อ่านเสริม : ประชาคมอาเซียน หลักและการใช้ภาษา : วิธีการสืบค้น ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คำที่มาจาก ภาษาต่างประเทศ การเขียนจดหมาย จดหมายกิจธุระ
บทที่ 14	เสียแล้วไม่กลับคืน (การคิดแก้ปัญหา จากเหตุการณ์ต่าง ๆ)	อ่านเสริม : รักนวลสงวนงาน หลักและการใช้ภาษา : การดู การฟังและ

		การอ่านข่าว การสนทนาและการพูด โทรศัพท์ การอ่านกราฟและแผนภูมิ
บทที่ 15	นิทานแสนสนุก (การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น จุดประสงค์ ข้อคิด และการนำไปใช้จากเรื่อง)	อ่านเสริม : เจ้าแม่หลิมกอเหนี่ยว หลักและการใช้ภาษา : การวิเคราะห์เรื่อง ที่อ่าน ดูและฟัง การกรอกแบบรายการ
บทที่ 16	ฟางเพียงพสุธา (เขียนบรรณานุกรม)	อ่านเสริม : ความดีอันสูงยิ่ง หลักและการใช้ภาษา : คำราชาศัพท์ การศึกษาค้นคว้า

จากตารางที่ 6 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่า ในชั้นนี้ ผู้เรียนจะต้อง ฝึกการเขียนและการพูด ตลอดจนทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ของหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อปรับหลักเกณฑ์ทางภาษามาใช้ในการเขียนและพูด ในด้านการเขียนต้องฝึกการเขียนรูปแบบต่าง ๆ ฝึกการเขียนเพื่อติดต่อสื่อสารและเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อหาในบทเรียนมี 16 ซึ่งเหมือนกันกับหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์วัฒนธรรมของความเป็นอยู่แบบไทย แนวคิดในการปรับตัวของคนในธรรมชาติ และวิทยาการสมัยใหม่ที่อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขและยั่งยืน ต้องเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และสำนวนภาษา วิเคราะห์เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ประเมินเหตุการณ์ โดยใช้การเขียนแผนภาพความคิดหรือแผนภาพ โครงเรื่องมาลำดับความคิดได้

จากข้อมูลดังกล่าว เมื่อนำแบบเรียนมาพิจารณาลักษณะของเนื้อหา จะพบว่าในแบบเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เริ่มต้นเรียนรัฐภูมิศาสตร์และกลุ่มคนในประเทศไทยเบื้องต้น โดยเฉพาะลักษณะของประเทศไทย ภาษากลุ่มคนเชื้อชาติต่าง ๆ ภาพแสดงอาณาเขต และแผนที่ของประเทศไทย ความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านปรากฏในแบบเรียนตามหลักสูตร พ.ศ. 2503 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้นมา ความหมายของประเทศเพื่อนบ้านในความเข้าใจ ที่นี่คือประเทศที่อยู่ในบริเวณติดต่อกับไทยเป็นหลัก ประเทศเพื่อนบ้านที่ปรากฏในแบบเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่า “ประเทศเพื่อนบ้านประกอบด้วย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” มีตัวละครที่เป็นต่อเนื่องกัน มีทักษะ ฟัง พูด อ่าน เห็น ดู

4.2 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลานำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลานำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีเนื้อหามุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาวรรณคดี ท่องจำบทประพันธ์ที่ไพเราะอย่างเห็นคุณค่า รู้จักใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์นำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านและเกิดความซาบซึ้งในวรรณคดีและวรรณกรรม วัฒนธรรมทางภาษา ความเป็นไทย ความเป็นคนดีของสังคมไทย และสังคมโลก รวมทั้งรู้จักการนำความรู้ ความคิด ความซาบซึ้งจากการศึกษาวรรณคดีไปช่วยกลมเกลียวพัฒนาอารมณณ์และจิตใจของนักเรียนในการดำเนินชีวิตต่อไป การนำเสนอเนื้อหาได้เรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ให้น่าสนใจ โดยเชื่อมโยงกับวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้นักเรียนอ่านอย่างมีความสุขและเพลิดเพลิน

4.2.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลานำ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลานำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งที่เนื้อหา จะไปเน้นบทท่องจำประพันธ์ที่ไพเราะและนิทานอีสปที่น่าสนใจโดยใช้ตัวละครเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ หนังสือเล่มนี้มีทั้งหมด 8 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 7

ตาราง 7 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลีลานำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	เจ้าเนื้ออ่อนเอ๋ย (ความเมตตาและความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก)	เพลงกล่อมเด็ก เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้ออ่อน (ลองส่งเสียง ร้อง ทำท่าและบอก ชื่อดอกไม้)
บทที่ 2	มาเล่นกันใหม่ (การละเล่นพื้นบ้านต่างๆของเด็ก)	เพลงร้องเล่น กูก กูก ไก่ แม่จูเอ๋ย (เพื่อให้อ่านออกเสียงประโยคได้)
บทที่ 3	ของเธอ ของฉัน (เพื่อให้รู้จักการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน)	บทอาขยาน นี้ ของ เธอ เพลงขบใจ (คิดแล้วตอบคำถามได้)
บทที่ 4	ฝนตก แดดออก	บทอาขยาน ฝนตก แดดออก

	(บรรยากาศของฝนตกและแดดออก)	(เสียงเสียงต่าง ๆ ของสัตว์และธรรมชาติ)
บทที่ 5	เรารักเมืองไทย (ความเป็นไทยและความเป็นอยู่ของคนไทย)	บทอาขยาน รักเมืองไทย (จริยธรรมของเด็กน่ารัก)
บทที่ 6	ตั้งไข่ ล้ม ต้ม ไข่ กิน (การกินอาหารให้มีประโยชน์ต่อร่างกาย)	บทอาขยาน ตั้ง ไข่ ตั้งไข่ (สังเกตสิ่งรอบข้างแล้วบอกรูปร่าง)
บทที่ 7	แมวเหมียว (สัตว์เลี้ยงแมว)	บทอาขยาน แมว เอ๋ย แมวเหมียว (เพื่อนรักเพื่อนดีเป็นอย่างไร)
บทที่ 8	กระต่าย กับ เต่า (ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น)	นิทานอีสป กระต่าย กับ เต่า (ฟังแล้วให้คิดวิเคราะห์นิทานและให้ทายชื่อของสัตว์ชนิดต่าง ๆ)

จากตารางที่ 7 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ตั้งแต่บทที่ 1-7 แต่ละบทมีบทอาขยานที่เกี่ยวกับธรรมชาติ คุณธรรมจริยธรรม ส่วนบทที่ 8 ไม่มีบทอาขยาน แต่มีนิทานอีสปของพระยาเมธาธิบดี (สาตรี สุทศเสถียร) ที่เน้นความรู้เกี่ยวกับสัตว์ชนิดต่างที่อยู่ใกล้ตัวกับเด็ก ๆ ตามวัย โดยมุ่งให้เห็นเด็กเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความคิด และ ประสบการณ์เพิ่มเติมจากการที่ได้เรียนวรรณคดี ชวนให้เด็กนักเรียน ฟัง พูด ดู อ่าน เขียน คิด และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจและสนุก โดยเรื่องราวต่าง ๆ ที่ใกล้ตัวกับเด็กนักเรียน นอกจากนั้นในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอเนื้อหาและเรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ที่น่าสนใจ โดยเชื่อมโยงกับวรรณคดี และวรรณกรรมที่ให้เรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนอ่านอย่างมีความสุขและเพลิดเพลิน นอกจากสื่อเรื่องจากเนื้อบทประพันธ์ ยังสื่อจากภาพประกอบต่าง ๆ

4.2.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งที่เนื้อหา จะไปเน้นบทท่องจำประพันธ์ที่ไพเราะและนิทานอีสปที่น่าสนใจโดยใช้ตัวละครเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ และส่วนใหญ่เป็นสัตว์ที่อยู่ใกล้ตัวกับเด็ก นอกจากนั้นเนื้อหาในแต่ละบท

สื่อเรื่องราวต่าง ๆ ภาพประกอบในหนังสือเรียนก็ดูสวยงามสดใสซึ่งทำให้ดึงดูดความสนใจจากเด็กแล้ว
 อยากรู้ อยากรู้ อ่าน หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 2 นี้มีทั้งหมด 6 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก
 (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตาราง 8 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต
 วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ดอกสร้อยแสนงาม (เพื่อให้รู้จักนิสัยและธรรมชาติของกาและนกและ อ่านทำนองเสนาะเป็น)	บทอาชยาน กาดำ บทดอกสร้อย นกขมิ้นเหลืองอ่อน นิทานอีสป กากับเหยือกน้ำ
บทที่ 2	นิทานอ่านใหม่ (อย่าดูถูกผู้ด้อยกว่าเรา เพราะเขาอาจจะเป็นผู้ที่ ช่วยเหลือเราก็ได้)	นิทานอีสป ราชสีห์กับหนู
บทที่ 3	รีนรสักวา (เพื่อให้รู้จักวิธีการขับร้องบทสักวาเป็น และถ้า พูดจาไพเราะก็จะมีคนชอบ แต่ถ้าพูดหยาบคายก็ จะไม่มีใครชอบ)	บทอาชยาน สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน บทสักวา สักवादาวจรเซ็กซี่เหวก
บทที่ 4	ไก่แจ้แซ่เสียง (เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีวินัย มีความ รับผิดชอบและอยู่อย่างพอเพียง)	บทอาชยาน ไก่แจ้ บทดอกสร้อย ไก่แก้ว
บทที่ 5	ภาพวาดของสีเทียน (เพื่อให้รู้จักคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติต่าง)	บทอาชยาน รักษาป่า
บทที่ 6	ยายกะตา (สะท้อนสภาพสังคมวิถีชีวิตและความเชื่อของ สังคมนั้น ๆ)	นิทานไทย ยายกะตา บทอาชยาน ความดี ความชั่ว บทร้อยกรอง เห็นผิด เห็นถูก

จากตารางที่ 8 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือ
 เรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่ง

ประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) สะท้อนให้เห็นว่า ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นประโยคสั้นๆ บทอาขยาน บทประพันธ์ง่าย แต่เมื่อขึ้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นแต่งเป็นเรื่องราวขึ้นมา บทสอนทำนองเสนาะเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความสุขในการเรียน บทดอกสร้อย กาพย์ยานี ๑๑ นอกจากนั้นมีการเชื่อมโยงกับตัวละครแล้วอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวละครนั้น ๆ และแนะนำนิทานภายนอก เพื่อให้รู้จักเพลงพื้นบ้าน อ่านนิทานอีสปคติสอนใจให้นักฝึกปัญญาให้คิดเตือนตน แล้วยังมีนิทานเล่าสืบทอดกันมาเพื่อความบันเทิงและคติสอนใจ

4.2.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีเนื้อหา จะไปเน้น บทท่องจำประพันธ์ที่ไพเราะและนิทานอีสปที่น่าสนใจโดยใช้ตัวละครเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ และส่วนใหญ่แทรกวิถีชีวิตของความเป็นไทยและวัฒนธรรมประเพณีไทย หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นี้มีทั้งหมด 6 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 9

ตาราง 9 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	กระต่ายไม่ตื่นตูม (ผู้ที่รู้จักใช้สติปัญญาคิด พิจารณาอย่างรอบคอบ จะสามารถค้นพบสาเหตุของปัญหาได้)	นิทานสุภาษิต กระต่ายตื่นตูม นิทาน กระต่ายแห่เสื้อ (ศึกษาวิถีชีวิตลความเป็นอยู่ของสัตว์และ เอามาเล่าแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ เพื่อน)
บทที่ 2	แม่ไก่อยู่ในตะกร้า (เพื่อให้รู้จักการอ่านและเขียนสะกดคำตั้งแต่แม่ ก กาและคำที่มีตัวสะกดตั้งแต่แม่มกถึงแม่เกย)	บทร้อยกรอง ประถม ก กา แม่ ก กา กก กก
บทที่ 3	เด็กเอ๋ยเด็กน้อย	บทอาขยานบทหลัก เด็กน้อย วิชาหนา

	(เพื่อให้อ่านทำนองเสนาะเป็นและมีความรักการอ่านหนังสือและอยากอ่านหนังสือ)	เจ้า ดอกสร้อยสุภาชิต นกกระจาบ
บทที่ 4	ลูกแกะของซาฟิยะห์ (คนที่พูดจาปั่นน้ำเป็น จะไม่มีใครเชื่อถือ)	นิทานอีสป หมาป่ากับลูกแกะ นิทานสุภาชิต เด็กเลี้ยงแกะ
บทที่ 5	กาเหว่าที่กลางกรุง (เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างตัวเมืองและต่างจังหวัด)	เพลงกล่อมเด็ก กาเหว่า
บทที่ 6	ธนูดอกไม้กับเจ้าชายน้อย (สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะครอบครัวที่ไม่สงบในอดีต)	บทละครนอก เรื่อง ไชยเชษฐา ตอนพระ นารายณ์ธิเบศร์พบพระไชยเชษฐา

จากตารางที่ 9 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) สะท้อนให้เห็นเนื้อเรื่องชวนอ่านและให้วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับแต่ละภาคของประเทศไทย เช่น ภาคใต้ อีสาน ภาคกลาง ตัวเมืองกรุงเทพฯ นอกจากนี้ยังมีหลายเรื่องที่เป็นนิทาน นิทานเป็นสื่อที่ทรงพลังมากที่สุดลงต้นทุนค่าน่ามากที่สุดในการช่วยสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่เด็ก มีสอนการขับร้องบททำนองเสนาะ บทประพันธ์ชนิดต่าง ๆ เช่น กาพย์สุรางคนางค์ 28 นอกจากนี้มีเนื้อหาหลักประจำบท แต่ยังมีมีสุภาชิตทางพระพุทธศาสนา

4.2.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื้อหาจะนำเสนอในลักษณะสร้างเรื่องใหม่เพื่อเป็นเครื่องมือหรือสื่อในการนำเสนอวรรณคดี เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสุขในการอ่าน หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่มนี้มีทั้งหมด 7 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 10

ตาราง 10 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	การผจญภัยของสุตสาคร (ความรักของพ่อแม่ การดูแลช่วยเหลือตัวเอง การหาความรู้ใส่ตัวและอย่าหลงเชื่อคนอื่นง่าย ๆ)	นิทานคำกลอน เรื่องพระอภัยมณี บทอาขยานบทหลัก พระอภัยมณี ตอน สุตสาครเข้าเมืองการเวก
บทที่ 2	น้ำผึ้งหยดเดียว (เรื่องวุ่นวายใหญ่โตที่เกิดจากสาเหตุเพียง เล็กน้อย)	นิทานเทียบสุภาษิต น้ำผึ้งหยดเดียวก่อ เหตุ
บทที่ 3	ระบำสายฟ้า (ความเชื่อมโยงระหว่างฟ้าแลบ ฟ้าผ่า และ เรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า)	บทเห่กล่อมพระบรรทม ตอนเห่เรื่องจับ ระบำ
บทที่ 4	เรื่องเล่าจากพัทลุง (วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเผ่าซาไกหรือ เงาะซึ่งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย)	บทละคร เรื่อง เงาะป่า ตอนคนึงและไม้ ไผ่ออกเที่ยวป่าล่าสัตว์
บทที่ 5	ดวงจันทร์ของลำเจียก (เพื่อให้คิดเปรียบเทียบ วิถีชีวิต วัฒนธรรมและ เหตุการณ์ทางสังคมในอดีตกับปัจจุบัน เช่น ประเพณีลอยกระทง)	นิราศเดือน
บทที่ 6	ห้องสมุดป่า (วัดเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติธรรม ของพระภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชน และ เพื่อให้รู้จักความสำคัญของการพูดจาไพเราะ)	บทอาขยานบทเลือก พุทธภาษิต ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หนังสือเป็นตรี ชีวิตเป็นตรา
บทที่ 7	เที่ยวเมืองพระร่วง (เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมือง สุโขทัยและมีความรักความสามัคคีเพื่อให้ ประเทศชาติได้มั่นคง)	บทอาขยานบทหลัก สยามมานุสติ บทอาขยานบทเลือก ไทยรวมกำลังตั้งมั่น

จากตารางที่ 10 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของ
หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่ง

ประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) สะท้อนว่า เอาความรู้ ความคิดต่าง ๆ หรือ วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีทางสังคมในอดีตเอามาเปรียบเทียบกับปัจจุบันแล้วนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเหมาะสมกับวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เช่น นิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณีตอนที่อยู่ในหนังสือเรียนชั้นนี้มีลักษณะเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็ก ตัวละครนั้นมีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมคล้ายคลึงกับเด็กทั่วไป ตำนานอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ สะท้อนความเชื่อของคนไทย เรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า ชนิดของบทประพันธ์ นิราศ หรือสำนวนภาษาต่าง ๆ นอกจากนั้นในชั้นนี้มีหลายเรื่องที่น่าสนใจและน่าประทับใจสำหรับเด็ก ๆ ซึ่งเป็นวีเอกของไทย

4.2.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเนื้อหาทั้งที่เป็นวรรณคดีและวรรณกรรม ส่วนใหญ่เขียนเป็นร้อยกรอง หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่มนี้มีทั้งหมด 8 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 11

ตาราง 11 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	กำเนิดผัดพันคนทั้งหลาย (คนเราจะเลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกที่จะทำดีและเป็นคนดีได้ คนดีจะต้องรู้จักการกตัญญูต่อผู้มีบุญคุณกับเราและ แม่รักลูกเสมอไม่ว่าจะเป็นลูกเกิดมาเป็นยังไงก็ตาม)	วรรณคดีเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ บทอาชยานบทหลัก สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์
บทที่ 2	กระเช้าของนางสีดา (แฝงแนวคิดที่มีคุณค่า และให้ตัวอย่างอันเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตนเป็นคนดี มีน้ำใจ ซื่อสัตย์สุจริต)	นิทานไทย กระเช้าสีดา นิทานท้องถิ่น เกาะหนู เกาะแมว

บทที่ 3	วิชาเหมือนสินค้า (ควรฝึกท่องให้คล่องจนจำได้ ทำให้เกิดภาพพจน์ และเห็นคุณค่าของบทร้อยกรอง)	บทอาขยานบทหลัก วิชาเหมือนสินค้า
บทที่ 4	พ่อค้าจากเกาะตะมะ (เพื่อให้เห็นคุณธรรมและลักษณะพิเศษของการ เป็นผู้นำ และเรื่องราวในประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนไทยในอดีต)	วรรณคดี เรื่องราชาธิราช ตอน กำเนิดมะ กะโท
บทที่ 5	ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน (แม้จะลำบากอย่างไรก็ต้องมานะพยายาม อดทน สู้ฝ่าความ ยากลำบากไปให้ได้)	บทอาขยานบทเลือก ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
บทที่ 6	คบพาล พาลพาไปหาผิด (โคลงโลกนิติเป็นบทประพันธ์ที่มีข้อคิด และคำ สอนต่าง ๆ)	โคลงโลกนิติ 12 บท บทอาขยานบทหลัก โคลงโลกนิติ
บทที่ 7	เหตุการณ์ในบ้านสวน (ปัญญาและความรอบรู้เปรียบได้กับอาวุธ ถ้าเรา ใช้ความรู้ ใช้ปัญญาในทางที่ดีก็จะ เกิดประโยชน์ มหาศาล)	บทอาขยานบทเลือก ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ
บทที่ 8	ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี (รักชาติและสามัคคีกันปกป้องประเทศชาติให้ มั่นคงสืบต่อไปตราบนานเท่านาน)	เพลงชาติไทย

จากตารางที่ 11 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) สะท้อนให้เห็นข้อคิดต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการดำเนินชีวิตจริง แต่ในชั้นนี้มี โคลงโลกนิติ ซึ่งในชั้นก่อนไม่มีบทประพันธ์ประเภทนี้ อธิบายสุภาษิต เครื่องใช้ต่าง ๆ นอกจากนั้น สร้างตัวละครขึ้นมาเป็นเพื่อนสองคนแล้วพากันเล่นกัน คุยกันแล้วเชื่อมโยงกับวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ นอกจากนักเรียนได้เรียนรู้ตัวบทต่าง ๆ แล้วได้ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่สอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

4.2.6 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อหาที่เป็นวรรณคดีดีเด่นหลายเรื่อง ซึ่งเมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วก็จะได้สามารถนำไปใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่มนี้มีทั้งหมด 6 บท ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 12

ตาราง 12 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ชมรมคนรักวรรณคดี (เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมชมรมรักวรรณคดี)	ชมรมคนรักวรรณคดี
บทที่ 2	นักสืบทองอิน (คติความเชื่อเกี่ยวกับผี)	วรรณคดีเรื่อง นิทานทองอิน ตอน นากพระโขนงที่สอง
บทที่ 3	การเดินทางของพลายน้อย (เพื่อให้เข้าใจความคิดของผู้เขียนที่แฝงไว้ในเรื่อง เช่น คติธรรม คำสอน มุมมองต่างๆ)	วรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม บทอาขยานบทหลัก กำเนิดพลายงาม
บทที่ 4	อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี (เพื่อให้รู้จักคุณค่าของวรรณคดีเรื่องสุภาชิตสอนหญิง)	วรรณคดี เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง นิทานคติธรรม ไม่สำคัญที่ชื่อ เงินสลึง พุดดีเป็นศรีแก่ตัว
บทที่ 5	ศึกสายเลือด (สอนให้ปลูกใจประชาชน ให้มีความกล้าหาญ)	บทละคร เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศึกไมยราพ
บทที่ 6	สมุดมิตรภาพ (คำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศ)	บทอาขยานบทเลือก เป็นมนุษย์หรือเป็นคนผู้ชนะ
ศัพท์ทานุกรม		

จากตารางที่ 12 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) จะเห็นว่า ในชั้นมี 6 บทและ 4 บทเป็นวรรณคดีเอกไทย แต่ก็คัดเลือกมาเป็นแต่ละตอนที่เหมาะกับวัยของเด็กนักเรียน รูปเล่มดี คือ มีการพิมพ์ที่ถูกต้องชัดเจน ภาพประกอบสวยงาม ใช้วัสดุที่ดีในการพิมพ์มีความแข็งแรง เขียนดี คือ ใช้ภาษาสละสลวยเข้าใจได้ง่าย

เมื่อพิจารณาเนื้อหาส่วนนำวรรณคดี เนื้อหาวรรณคดีคำนี้ถึงและส่งเสริมความเสริมความสามารถในการอ่านของนักเรียนก่อนที่จะให้นักเรียนอ่านหนังสือแต่ละบท เข้าใจจุดมุ่งหมายของกิจกรรมแต่ละบทของหนังสือเรียน เข้าใจความพร้อมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่สอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเรื่องราวหรือสิ่งที่น่าสนใจมาสนทนาเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน การศึกษาทำให้พัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิต ใฝ่รู้ ใฝ่ดี อยู่อย่าง พอเพียง และมุ่งมั่น การเรียนภาษาไทยเพื่อฝึกฝนให้ชำนาญ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าคุณภาพรวม แบบเรียนภาษาไทยชุด ภาษาเพื่อชีวิต เน้นไปที่การวางรากฐานชีวิตและอนาคตของเด็กนักเรียน นิตยา วรรณกิตร์ (2559) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กสามารถช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้แก่เด็กได้ เพราะการอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ จะเป็นการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครของเรื่องรวม ทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหา การแก้ปัญหาในเนื้อเรื่องผ่านตัวละครต่าง ๆ เด็กจะได้เรียนรู้ที่จะเปรียบเทียบมุมมองความคิดรวมถึงพฤติกรรมของตัวเองเข้ากับพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง

4.3 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-5

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรพุทธศักราช 2562 และให้ใช้หนังสือเรียนภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 เพื่อให้มีความทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิด ทำ และแก้ปัญหา ตามจุดหมายของหลักสูตร หนังสือชุดนี้ใช้มาจนถึง 2561 จึงมีการปรับปรุงหลักสูตรและหนังสือเรียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีความทันสมัยและความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น รายวิชาภาษาพม่าเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนพม่าทุกคนต้องเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้และเข้าใจภาษาแม่ อย่างคล่องแคล่วลึกซึ้ง ในระดับพื้นฐานการสอนภาษาพม่าจะเริ่มสอนจากพยัญชนะระดับง่ายไปถึงพยัญชนะระดับยาก ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนรัฐบาล แบ่งเป็นต้องใช้เวลาเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 12 ปี หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยแบ่งระดับการศึกษาแบ่งเป็น KG+12 (KG+5+4+3)

หนังสือเรียนภาษาพม่าสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรม การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาพม่าและภูมิใจในภาษาประจำชาติ ความรู้ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ หนังสือเรียนภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 พบมีโครงสร้างและเนื้อหา ดังนี้

4.3.1 หนังสือเรียนวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายวิชาภาษาพม่าเป็นวิชาบังคับที่นักเรียนพม่าทุกคนต้องเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้และเข้าใจภาษาแม่ อย่างคล่องแคล่วลึกซึ้ง ในระดับพื้นฐานการสอนภาษาพม่าจะเริ่มสอนจากพยัญชนะระดับง่ายไปถึงพยัญชนะระดับยาก

ความคิดหลักคือเนื่องจากเป็นเด็กแรกเรียน เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งในแต่ละบทจะมีสาระทางภาษา เรียงลำดับง่ายไปหายาก เพื่อเรียนรู้ว่าการอ่านเป็นคำ การประสมอักษร เพื่อให้ออกเสียงได้ หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี เนื้อหา ทั้งหมด 12 บท ซึ่งมีโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 13

ตาราง 13 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	การทำความรู้จักกัน (กล่าวพูด กล่าวแสดงออก พูดจาสุภาพ)	1. พูดเพราะกันเถอะ 2. มิงกะลาป่า (กลอน) 3. แนะนำตัวเองกัน 4. แนะนำครอบครัวกัน
บทที่ 2	อ่าน เขียน พยัญชนะ กันเถอะ (1) (ฝึกร้องกลอน ฝึกเขียนเส้นหรือวาดรูปตัวกลมๆ)	1. Phoe Wa Lone (กลอน) 2. ฝึกขีดเส้น 3. ดูรูปภาพแล้วเลือกรูปที่มีเสียงพยัญชนะ
บทที่ 3	อ่าน เขียน พยัญชนะ กันเถอะ (2) (ฝึกร้องกลอนด้วยท่าทาง อ่าน ออกเสียงพยัญชนะได้)	1. โรงเรียนของเรา (กลอน) 2. ดูรูปภาพแล้วเลือกรูปที่มีเสียงพยัญชนะ 3. หนึ่ง..สอง...รักหนังสือกันเถอะ
บทที่ 4	อ่าน เขียน พยัญชนะ กันเถอะ (3)	1. ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ (กลอน) 2. ดู

	(ฝึกร้องกลอนด้วยท่าทาง และ อ่าน ออกเสียง และเขียนพยัญชนะได้)	รูปภาพแล้วเลือกรูปที่มีเสียงพยัญชนะ
บทที่ 5	อ่าน เขียน พยัญชนะ กันเถอะ (4) (ฝึกร้องกลอนด้วยท่าทาง ทำความรู้จักสัตว์ ชนิดต่าง ๆ และการเรียกชื่อของพยัญชนะทั้ง 33ตัว)	1. รถไฟที่ร่าเริง (กลอน) 2. เรียน พยัญชนะที่ใช้น้อยกันเถอะ 3. อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง 4. ฝึกท่องจำพยัญชนะกันเถอะ
บทที่ 6	ร้องเพลง เขียน แล้ว เล่นิทานกัน (ฝึกอ่านบทอาขยานด้วยท่าทาง ดูภาพแล้วให้นักเรียนคิด)	1. พี่สาวตัวอวบ (กลอน) 2. ฝึกอ่านแล้วเขียนกันเถอะ 3. พูดถึงเรื่องฤดู 3. ดูดูแล้วจับคู่กัน 4. โกวี้เย็บ (กลอน)
บทที่ 7	ประสมอักษรสระ (1) (ฝึกอ่านและเขียนสัญลักษณ์ ต่าง ๆ โดยใช้บทอาขยาน)	1. San Thit Sa (กลอน) 2. เรียนสระ อะ อว อว 3. เรียนสระลอย ที่ใช้บ่อย 4. เรียน อิ อิ อิ 5. ประกาดการวิ่ง (กลอน) 6. เรียนสระ อุ อุ อุ
บทที่ 8	ประสมอักษรสระ (2) (ฝึกร้องกลอนเป็นด้วยท่าทาง ฟังนิทานแล้วเล่าเรื่องเป็นและ รู้จักช่วยเหลือเพื่อน)	1. Phoe Thar Htoo (กลอน) 2. สระ เออ เออ เออ 3. สระ อู่อ อู่อ อู่อ 4. เพื่อนสามคน (กลอน) 5. สระ เออ เออ เออ
บทที่ 9	ประสมอักษรสระ (3) (ฝึกอ่านและเขียนสัญลักษณ์ ต่าง ๆ โดยใช้บทอาขยาน และรู้จักวัฒนธรรมการตัดดอกมะลิของชาวพม่า)	1. ดอกมะลิ (กลอน) 2. เรียนสระ อู่อ อู่อ 3. สระ อิ อิ อิ
บทที่ 10	ประสมอักษรควบกล้ำและสระ (1) (ให้สังเกตสภาพสิ่งแวดล้อมและ รู้จักวัฒนธรรมการเก็บลูกหว่า)	1. เก็บดอกหว่า (กลอน) 2. เรียน พยัญชนะควบกล้ำ - กฺ-ก 3. เรียน พยัญชนะควบกล้ำ - ก 4. เรียน พยัญชนะควบกล้ำ - ก 5. แมลงพวกนี้กำลังทำอะไรกัน
บทที่ 11	ประสมอักษรควบกล้ำและสระ (2) (ถ้าเราทำไม่ดีกับคนอื่น มันก็กลับมาถึงเราอีกครั้ง การอยู่ร่วมกันทำให้สังคมเป็นสุข และของ	1. สร้อยบัว (กลอน) 2. เรียนพยัญชนะควบกล้ำสองตัว - กฺ-ก 3. เรียน พยัญชนะควบกล้ำสองตัว - กฺ-ก

	เล่นพื้นบ้านที่เป็นสร้อยที่ทำมาจากบัว)	แมวกับหนู (นิทาน) 5. เรียนพยัญชนะควบกล้ำสองตัว - โฉ - ุฉ 6. สังเกตดูดี ๆ กัน
บทที่ 12	เล่านิทานน่าสนใจ แล้วร้องกลอนให้ฟัง (ทบทวน พยัญชนะ สระและพยัญชนะควบกล้ำ ฝึกการคิดวิเคราะห์ กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง และรักประเทศชาติ)	1. ขอพร (กลอน) 2. เขียนสระเป็นกลุ่ม 3. มิงกะหล่ำ (กลอน) 4. ปัญญาของกระต่ายน้อย (นิทาน) 5. ร้องเพลงชาติกันเถอะ

จากตารางที่ 13 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แม้กระทั่งเด็กนักเรียนอ่านเป็นคำไม่ออก ในบทแรก ๆ แต่ก็ใช้ภาพ ซึ่งสามารถบอกเรื่องราวผ่านภาพในหนังสือเรียน รวมถึงพยายามที่จะอ่านด้วยตนเอง การสอนแบบเป็นขั้นตอนเป็นระบบ ตั้งแต่พยัญชนะ สอนคำ ที่เป็นคำศัพท์ได้ แล้วค่อยประสมกับสระ ฝึกเขียนพร้อมกับความหมายของคำ แล้วอ่านเป็นหมวดคำสั้น ๆ หรือ วลี สิ่งที่น่าสนใจคือ ใช้กลอน หรือบทอาขยานต่าง ๆ เพื่อให้จำเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้ บทสุดท้ายของหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคำศัพท์เพิ่มเติมตั้งแต่พยัญชนะตัว ๓-๓๖ ที่เรียนมาทั้งหมดทำเป็นตารางไว้เพื่อให้เด็กนักเรียนทบทวนคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วจะได้ดูในทีเดียวฝึกทักษะการพูด เช่น ขวนร้องเพลงและเล่าเรื่องจากประสบการณ์ ฝึกทักษะการฟัง การคิด ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี กลอน 17 บท นิทาน 5 บท ข้อมูลทั่วไป 2 บท เน้นสอนเกี่ยวกับสัตว์ชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่บทที่ 2-12 ในบทที่ 1 ไม่สอนคำศัพท์หรือนิทานที่เกี่ยวกับสัตว์เพราะว่าบทที่ 1 เป็นบทแรกที่เริ่มเรียนและทำความรู้จักกัน เมื่อที่เรียนบทที่ 2-5 เป็นบทเรียนที่เริ่มเรียนพยัญชนะ บทที่ 6-12 เป็นบทเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสระและคำประสมคำและประโยคเบื้องต้น เพื่อให้เด็กนักเรียนจำพยัญชนะและสระได้ง่ายใช้บทอาขยาน สรุปว่าในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมปีที่ 1 เป็นแบบฝึกหัดที่มุ่งให้นักเรียนจดจำเนื้อหาทางภาษาที่เรียนในห้องเรียนได้แม่นยำขึ้น สิ่งที่สังเกตได้คือ ใช้ตัวละครที่เป็นตัวละครสัตว์เท่านั้น ซึ่งตัวละครเหล่านั้นเป็นสัตว์ที่เด็กคุ้นเคยและรู้จักดีในชีวิตประจำวันของเขา นอกจากนั้น ฝึกให้เด็กนักเรียนฝึกวิเคราะห์เป็น รู้จักวัฒนธรรมการเก็บลูกหว้า ของเล่นพื้นบ้านที่เป็นสร้อยที่ทำมาจากบัว มีความรักต่อประเทศชาติด้วย

4.3.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ความคิดหลักคือเนื่องจากเป็นเด็กแรกเรียน เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเนื้อหาแต่ละบทจะมีสาระทางภาษา ในชั้นนี้เน้นให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ทักษะที่เรียนแล้วเอาไปใช้จริงในการเรียนต่อไป หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มี เนื้อหาทั้งหมด 11 บท ซึ่งมีโครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 14

ตาราง 14 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกดกันนะ (1) (กล้วยทอด กล้วยแสดงออก รู้จักประเพณีสิบสองเดือน)	1. ปิดเทอมภาคเรียนฤดูร้อน 2. ช้างในป่า 3. เรียนสระ အိုဝ်း အိုဝ်း အိုဝ်း กันเถอะ 4. เรียนสระ အေဝ်း အေဝ်း အေဝ်း กันเถอะ 5. ประเพณี สิบสองเดือน
บทที่ 2	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกด กันนะ (2) (ฝักร่องกลอนด้วยท่าทาง การไปโรงเรียนเป็นหน้าที่ของเด็กทุกคน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนพม่า)	1. ลูกของแม่ 2. เรียนสระ အိုဝ်း အိုဝ်း အိုဝ်း กันเถอะ 3. เรียนสระ အိဝ်း အိဝ်း အိဝ်း กันเถอะ 4. ดูภาพแล้วลองเขียนคำศัพท์ ฝึกเขียนเพื่อให้ถูกต้องแม่นยำ 5. น้องสาว นโยทเวกับพี่ชาย (กลอน)
บทที่ 3	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกด กันนะ (3) (กล้วยทอด กล้วยแสดงออก คนและสัตว์อยู่ร่วมกันได้)	1. มาตอบกันว่าทำไมชอบ 2. กระจายตัวน้อยหูตั้ง (กลอน) 3. เรียนสระ အုဝ်း အုဝ်း အုဝ်း กันเถอะ 4. เรียนสระ အွဝ်း အွဝ်း အွဝ်း กันเถอะ
บทที่ 4	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกด กันนะ (4) (การเชื่อคนง่าย อาจสร้างความเสียหาย)	1. คนบ้ายอ (นิทาน) 2. เรียนสระ အောက် အောက် အောက် กันเถอะ 3. เรียนสระ အောက် အောက် အောက် กันเถอะ 4. ดูรูปภาพแล้วแต่งประโยค
บทที่ 5	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกด กันนะ (5)	1. เรียนสระ အိုက် အိုက် အိုက် กันเถอะ 2. เรียน

	(ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท การเลี้ยงอาหารให้สัตว์ชนิดต่างๆ)	สระ <i>aw</i> กั้นเถอะ 3. ชนบทกับเมือง 4. เลี้ยงอะไร
บทที่ 6	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกด กั้นนะ (6) (การให้ความช่วยเหลือคนอื่น เป็นสิ่งที่ดี วิธีชีวิตของคนพม่า เทศกาลจุดประทีป การเล่นเกม)	1. เรียนสระ <i>aw</i> <i>aw</i> กั้นเถอะ 2. เรียนสระ <i>aw</i> <i>aw</i> กั้นเถอะ 3. จับคู่คำศัพท์
บทที่ 7	ประสมพยัญชนะกับตัวสะกด กั้นนะ (7) (ของเล่นพื้นบ้าน)	1. เรียนสระ <i>aw</i> <i>aw</i> กั้นเถอะ 2. เรียนสระ <i>aw</i> <i>aw</i> กั้นเถอะ 3. เรียงประโยคจากรูปภาพ
บทที่ 8	มาฟังเล่านิทาน แล้วเรียน (เรียนเรื่องคำซ้อน การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องมีความรักสามัคคีและร่วมมือกัน)	1. เรียนพยัญชนะซ้อนกั้นเถอะ 2. จำเอ (กลอน) 3. นกฮูกผู้มีปัญญา
บทที่ 9	เล่าเรื่องของตัวเอง แล้วแต่งเป็นย่อหน้ากัน (คำบ่งชี้ประธานและคำบ่งชี้กรรม หน้าที่ของแต่ละคน)	1. เขียนเรื่องของตัวเอง 2. ลองเขียนความรู้สึกของตัวเอง 3. หน้าที่ของเรา
บทที่ 10	อ่านบทเรียนแล้วเรียนสนุกๆกัน (ความแตกต่างของภาษาพูดและภาษาเขียน การช่วยเหลือคนอื่น)	1. ลุงผู้เฒ่ากับลูกชาย 3 คน (นิทาน) 2. Phoe la Nat thar (กลอน) 3. โรงเรียนแสนสุข 4. เคยนั่งพาหนะอะไรบ้าง 5. บ้านของลุงพโย
บทที่ 11	หาความรู้เพิ่มเติม โดยเล่านิทาน เล่าเรื่องเป็น (สิ่งมงคล)	1. รังนก sar bu taung 2. Shwe oak aa 3. ผู้รักดอกไม้ (นิทาน) 4. ฝึกเขียนกั้นเถอะ 5. มิงกะลา (กลอน)
	คำศัพท์พร้อมรูปภาพ	ทบทวนพยัญชนะและคำศัพท์ตามรูป (ทบทวนพยัญชนะทั้ง 33 ตัว)

จากตารางที่ 14 ข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) เนื้อหาในหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มี กลอน 10 บท นิทาน 5 บท ข้อมูลทั่วไป 3 บท ความคิดเสริมคือสาระของเนื้อหา หนังสือเรียนที่มุ่งให้

นักเรียนสามารถอ่านคำพื้นฐานภาษาพม่าได้ง่าย ฟังร้องเพลง และยังมีประกอบจังหวะ อ่านกลอน แล้วจำสัญลักษณ์ของสระ ได้ อ่านออกเขียนพยัญชนะ พยัญชนะควบกล้ำประสมกับสระ และร้องกลอนเป็นด้วยท่าทางสนุกสนาน มีทั้งหมดเป็นบทเรียนที่เป็นนิทานคำสอน โดยใช้ตัวละครที่เป็นสัตว์หลายชนิดที่อยู่ใกล้ตัวกับเด็กวัยชั้นประถมศึกษา สรุปว่าในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบฝึกหัดที่มุ่งให้นักเรียนจดจำเนื้อหาทางภาษาที่เรียนในห้องเรียนได้แม่นยำขึ้น รูปแบบของแบบฝึกหัดเป็นสอนสระโดยใช้บทอาขยานต่าง ๆ เช่นในบทเรียนบทที่ เน้นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนพม่า เช่น การทำบุญ การกินอาหาร เทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น

4.3.3 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งที่เนื้อหา ทั้งหมด 7 บท โครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 15

ตาราง 15 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	เรียนสนุก ๆ กัน (เพื่อรักษาดีของตัวเอง เพื่อให้รู้จักความเมตตาของพ่อแม่ คนที่ไม่มีปัญญาอาจได้รับอันตราย)	1. เขียนชื่อแล้วแนะนำตัวเอง 2. ทำความเคารพธงชาติกันเถอะ 3. ธงชาติ 4. แม่ของเรา (กลอน) 5. คนโง่ (นิทานพื้นบ้าน)
บทที่ 2	เรียนบทเรียนแล้วเล่านิทานกันนะ (รู้จักบุญคุณและความเมตตาของพ่อ เพื่อนที่ดี ย่อมให้ความช่วยเหลือ เมื่อเพื่อนได้รับความทุกข์ ของเล่นพื้นบ้านต่างๆเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของเด็ก อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวพม่าและรู้จักบุญคุณของชาวนา)	1. พ่อของเรา 2. แมวตัวน้อยชเวหว่า 3. ของเล่นพื้นบ้านพม่า 4. ดูภาพแล้วแต่งประโยค 5. บุญคุณของชาวนา
บทที่ 3	เรียน นิทานสำนวนที่น่าสนใจ (มารยาทในการพูดกับผู้ใหญ่ ต้องอยู่ในฐานะที่เหมาะสมกับตัวเอง สัตว์ป่าและธรรมชาติเป็นสิ่งที่	1. การคุยโทรศัพท์ 2. น่องโปอยู่ท่าเดิม 3. กอไม้ไผ่ (กลอน) 4. จับฉลากหัวข้อแล้วเล่าเรื่อง 5. เรื่องวัว

จากตารางที่ 15 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ตัวอย่างทั้งหมดที่ยกมาข้างต้น จะเห็นว่าในส่วนของเนื้อหาในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า นั้นทำให้เห็น ความรู้หลากหลายแขนงที่ผู้เรียนจะได้ซึมซับ เพื่อเพิ่มความรู้ให้กว้างขวางขึ้น สอดคล้องกับการเรียนรู้ในโลกศตวรรษที่ 21 เนื้อหาในหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี กลอน 6 บท นิทาน 8 บท ข้อมูลทั่วไป 6 บท ความรู้และทักษะอื่น ๆ ที่เด็กจะได้รับการพัฒนาจากการอ่านหรือฟังนิทานที่นอกเหนือจากทักษะ ทางด้านภาษาขั้นต้นนั้น คือ ความรู้และทักษะที่เด็กสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความรู้และทักษะเหล่านี้จะแฝงอยู่ในหนังสือเด็กแต่ละเล่มซึ่งจะมีมีโนทัศน์ที่แตกต่างกัน สอนให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความมีคุณธรรมจริยธรรม

4.3.4 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีเนื้อหาทั้งหมด 36 บท แต่ละบทจะมีสาระทางภาษา เรียงลำดับง่ายไปหายาก เพื่อเรียนรู้ว่าการอ่านเป็นคำ การประสมอักษร แจกลูกสะกดคำ ให้ออกเสียงได้โครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 16

ตาราง 16 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บทที่	ชื่อบท	ความคิดหลัก (สาระทางภาษา)
บทที่ 1	ดาวกับพระจันทร์	เพื่อให้ได้สัมผัสความสวยงามของดาวในตอนกลางคืนโดยใช้กลอน
บทที่ 2	ใช้คำศัพท์แล้ววาดภาพ	เพื่อให้แสดงถึงคำศัพท์โดยวาดรูป ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต
บทที่ 3	น้ำใจ	เพื่อให้เปรียบเทียบความแตกต่างและเหมือนกันของรูปต่าง ๆ ของแต่ละคน ฝึกจินตนาการของเด็ก ๆ
บทที่ 4	คำศัพท์ต้นไม้	เพื่อให้ทราบขั้นตอนแต่ละขั้นของ

		อาหารพื้นบ้านพม่าที่อยู่ใกล้ตัวเรา
บทที่ 5	เกลือ	ความสำคัญและความรู้ต่างๆเกี่ยวกับเกลือ
บทที่ 6	บททบทวน 1	ทบทวนตัวสะกด ๐๖ และ ๐๘
บทที่ 7	ผึ้งกับแมลงภู่	จะได้รู้ศึกกลิ่นหอมของดอกไม้และรู้ธรรมชาติของผึ้ง
บทที่ 8	หาความรู้ที่ห้องสมุด	เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับห้องสมุดและรู้วิธีการใช้ห้องสมุด
บทที่ 9	หม้อสองใบ	สอนเพื่อให้รู้และเข้าใจความหมายของความดี ความไม่ดีของธรรมชาติ แม้มีข้อด้อยแต่ก็มีประโยชน์
บทที่ 10	ดูภาพแล้ว คิด แล้วเขียนกันเถอะ	ดูภาพแล้วเขียนเรื่องเป็น
บทที่ 11	นายร่ำ อุโพเซง	ให้ภูมิใจและรักเกี่ยวกับวัฒนธรรม
บทที่ 12	นายพล อองซาง	เพื่อให้มีความรักชาติและรู้ นายพลอองซาง ซึ่งเป็นวีระบุรุษของประเทศชาติ
บทที่ 13	เล่นเกมคำศัพท์กัน	เพื่อให้เลือกเสื้อผ้าเป็นตามฤดูกาล
บทที่ 14	พุกาม	เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับพุกามซึ่งเป็นเมืองเก่าที่เริ่มนับถือศาสนาพุทธ เพื่อให้มีความอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรมและศาสนา
บทที่ 15	ขยายโครงสร้าง	เพื่อให้แต่งประโยคเป็น
บทที่ 16	เล่าเรื่องเป็นลำดับ	เพื่อให้รู้ว่าการเขียนหรือเล่าเรื่องเป็นลำดับทำให้เข้าใจง่ายขึ้น
บทที่ 17	คอมพิวเตอร์	เพื่อให้รู้จักคอมพิวเตอร์
บทที่ 18	คำเชื่อม	เพื่อให้ใช้คำเชื่อมเป็น
บทที่ 19	อันไหนคือไข่ดิบ	เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับไข่ดิบและไข่สุ ความคิดสร้างสรรค์
บทที่ 20	วิธีการเขียนเรื่อง	เพื่อให้เขียนเรื่องที่เป็นความทรงจำ
บทที่ 21	หัวล้านนอกครู	สอนให้ไม่ขุนเคือง ครูบาอาจารย์โดยใช้นิทาน

บทที่ 22	นักท่องเที่ยวยามในช่วงวันหยุดโรงเรียน	เพื่อให้รู้ความสนุกความสุขของวันหยุดโรงเรียนโดยใช้กลอน(บทอาขยาน)
บทที่ 23	เทศกาลจุดประทีป	เทศกาลจุดประทีป จัดเพราะอะไร มีความสัมพันธ์กับศาสนาอย่างไร
บทที่ 24	มาบอกสาเหตุกันว่าชอบทำไม	เพื่อให้ประโยคคำถาม ทำไมแล้วตอบคำถาม
บทที่ 25	เรียน เว้นวรรค กันเถอะ	สอนวิธีการใช้เว้นวรรค
บทที่ 26	เล่านิทานด้วยตัวเอง	เพื่อให้เขียนนิทานเป็น
บทที่ 27	ปริศนา	เพื่อให้รู้ความหมายของสุภาษิต
บทที่ 28	ดอกไม้ฤดูกาลของสิบสองเดือน	เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับดอกไม้ตามเทศกาลสิบสองเดือนโดยใช้บทอาขยาน
บทที่ 29	จดหมาย	สอนวิธีการเขียนจดหมายส่งเพื่อน
บทที่ 30	สุภาษิต	.สำนวนสุภาษิต คำพังเพยตามวัยของเด็กนักเรียน
บทที่ 31	ละครเรื่อง Thone Pwint Ta Khine	ความร่วมมือยอมให้มีความสำเร็จในทุกเรื่อง
บทที่ 32	Doe Pat Than	ดนตรีพม่าชนิดหนึ่งที่ใช้ในงานต่าง ๆ
บทที่ 33	ลองถาม ลองตอบ ลองหาคำทาย	การตั้งคำถามด้วยวิธีหาคำทาย
บทที่ 34	ถามเรื่องสมัยเด็กแล้วเขียนเรียงความกันเถอะ	เพื่อให้เขียนเรียงความเป็น
บทที่ 35	บทบทวน 2	บทบทวนเท่าที่เรียนมา
บทที่ 36	วีรบุรุษพม่า	เพื่อให้ทราบประวัติศาสตร์ของบิดาแห่งชาติ

จากตารางที่ 16 ข้างต้น จะเห็นว่ากรนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ปลุกฝังเด็กนักเรียนเพื่อให้ความรักสามัคคีในหมู่คณะ และให้เด็กนักเรียนชาวพม่ามีความรักต่อประเทศชาติบ้านเมืองอีกด้วย นอกจากนี้ในแต่ละระดับชั้น ยังพบว่ามีเนื้อหาที่สอดแทรกเรื่องดังกล่าวไว้ในแต่ละระดับชั้นเรียน สรุปว่าในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบฝึกหัดที่มุ่งให้นักเรียนจดจำเนื้อหาทางภาษาที่เรียนใน

ห้องเรียนได้แม่นยำขึ้น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แม้กระทั่งมีเนื้อหาบทเรียนที่อยากให้มีทักษะตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จนถึง โตะเป็นผู้ใหญ่ แต่ก็มีเนื้อหาบทเรียนที่ทบทวน ซึ่งเรียนมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเนื้อหาที่เพิ่มมา ซึ่งตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-3 ไม่มี คือ มี คำศัพท์ท้ายบทเรียน จากการศึกษาที่เนื้อหาคำศัพท์จัดไว้ได้ทราบวิธีการเรียงคำศัพท์ การหาคำศัพท์ด้วย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวกับการไปห้องอ่านหนังสือ ส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวกับการค้นหาหนังสือเรียน นอกจากครูสอนให้ยังมีความสำคัญเรื่องที่ว่านักเรียนอยากรู้และอยากศึกษาด้วยตัวเอง จึงมีแบบฝึกหัดที่เกี่ยวกับพัฒนางานนั้นด้วย

4.3.5 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีเนื้อหาทั้งหมด 21 บท แต่ละบทจะมีสาระทางภาษา ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นปีที่ 5 มีแต่เนื้อหาเรื่อง ไม่มีแบบฝึกหัดไรทั้งสิ้น ซึ่งเป็นหลักสูตรเก่าที่ยังไม่แก้ไขเสร็จ แต่ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เป็นหนังสือเรียนที่ปรับแล้ว สามารถสังเกตได้ว่าดูละเอียด ดูน่าสนใจและเนื้อหามีประสิทธิภาพมากกว่า หลักสูตรเก่าที่ผู้วิจัยได้เรียนมา โครงสร้างและเนื้อหาได้สะท้อนให้เห็นถึงความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 17

ตาราง 17 โครงสร้างและเนื้อหาแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทที่	ชื่อบท	ความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา)
บทที่ 1	พ่อค้าทอง 2 คน	ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะทำให้ได้รับความเชื่อมั่น ความไว้วางใจจากผู้อื่น ทุจริตในหน้าที่การงาน จะทำให้งานนั้นเสียหาย
บทที่ 2	นกยูงสีทอง (กลอน)	นกยูงเป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จ
บทที่ 3	นางรำ Laybardi Ma Mya Yin	ตั้งแต่สมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน คนพม่าให้ความสำคัญกับบ่อนันตคุณ 3
บทที่ 4	วงปีพาทย์ของประเทศพม่า	ความรู้เกี่ยวกับวงปีพาทย์และใช้บรรเลงในงานพระราชพิธีและพิธีต่าง

		ๆ
บทที่ 5	ต้มจืดหวานๆ (กลอน)	สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวพม่า
บทที่ 6	ระฆัง Min Kon	มรดกโลกที่น่าภูมิใจ
บทที่ 7	เกวียน (กลอน)	เกวียนที่คนพม่าใช้ในการเดินทางเมื่อสมัยก่อน
บทที่ 8	นกและเหยี่ยวฝึก	ความพยายามและความอดทนทำให้มีความสำเร็จ
บทที่ 9	เมื่อต้องการความรู้ (กลอน)	การเรียนรู้ยอมทำให้ สักวันมีประโยชน์
บทที่ 10	ศิลปิน U Ba Jan	ประวัติของ U Ba Jan และเล่าสาเหตุที่ทำให้เขาไม่ถึงความสำเร็จในชีวิต
บทที่ 11	สุภาชิตพม่า	ถ้อยคำที่กล่าวแนะนำ สั่งสอน เตือนสติ ด้วยหลักความจริง มีการสืบทอดมาแต่โบราณและแต่ละชุมชน
บทที่ 12	เมืองไหนสวยมากกว่า (กลอน)	การแต่งกายของสาวพม่าในชนบท
บทที่ 13	หนังสือพิมพ์พม่า	ที่มาของหนังสือพิมพ์และความสำคัญของหนังสือพิมพ์
บทที่ 14	เสาไฟนี้ (กลอน)	เปรียบเทียบปัญญากับเสาไฟที่ทำให้ความสว่าง
บทที่ 15	การป้องกันไฟไหม้	เพื่อให้ทราบอันตรายของไฟไหม้และวิธีการป้องกันไฟไหม้อย่างไร
บทที่ 16	ชาวบ้านนอกที่ใช้พูดเก่ง	สำนวนต่างที่ใช้ในชนบทที่น่าสนใจและตลก
บทที่ 17	ต้นสัก (กลอน)	เพื่อให้รู้สึกความสวยงามของต้น
บทที่ 18	ร่มจากเมือง Pathein	เอกลักษณ์ของ อำเภอ Pathein ที่เป็นร่มที่ทำด้วยกระดาษ
บทที่ 19	ฝนตกตลอดทั้งปี	ฝนตลอดทั้งปี
บทที่ 20	ป่าไม้พม่า	ความอุดมสมบูรณ์ของต้นสักที่พม่า
บทที่ 21	ที่น่าจดจำ	ความสามารถในการใช้ความรู้

จากตารางที่ 17 ข้างต้น จะเห็นว่า การนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาในแต่ละบทของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยความคิดหลัก (สาระทางภาษา) และความคิดเสริม (สาระของเนื้อหา) ในหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษา สิ่งที่น่าสังเกตคือ มีเรื่องเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป รักชาติ สุขภาพ วัฒนธรรมประเพณี สังคม นิสัยใจคอ และ ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ต่อระบบการปกครองรูปแบบต่าง ๆ แบบเรียนพม่าจะให้น้ำหนักเป็นพิเศษในความสำเร็จของรัฐบาลทหารในการเข้ามาดูแลประเทศ ทางการเมือง การปกครอง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม และจะกล่าวถึงความล้มเหลวในเกือบทุกด้านของระบบการปกครองแบบอื่น ๆ คือ มองระบอบประชาธิปไตยในภาพของความวุ่นวาย มองระบอบฟาสซิสต์ในภาพของความโหดร้าย และมองระบอบอาณานิคมในภาพของการมุ่งกอบโกยผลประโยชน์ แบบเรียนจึงไม่มีการกล่าวถึงระบอบประชาธิปไตย ฟาสซิสต์ หรืออาณานิคมในด้านดี ส่วนกองทัพนั้นไม่พบว่ามีกล่าวถึงในด้านลบ แต่กลับได้รับการยกย่องเป็นพิเศษ สรุปว่าในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบฝึกหัดที่มุ่งให้นักเรียนจดจำเนื้อหาทางภาษาที่เรียนในห้องเรียนได้แม่นยำขึ้น ไม่มีแบบฝึกหัดของแต่ละบท มีแต่เนื้อหาประจำบทและคำใหม่ในบทเรียนเท่านั้น

โดยสรุปแล้ว ในชั้นอนุบาล (KG) เริ่มต้นด้วยพยัญชนะ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มบทท่องจำอาขยาน นิทานประกอบรูปภาพแบบเข้าใจง่ายด้วยวิธีถาม-ตอบ การเรียนการสอนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะคล้ายกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่เริ่มสอนเป็นหลักภาษาและเพิ่มบทท่องจำอาขยาน การเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะคล้ายกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แต่เมื่อนักเรียนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในบทเรียนเป็นเรื่องสั้น นิทานคำกลอน ส่วนใหญ่เป็นทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขนาดเนื้อหาที่ยาวมากกว่าปีอื่น ๆ บางเรื่องเป็นชาดกบ้าง นิทานสอนใจบ้าง กลอนบ้างแต่เนื้อหาส่วนใหญ่ยังคงใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนและฟังได้และยังสร้างอัตลักษณ์ของเด็กพม่าเพื่อให้เป็นพลเมืองดีและเป็นคนดี รักประเทศชาติและสามารถดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในสังคมพม่า นอกจากนี้ยังสร้างให้นักเรียนรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองและรักธรรมชาติ ส่วนในตอนท้ายบทเรียนแต่ละบท มีแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อให้เด็กนักเรียนได้ฝึกฝน ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะคล้ายกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แต่มีเนื้อหาเข้มข้นขึ้นและมีตัวบทอ่านประกอบที่ยาวกว่า ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีแต่เนื้อหาบทเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ทั้งนี้เพื่อการเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นคนดี รู้รักสามัคคี มีน้ำใจไมตรี บำเพ็ญประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยจะศึกษาในประเด็นเปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าต่อไป

บทที่ 5

เปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียน รายวิชาภาษาพม่า ในระดับชั้นประถมศึกษา

ในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหา ทั้งในด้านความแตกต่างและความเหมือนกัน รวมไปถึงด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อให้เห็นว่า มีจุดเด่นและจุดด้อย ซึ่งมีหัวข้อรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

5.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

5.1.1 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 18

ตาราง 18 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ)	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ - เรียงลำดับง่ายไปหายาก เพื่อเรียนรู้ว่าการอ่านเป็นคำ การประสมอักษร แจกลูกสะกดคำ ให้ออกเสียงได้ - ใช้ตัวละครที่ต่อเนื่องกันทั้งเล่ม - มีแต่ภาพวาดทั้งเล่ม และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่รอบตัวของเด็ก เช่น 	<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาพม่ามีเล่มเดียว - เรียงลำดับง่ายไปหายาก เริ่มต้นด้วยสอนวิธีการเขียนพยัญชนะ ประสมกับสระแล้วผันวรรณยุกต์ หลังจากนั้น ก็ ฝึกตัวสะกดต่าง ๆ ฝึกทักษะการอ่าน การพูด เช่น ร้องเพลง เล่าประสบการณ์ ฝึกทักษะการฟังและการคิด - มีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - ท้ายบทมีสรุปสระและควบลำที่เรียนมาตลอดทั้งเล่ม - ท้ายเล่มมีคำศัพท์

ข้างซึ่งเป็นสัตว์ป่าและเป็นสัตว์ที่สามารถอยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์	- เนื้อหาส่วนใหญ่ใช้ตัวหนังสือสีดำ มีส่วนน้อยที่ใช้ตัวหนังสือเป็นสี
---	---

จากตารางที่ 18 ข้างต้น จะเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที วรรณคดีลำนํ้า และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งความเหมือนกันและแตกต่างกัน ในด้านความเหมือนกัน ซึ่งเนื้อหาของทั้งหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า มีความสอดคล้องกับหลักสูตร มีความถูกต้องและทันสมัย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ในด้านลักษณะกายภาพ ด้านสาระการเรียนรู้และเนื้อหาเรียงลำดับง่ายไปยาก เพื่อเรียนรู้ว่าการอ่านเป็นคำ การประสมอักษร แจกลูกสะกดคำ ให้ออกเสียงได้ แต่สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม และต้องเรียนเนื้อหาทั้งสองเล่มในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีแค่เล่มเดียว ถือได้ว่าหนังสือเรียนภาษาพม่ามีเนื้อหาน้อยกว่าหนังสือเรียนภาษาไทย ส่วนภาพประกอบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยมีแต่ภาพวาดและสามารถสื่อเนื้อหาได้ดี และสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กนักเรียน ส่วนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรที่เป็นภาพวาดทั้งนั้นเหมือนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่อให้เด็กนักเรียนจดจำได้และเป็นระบบเดียวกันทั้งเล่ม ส่วนขนาดของตัวหนังสือ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย เนื้อหาหลักในแต่ละบทจะเป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ เพื่อให้เด็กนักเรียนจดจำตัวอักษรได้ง่าย ชัดเจน แต่กิจกรรม ขวนท่า ขวนคิด มีการใช้ขนาดเป็นตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า และมีหลากหลายสีสันทำให้ดูน่าสนใจ ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ ซึ่งการใช้สีสันสดใสช่วยในการดึงดูดใจเด็กนักเรียนให้ตื่นตัวได้และเพิ่มยังมีประสิทธิภาพในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น แต่หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ใช้ตัวพยัญชนะประสมกับสระ ถ้าเป็นหัวข้อหลักในแต่ละบทจะใช้เป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่หากเป็นเนื้อหาปกติทั่วไปจะใช้ตัวหนังสือที่ขนาดปกติ อีกทั้งใช้ตัวหนังสือสีดำ มีส่วนน้อยที่ใช้ตัวหนังสือเป็นสีหรือ สีสันสดใส หากมีการใช้สัญลักษณ์ทางสี ก็จะเป็นสัญลักษณ์ทางสีที่ทุกคนเข้าใจทั่วไป เช่น สีชมพูเป็นสีของเด็กผู้หญิง สีฟ้าเป็นสีของเด็กผู้ชาย ซึ่ง อรอนงค์ ฤทธิฤชัย และคณะ (2560: 9) กล่าวว่า นักจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ของเด็ก โดยใช้เทคนิคสีที่เรียกว่า “Color Your Life” ซึ่งเหมาะกับเด็กอายุตั้งแต่ 6 ขวบขึ้นไป เพราะเป็นช่วงที่เด็ก ๆ พอจะรู้จักชื่อสีและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง

5.1.2 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ)	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ - ในด้านสาระทางภาษา ทบทวนพยัญชนะ ผันวรรณยุกต์ พยัญชนะควบกล้ำ อักษรนำ ผีกตัวสะกดต่าง ๆ เครื่องหมายต่าง ๆ ผีกทักษะการพูด เช่นร้องเพลง เล่าประสบการณ์ ผีกทักษะการฟัง และการคิด - หนังสือเรียนภาษาพาทีใช้ตัวละครที่ต่อเนื่องกับหนังสือเรียนชั้นปีที่ 1 - เนื้อหาที่เป็นหัวข้อใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่กิจกรรม ชวนทำ ชวนคิด ใช้ตัวหนังสือขนาดเล็ก - มีภาพวาดทั้งเล่ม และสามารถสื่อเนื้อหาได้ดี และ เนื้อหาบทเป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ กิจกรรมชวนทำ ชวนคิด ใช้ขนาดเป็นตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า - มีการใช้ตัวอักษรที่หลากหลายสีเส้น 	<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาพม่ามีเล่มเดียว - เริ่มต้นด้วยพยัญชนะ ประสงค์กับสระ คำซ้อน ผีกทักษะการอ่าน การพูด เช่น ร้องเพลง เล่าประสบการณ์ ผีกทักษะการฟังและการคิด - โครงสร้างของแต่ละบทมีหัวข้อย่อย แต่มันไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ มีบทอาขยาน ผีกสนทนา แบบฝึกหัดเขียน พยัญชนะ สระ ผีกอ่าน ชวนคิด นิทานสั้น ๆ - ไม่มีตัวละครต่อเนื่องกันในแต่ละเล่ม - มีทั้งภาพวาด สามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - ท้ายบทมีมีสรุปสระและควบกล้ำที่เรียนมาตลอดทั้งเล่ม - ท้ายของเล่มมีตารางพยัญชนะพร้อม - ถ้าเป็นหัวข้อหรือประเด็นในการสอน จะใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่ถ้าเป็นเนื้อหาปกติทั่วไปจะใช้ตัวหนังสือเล็กกว่า ขนาดปกติทั่วไป

จากตารางที่ 19 ข้างต้น จะเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมือนกันและแตกต่างกัน ในด้านความเหมือนกันนั้น ทั้งหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า แต่ละภาพที่ปรากฏในหนังสือเรียนสะท้อนให้เห็นถึงสังคมและ

วัฒนธรรม ความนึกคิด ของแต่ละประเทศ เนื้อหาของทั้งหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่า มีความสอดคล้องกับหลักสูตร มีความถูกต้องและทันสมัย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ในด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านสาระการเรียนรู้และเนื้อหา เรียงลำดับจากง่ายไปยังยาก สอนอ่านเป็นคำ การประสมอักษร แจกลูกสะกดคำ ให้ออกเสียงได้เหมือนกัน ในส่วนท้ายของหนังสือเรียนภาษาพม่าทำยบบทมีการสรุปเนื้อหา เรื่องสระและคำควบกล้ำทั้งหมด ทำให้เด็กนักเรียนจำพยัญชนะและอ่านเป็นคำ ๆ ได้ที่เรียนมาตลอดทั้งปี สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม และต้องเรียนเนื้อหาทั้งสองเล่มในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แต่หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีเพียงเล่มเดียว ถือได้ว่าหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีเนื้อหาน้อยกว่าหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ส่วนภาพประกอบของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ลักษณะเหมือนใช้แค่ภาพวาดทั้งหมด ส่วนขนาดของตัวหนังสือ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย เนื้อหาบทเป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ เพื่อให้เด็กนักเรียนจำตัวอักษรได้ง่ายชัดเจน แต่ในส่วนของกิจกรรม ชวนทำ ชวนคิด ใช้ขนาดเป็นตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า และใช้เนื้อหาที่เป็นหลากหลายสีทำให้หนังสือเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ใช้ตัวพยัญชนะประสมกับสระ ใช้เป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่ที่เหลือทั้งหมดใช้ตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า และเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นตัวหนังสือสีดำและมีเพียงส่วนน้อยที่ใช้ตัวหนังสือที่เป็นสี ซึ่งช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นช่วงที่เด็ก ๆ พอจะรู้จักชื่อสีและเข้าใจอารมณ์ของตนเอง ในระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นปีที่ 1 มุ่งเน้นให้อ่านและเขียนเป็นหลัก

5.1.3 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ)	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ - เนื้อหาแบ่งเป็น อ่านเสริมและหลักและการใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาพม่ามีเล่มเดียว - แต่ละบทมีหัวข้อย่อย ซึ่งประกอบด้วยแบบฝึกหัดที่แบ่งเป็น 3 ข้อไว้ ได้แก่ ฝึกเขียนคำใหม่ในบทเรียน แต่ง

<p>ภาษา เช่น ทบทวนสระ ชนิดของคำต่าง ๆ</p> <p>เครื่องหมายต่าง ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาหลักหรือหัวข้อจะใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่กิจกรรม ชวนทำ ชวนคิด ใช้ขนาดเป็นตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า - มีแต่ภาพวาดทั้งเล่ม และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - เป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่กิจกรรม ชวนทำ ชวนคิด ใช้ขนาดเป็นตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า - ใช้เนื้อหาที่เป็นหลากหลายสี 	<p>ประโยคและตอบคำถาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงสร้างของแต่ละบทมีหัวข้อย่อย แต่มันไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ มีบทอาขยาน ผีกสนทนา แบบฝึกหัดเขียน พยัญชนะ สระ ผีกอ่าน ชวนคิด นิทานสั้น ๆ - มีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - ท้ายบทมีมีสรุปสระและควบล้ำที่เรียนมาตลอดทั้งเล่ม - ท้ายของเล่มมีตารางพยัญชนะพร้อม - ใช้ตัวพยัญชนะประสมกับสระ ใช้เป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่ที่เหลือทั้งหมดใช้ตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า
--	---

จากตารางที่ 20 ข้างต้น จะเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า มีทั้งความเหมือนกันและแตกต่างกัน ทั้งหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่าในระดับชั้นนี้ กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์พื้นฐานและ คำศัพท์ที่เด็กเคยเรียนรู้มาแล้ว เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นๆ ต่อไปได้ด้วย หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่อง หลักภาษา เช่น พยัญชนะ สระ การผันวรรณยุกต์ ตัวสะกดต่าง ๆ อักษรนำ และเครื่องหมายต่าง ๆ แล้ว เมื่อเด็กนักเรียนเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 1. บทอ่านเสริม และ 2. หลักการใช้ภาษา เนื้อหาที่เป็นหลักภาษา นอกจากบททวนที่เรียนมาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 แล้ว เนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลง หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย เมื่อเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่มีตัวละครที่ต่อเนื่องกันเหมือนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ส่วนภาพประกอบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยมีเพียงภาพวาดที่สามารถสื่อเนื้อหาได้ดี และสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กนักเรียน ส่วนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย ส่วนใหญ่เป็นภาพวาด ตัวอย่างเช่น ในบทเรียนที่ ตัวละครที่เป็นสัตว์ ผู้แต่งจินตนาการเขียนให้ตัวละครสัตว์เหล่านั้นพูดได้ เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้และรู้จักสัตว์ในชีวิตจริงและพาหนะต่าง ๆ ก็ใช้ภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับ อรอนงค์ ฤทธิฤชัย และคณะ (2560: 10) กล่าวว่า ลักษณะของหนังสือเรียนที่กระตุ้นการเรียนรู้ มีสีสันสวยงาม จัดรูปเล่มน่าอ่าน มีขนาดพอเหมาะกับวัยของนักเรียน การใช้ภาพประกอบในหนังสือเรียนที่มีภาพประกอบชัดเจน สวยงาม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในแต่ละหน้า แต่ละตอนได้ง่ายขึ้น และกระตุ้นให้เด็กนักเรียนสนใจ อยากเรียนรู้ต่อไป หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีเนื้อหาในบทเรียนที่เป็นนิทานคำสอน โดยใช้ตัวละครที่เป็นสัตว์หลายชนิดที่อยู่ใกล้ตัวกับเด็กวัยชั้นประถมศึกษา ความรู้และทักษะเหล่านี้จะแฝงอยู่ในหนังสือเด็กแต่ละเล่มซึ่งจะมีมีโน้ตที่แตกต่างกัน

สอนให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และควมามีคุณธรรมจริยธรรม แต่ก็มี การสอดแทรกคุณธรรมที่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีความสุขสนุก

5.1.4 การเปรียบเทียบแสดง ความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชา ภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังตารางที่ 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบแสดง ความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำน)	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำน - เนื้อหาแบ่งเป็น อ่านเสริมและหลักและการใช้ภาษาเป็นทักษะการอ่าน การเขียน การพูดและการฟัง เช่น ชนิดของคำ ประโยคต่าง ๆ สำนวนเป็นต้น ประกอบด้วยแต่ภาพวาดทั้งเล่ม และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - มีเนื้อหามากขึ้นกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมีการเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับ วิถีชีวิต วัฒนธรรมปและเหตุการณ์ทางสังคมในอดีตนำมาเปรียบเทียบกับปัจจุบัน - มีการคัดเลือกวรรณคดีของไทย เช่น พระอภัยมณี นำมานำเสนอให้เหมาะสมกับความรู้และวัยของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาพม่ามีเล่มเดียว - เนื้อหาแบ่งเป็น หัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย เช่น บทอาขยาน บทฝึกการสนทนา รูปภาพหรือนิทานสั้น ๆ แล้วชวนคิด - ไม่มีตัวละครที่ต่อเนื่องกันในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 - มีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - ทำยบทมีมีสรุปสระและควบกล้ำที่เรียนมาตลอดทั้งเล่ม - ทำยของเล่มมีตารางพยัญชนะพร้อม - หัวข้อใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ เนื้อหาทั่วไปใช้ตัวหนังสือขนาดปกติ - ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมเหตุการณ์ในอดีต แต่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการนำเสนอวิถีชีวิต วัฒนธรรมและเหตุการณ์ทางสังคมในอดีตนำมาเปรียบเทียบกับปัจจุบัน เช่น บทที่ 11 มีประวัติของนายรำที่ชื่อเสียงดังในสมัยก่อน

จากตารางที่ 21 ข้างต้น จะเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า มีทั้งความเหมือนกันและแตกต่างกัน ทั้งหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นนี้ กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์พื้นฐานและ คำศัพท์ที่เคยเรียนเรียนมาก่อน ให้มีวงคำศัพท์กว้างขวางขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ในบทเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่นด้วยเนื้อหาของบทเรียนจะใช้สอนเพื่อความเข้าใจ ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง สามารถจับประเด็นสำคัญของบทเรียน สรุปเรื่องที่อ่าน เพิ่มทักษะการสะกดคำ นำความรู้ที่หลักภาษาที่เรียนมาใช้ในการพูดและเขียนให้ถูกต้อง นอกจากนักเรียนได้เรียนตัวบทต่าง ๆ แล้วได้ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่สอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

5.1.5 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังตารางที่ 22

ตาราง 22 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้า)	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้า - เนื้อหาแบ่งเป็น อ่านเสริมและหลักและการใช้ภาษา เช่น ทบทวนสระ ชนิดของคำต่าง ๆ เครื่องหมายต่าง ๆ - หนังสือเรียนภาษาพาทีใช้ตัวละครที่ต่อเนื่องกับหนังสือเรียนชั้นปีที่ 1 - เนื้อหาบทเป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่กิจกรรมชวนทำ ชวนคิด ใช้ขนาดเป็นตัวหนังสือที่ขนาดเล็กกว่า 	<ul style="list-style-type: none"> - รายวิชาภาษาพม่ามีเล่มเดียว - มีแต่เพียงเนื้อหาเรื่องและความหมายของคำ ไม่มีแบบฝึกหัด - มีทั้งภาพถ่ายและภาพวาด แต่ภาพไม่ชัดและภาพยังเป็นสีขาวดำ - ทั้งเล่มเป็นขาวดำ - เนื้อหาไม่ค่อยทันสมัยทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง - มีการสะท้อนให้เห็น ข้อคิดต่าง ๆ เรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าทางสังคม

<ul style="list-style-type: none"> - มีแต่ภาพวาดทั้งเล่ม และสามารถสื่อเนื้อหาได้อย่างดี - เนื้อหาประเด็นหลักหรือหัวข้อใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ แต่ถ้าเป็นรายละเอียดเนื้อหาทั่วไปใช้ตัวหนังสือขนาดปกติ - ตัวหนังสือมีหลากหลายสี - มีวรรณคดีเอกไทยที่ได้คัดเลือกมาแต่ละตอนให้เหมาะกับวัยของเด็กนักเรียน - สะท้อนให้เห็น ข้อคิดต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการดำเนินชีวิตจริง 	
--	--

จากตารางที่ 22 ข้างต้น จะเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนานาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า มีทั้งความเหมือนกันและแตกต่างกัน หนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นหลักสูตรเก่า เพราะว่าทางกระทรวงศึกษาธิการของพม่ายังแก้ไขหลักสูตรยังไม่เสร็จทุกระดับชั้น มีแต่เนื้อหาแต่ ไม่มีแบบฝึกหัด แต่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เป็นหนังสือเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขตามหลักสูตรเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้วจะสามารถสังเกตได้ว่ามีความละเอียด ดูน่าสนใจและเนื้อหาสมบูรณ์มากกว่าหลักสูตรเก่า ถ้าเปรียบเทียบกับหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นปีที่ 5 ค่อนข้างต่างกันในด้านโครงสร้าง กล่าวคือไม่มีแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมใด ๆ ให้เด็กนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติใด ๆ ทั้งสิ้น วิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นปีที่ 5 สะท้อนให้เห็นถึงการศึกษาสมัยก่อนของประเทศเมียนมาที่เน้นสอนแบบท่องจำเป็นหลัก ไม่มีกิจกรรมอะไรที่ชวนคิดชวนทำวิเคราะห์

5.1.6 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย (ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำน)	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือเรียนภาษาไทยแบ่งเป็น 2 เล่ม ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำน - ภาษาพาทีจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อปรับหลักเกณฑ์ทางภาษามาใช้ในการเขียนและพูด - วรรณคดีลำนำนมีวรรณคดีที่เด่นหลายเรื่องแต่คัดเลือกมาแต่ละตอนที่เหมาะกับวัยของเด็กนักเรียนเช่น วรรณคดีเอกเรื่อง ขุนช้างขุนแผน เพื่อให้เข้าใจถึงความคิดของผู้เขียนที่แฝงไว้ในด้าน คติธรรม คำสอน และมุมมองต่าง ๆ 	-

จากตารางที่ 23 ข้างต้น จะเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อหาที่เป็นวรรณคดีที่เด่นหลายเรื่อง ซึ่งเมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วก็จะสามารถนำไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และให้แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์วัฒนธรรมของความเป็นอยู่แบบไทย แนวคิดในการปรับตัวของคนในธรรมชาติ วิทยาการสมัยใหม่และเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขและยั่งยืน

5.2 การเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา

ในส่วนของการเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของปราณี ปราบริปู และคณะ (2560: 9) โดยพิจารณาจากเกณฑ์คุณภาพหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย จากผู้ทรงคุณวุฒิและประสบการณ์การปฏิบัติงาน แยกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ 2) ด้านการใช้ภาษาและคำศัพท์ 3) ด้านรูปเล่มและภาพประกอบ 4) ด้านคุณค่า คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 24

ตาราง 24 การเปรียบเทียบแสดงเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
1) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน - ถูกต้องและทันสมัย - เรียงตามลำดับความยาก ง่าย เป็นขั้นตอน - มีตัวละครที่เป็นต่อเนื่องกัน - นำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกันและน่าสนใจชวนคิดตลอดเล่ม - สร้างสรรค์และส่งเสริมความคิดและจินตนาการ ผู้เรียนสามารถคิดเสริมต่อยอดได้ - มีแบบฝึกหัดในแต่ละบท 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ 2562 - ถูกต้องและทันสมัย - เรียงตามลำดับความยาก ง่าย เป็นขั้นตอน - ไม่มีตัวละครที่เป็นต่อเนื่องกัน - นำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ น่าสนใจ สร้างสรรค์และส่งเสริมความคิดและจินตนาการ ผู้เรียนสามารถคิดเสริมต่อยอดได้ - มีแบบฝึกหัดในแต่ละบทแต่ไม่ได้แบ่งเป็นหัวข้อ
2) ด้านการใช้ภาษาและคำศัพท์	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งชื่อหนังสือเรียนได้น่าสนใจ ชวนติดตาม และน่าอ่าน - ตั้งชื่อได้สัมพันธ์ สอดคล้องกับเนื้อหา จดจำง่าย - ใช้ภาษาเรียบเรียงเป็นรูปแบบงานเขียนอย่างหลากหลาย เช่น มี ร้อยกรอง สารคดี และนิทานเรื่องสั้น ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน - ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย - มีคำอธิบายท้ายบท ท้ายเล่มเพิ่มเติมสำหรับผู้เรียน - หากมีคำอธิบายให้เข้าใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งชื่อบทเป็นหัวข้อใหญ่แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ได้น่าสนใจ ชวนติดตาม และน่าอ่าน - ใช้ภาษาเรียบเรียงเป็นรูปแบบงานเขียนอย่างหลากหลาย เช่น มีแต่ ร้อยกรอง สารคดีและนิทานเรื่องสั้นๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน - ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย - จัดย่อหน้าและวรรคตอนได้ - ถูกต้องเหมาะสม

	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย	หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า
	- จัดย่อหน้าและวรรคตอนได้ถูกต้องเหมาะสม	
3) ด้านรูปเล่มและภาพประกอบ	<ul style="list-style-type: none"> - มีจำนวนหน้าไม่มาก หรือน้อยเกินไป มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน - มีภาพประกอบที่สวยงาม สอดคล้องและเสริมความเข้าใจของเนื้อหา - เป็นภาพวาดทั้งนั้น - จัดหน้าได้เหมาะสมเป็นระบบและสวยงาม - เย็บเล่มได้เหมาะสมคงทน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีภาพประกอบน้อยกว่า - มีภาพประกอบที่เป็นทั้งวาดรูปและรูปถ่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน - จัดหน้าได้เหมาะสมเป็นระบบและสวยงาม - เย็บเล่มได้เหมาะสมคงทน
4) ด้านคุณค่าคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และ ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน - สามารถนำความรู้ความ เข้าใจด้านภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง - มีข้อคิด คติสอนใจ และหลักในการดำรงชีวิต - สร้างเสริมนิสัยรักการ อ่าน ตระหนักใน ความสำคัญของภาษาไทย - บูรณาการสาระการ เรียนรู้อื่นอย่าง เหมาะสมหลากหลาย ด้าน และนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และ ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน - สามารถนำความรู้ความ เข้าใจด้านภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมนำไปใช้ในชีวิตจริง - มีข้อคิด คติสอนใจ และหลักในการดำรงชีวิต - สร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน ตระหนักใน ความสำคัญของภาษาพม่า - บูรณาการสาระการ เรียนรู้อื่นอย่าง เหมาะสมหลากหลาย ด้าน และนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้

จากตารางที่ 24 ข้างต้น จะเห็นว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่ามีรายละเอียดที่มุ่งเน้นที่คุณภาพของหนังสือที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสำคัญ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำนำและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ตั้งแต่ปีที่ 1-6 มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาจากการอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด เรื่องที่น่าสนใจ ผสานความเข้าใจลักษณะของภาษาไทย ตระหนักกับรู้ในความงามของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา กระบวนการคิด เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระตุ้นความสนใจ สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาเหมาะสมกับวัยชั้นเรียน และสูงสุดเต็มตามศักยภาพ หนังสือนั้นมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ หน้าปก คำนำ สารบัญ และเนื้อหาต่าง ๆ แต่บางเล่มเราอาจจะพบส่วนประกอบของหนังสือที่มีมากกว่าที่เราคุ้นเคย เช่น กิตติกรรมประกาศ คำนิยม อภิธานศัพท์ บรรณานุกรม หรือดัชนี ซึ่งส่วนใหญ่องค์ประกอบต่าง ๆ จากประสบการณ์ของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้จัดพิมพ์หนังสือหรือตำราทางวิชาการมาแล้วพอสมควร จึงได้รวบรวมส่วนประกอบของหนังสือหรือตำราว่าควรจะต้องมีส่วนประกอบอะไรบ้าง พร้อมตัวอย่างประกอบ ทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหา สารและวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่านั้น มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ ระดับการใช้ คำศัพท์ การใช้ภาษาเหมาะสมรูปแบบดี เรียงลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปเนื้อหาที่ยาก ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกลางทางสังคมถูกต้องทันสมัย เน้นการพัฒนาทางสติปัญญา ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ การประเมินผล การเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โครงสร้างของแต่ละบทมีหัวข้อย่อย แต่มันไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ มีบทอาขยาน ผูกสนทนา แบบฝึกหัดเขียนพยานุเคราะห์ สระ ผูกอ่าน ขวนคิด นิทานสั้น ๆ ในส่วนท้ายของหนังสือเรียนทั้งภาษาไทยและภาษาพม่า มีบททวนสระทั้งหมดที่เรียนมาทั้งหมด ทำให้เด็กนักเรียนจำเท่าที่เรียนมาตลอดทั้งปี

กล่าวโดยสรุปการเปรียบเทียบเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา รูปแบบการเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท รู้จักคำนำเรื่อง บทอ่าน อธิบายเพิ่มเติมความรู้ อ่านคล่อง ร้องเล่น กิจกรรม ขวนทำ ขวนคิด และขวนการเสนอ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน อ่านเสริม อ่านเพิ่มเติมความหมาย อธิบายเพิ่มเติมความรู้ และกิจกรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน อ่านเสริม อ่านเพิ่มเติมความหมาย อธิบายเพิ่มเติมความรู้ และกิจกรรม ส่วนรูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน และขวนคิด อ่าน เขียน เรียน ร้อง เล่น รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน อธิบายเพิ่มเติมความรู้ ขวนอ่าน ขวนคิด อ่านเสริม เพิ่มความรู้ กิจกรรมที่ควรทำ และคำศัพท์และสำนวน รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน อธิบายเพิ่มเติมความรู้ ชวนคิดชวนคุย ชวนอ่าน ชวนคิด อ่าน เสริม เพิ่มความรู้ และกิจกรรมที่ควรทำ รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน อธิบายเพิ่มเติมความรู้ ชวนคิดชวนคุย ชวนอ่าน ชวนคิด เพิ่มความรู้ และกิจกรรมที่ควรทำ สรุปว่าภาพรวมแล้วรูปแบบการเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ประกอบด้วย บทที่และชื่อบท บทอ่าน ชวนคิด อ่าน เขียน เรียน ร้อง เล่น นำเสนอ อธิบายเพิ่มเติมความรู้ และกิจกรรม แต่ในบางระดับชั้น มีอ่านเพิ่มเติมความหมาย อ่านเสริม และคำศัพท์และสำนวน รูปแบบการเสนอเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบทหัวข้อย่อยซึ่ง แบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องมี 4 ถึง 5 หัวข้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีรูปแบบดังนี้คือ บทที่และชื่อบท หัวข้อย่อยซึ่ง แบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องมี 4 ถึง 6 หัวข้อ ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องมี 4 ถึง 5 หัวข้อ ได้แก่ 1) กลอนหรือบทอาขยาน 2) นิทาน 3) สนทนาต่าง ๆ 4) ทบทวน และ 5) เนื้อหาประจำบท ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน คำใหม่ในบทเรียน

ในบทที่ 6 ผู้วิจัยจะศึกษาในประเด็นสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงสร้างและเนื้อหา รวมถึงเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ ในระดับชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 และหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ตามแผนการพัฒนาแบบเรียนของรัฐบาลพม่า รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 เล่ม โดยมีเนื้อหาในบทนี้จะเป็นการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 สรุป

ช่วงชั้นประถมศึกษาเป็นช่วงแรกที่ได้แก่นักเรียนเข้ามาเรียน หนังสือเรียนจึงมุ่งเน้นสอนภาษาตั้งแต่พื้นฐาน โดยเริ่มสอนจาก พยัญชนะ สระ เป็นต้นไป เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ มีความคล่องแคล่วแม่นยำในทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ส่งเสริมทักษะและความสามารถทางภาษาและสามารถสื่อสารได้โดยมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หนังสือเรียนนอกจากสร้างความรู้พื้นฐานและทักษะทางภาษาดังกล่าวแล้ว ยังปลูกฝังและสอดแทรกให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นวัฒนธรรมของตนเอง ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลที่กำหนดผ่านหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญและมีบทบาทต่อวัยรุ่น รวมทั้งเนื้อหาในบทอ่านประกอบยังให้ความรู้ ความคิดและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนในการศึกษาวิเคราะห์ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา 2) เพื่อศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา และ 3) เพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่างและข้อเหมือนกันของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 พบว่าทั้งในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ในด้านโครงสร้างและเนื้อหาไม่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันไป

6.1.1 โครงสร้างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาพม่า

โครงสร้างของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นหนังสือขนาด 8 หน้ายก เล่ม 1 หนา ตั้งแต่ 76-267 หน้า ราคาประมาณ 31-90 บาท แต่ส่วนของหนังสือเรียนรายวิชาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 เป็นหนังสือขนาด 8 หน้ายก เล่ม 1 หนา ประมาณ 83-152 หน้า จำนวนหน้าน้อยกว่าหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยเพราะว่าหนังสือเรียนภาษาพม่าแบบฝึกหัดในแต่ละบทไม่มากเท่าหนังสือเรียนภาษาไทย ในด้านกระดาษปก หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกและภาพภายในเล่มเป็นภาพวาด จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า การเข้าเล่มแข็งแรง กระดาษที่ใช้พิมพ์เนื้อในเป็นกระดาษปอนด์ ส่วนหนังสือเรียนรายวิชาพม่า กระดาษปกเป็นกระดาษอาร์ต ภาพปกเป็นภาพวาด ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวนภาพมีมากเกือบทุกหน้า แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน้าจำนวน 51 หน้า เป็นขาวดำทั้งเล่ม ซึ่งเป็นหลักสูตรเก่าที่แก้ไขยังไม่เสร็จ การเข้าเล่มก็ไม่แข็งแรงและสมบูรณ์เท่าหนังสือเรียนชั้นก่อน ๆ ส่วนปกนอกของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย บอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมราคา ด้านในของปกนอก ปกในบอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ชื่อเรื่องของหนังสือ ผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ จำนวนครั้งที่พิมพ์ และเลขเรียกหนังสือสากล ปกด้านในของปกใน เป็นเป็นคำนำ คำแนะนำสำหรับครู คำนำสำหรับผู้ปกครอง สารบัญ และเนื้อหา ส่วนปกนอกของหนังสือเรียนภาษาพม่า บอกชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมปีการศึกษา ด้านในของปกนอก ชื่อเรื่องของหนังสือ ชื่อหนังสือกระทรวงศึกษาธิการและปีการศึกษา หน้าต่อไปก็บอกรายละเอียดของหนังสือ ตั้งแต่ ปี เดือนที่พิมพ์ จำนวนเล่มที่พิมพ์ ปีการศึกษา และบอกลิขสิทธิ์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาพม่า ปกด้านในของปกใน เป็น สารบัญ และเนื้อหา ส่วนท้ายของเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาเป็น รายชื่อคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ตลอดทั้งผู้ออกแบบรูปเล่ม ผู้วาดภาพประกอบ และคณะผู้ร่วมพิจารณานำไปใช้ ท้ายสุดเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องอนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน ส่วนด้านในของปกหลัง บอกรายชื่อหนังสือภาษาไทย มนุญกุล ทิมอ๋า (2549: 58) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนในด้านคุณลักษณะ (ลักษณะทางด้านกายภาพ) ประกอบด้วยลักษณะรูปเล่มการจัดทำภาพประกอบ

1.1 ลักษณะรูปเล่มได้แก่ ปก (สีและการออกแบบปก) การจัดทำรูปเล่ม คุณภาพกระดาษขนาดตัวอักษร สี ความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้าและศิลปะการจัดหน้า

1.2 ลักษณะภาพประกอบความชัดเจนของภาพความจริงของภาพ ขนาดและสีสันของภาพ จำนวนภาพ การสื่อความหมายและคำอธิบายภาพประกอบ แต่ในหนังสือเรียนภาษาพม่าไม่มีท้ายของเนื้อหา ไม่มีปรากฏราคาจำหน่าย ทางรัฐบาลแจกฟรี

6.1.2 เนื้อหาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

รูปแบบการเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ภาษาพม่าที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีรูปแบบที่สรุปได้เป็นดังนี้ ได้แก่ บทที่และชื่อบท รู้จักคำนำเรื่อง บทอ่าน อ่านเสริม อ่านเพิ่มเติม ความหมาย อธิบายเพิ่มเติมความรู้ อ่านคล้อง ร้องเล่น กิจกรรม ชวนทำ ชวนคิด และชวนการเสนอ แต่ละระดับชั้นก็มีโครงสร้างที่แตกต่างกันไปเล็กน้อย แต่ในส่วนของรูปแบบการเสนอเนื้อหาของวรรณคดีลำนานา แตกต่างจากหนังสือเรียนภาษาไทย ภาษาพม่าที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบท บทอ่าน อธิบายเพิ่มเติมความรู้ และชวนคิด อ่าน เขียน เรียน ร้อง เล่น อ่านเสริม เพิ่มความรู้ กิจกรรมที่ควรทำ และ คำศัพท์และสำนวน ส่วนรูปแบบการเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 มีรูปแบบดังนี้ บทที่และชื่อบทหัวข้อย่อยซึ่ง แบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องมี 4 ถึง 5 หัวข้อ ซึ่ง แบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องมี 4 ถึง 5 หัวข้อ ได้แก่ 1) บทกลอนหรือบทอาขยาน 2) บทนิทาน 3) บทสนทนาต่าง ๆ 4) ทบทวนเนื้อหาที่เรียนมา และ 5) เนื้อหาประจำบทเรียน แต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีรูปแบบดังนี้ ได้แก่ บทที่ และชื่อบท บทอ่าน คำศัพท์ใหม่ในบทเรียน ซึ่งแตกต่างจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเนื้อหาจากหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นหลักสูตรเก่า เพราะทางกระทรวงศึกษาธิการแก้ไขหลักสูตรยังไม่เสร็จทุกระดับชั้น มีแต่เนื้อหาเรื่อง ไม่มีแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นหลักสูตรเก่าที่ยังไม่แก้ไขเสร็จ แต่ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เป็นหนังสือเรียนที่ปรับแล้ว จะพบได้ว่าเนื้อหาละเอียด น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากกว่าหลักสูตรเก่า ถ้าเปรียบเทียบกับหนังสือเรียนภาษาไทย หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ค่อนข้างต่างกันในด้านโครงสร้าง ไม่มีกิจกรรมใดเลย ไม่มีบทเสริมความรู้เพิ่มเติม ไม่มีแบบฝึกหัดวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาพม่า สะท้อนให้เห็นถึงการสอบสอนของประเทศพม่าที่เน้นสอนท่องจำเป็นหลัก ไม่มีกิจกรรมอะไรที่ชวนคิดชวนทำ วิเคราะห์ มีหลักการคำสอนจำนวนมากมีทุกระดับชั้น

การเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่านั้น จะเห็นว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่า มีรายละเอียดที่มุ่งเน้นที่คุณภาพของหนังสือที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสำคัญ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย แต่ละบทมีตัวละครที่เป็นต่อเนื่องกัน และมีแบบฝึกหัดท้ายบท แต่ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่านั้น ไม่มีตัวละครที่ต่อเนื่องกัน แต่ละหัวข้อเป็นแต่ละเรื่องไม่เกี่ยวข้องกัน และมีแบบฝึกหัดในแต่ละบทที่เป็นหัวข้อย่อย

2) ด้านการใช้ภาษาและคำศัพท์ ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ตั้งชื่อหนังสือเรียนที่น่าสนใจ ชวนติดตามและน่าอ่าน ตั้งชื่อได้สัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหา และมีคำอธิบาย

ท้ายบท ท้ายเล่มเพิ่มเติมสำหรับผู้เรียน แต่ในส่วนของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า นั้น ไม่มีการตั้งชื่อหนังสือ ตั้งชื่อบทเป็นหัวข้อใหญ่แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ไม่มีคำอธิบายท้ายบทเหมือนหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

3) ด้านรูปเล่มและภาพประกอบ ได้แก่ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่เป็นภาพวาดทั้งนั้น ในส่วนของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า นั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีภาพประกอบที่เป็นทั้งวาดรูปและรูปถ่ายตามวัยของนักเรียน

4) ด้านคุณค่า คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน และสามารถนำความรู้ความเข้าใจด้านภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตจริง มีข้อคิด คติสอนใจและหลักการในการดำรงชีวิต และสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน ตระหนักในความสำคัญของทั้งภาษาไทยและภาษาพม่า

นอกจากนั้นหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า นั้นมีเนื้อหาที่แทรกคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นจะต้องการอบรมปลูกฝังให้แก่เยาวชนชาวพม่า ให้มีความรักชาติ การเสริมสร้างให้เป็นพลเมืองดีของสังคมประเทศชาติ รู้รักสามัคคี มีน้ำใจไมตรี ซื่อสัตย์ สุจริต และมีวัฒนธรรม ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิในฐานะพลเมืองดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ ส่งเสริม สนับสนุนหรือช่วยเหลือ สร้างความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและรักเกียรติภาคภูมิใจในประเทศชาติ อีกทั้งเนื้อหายังมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาภาษาพม่า ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ในด้าน 1) ความถูกต้องเที่ยงตรง 2) เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ตามวัยของผู้เรียนแต่ละระดับชั้น 3) การแบ่งเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีความต่อเนื่องในแต่ละบท 4) ให้สาระความรู้และสติปัญญา 5) มีบทอภิปรายแสดงความคิดเห็นในทางที่ดีต่อสังคมและประเทศ 6) กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิด ให้แนวคิดที่ถูกต้อง เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน

6.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเพื่อให้เห็นถึงทั้งความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ระหว่างหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า มีโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำ และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ตั้งแต่ปีที่ 1-6 มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาจากการอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด เรื่องที่น่าสนใจ ผสานความเข้าใจลักษณะของภาษาไทย ตระหนักรับรู้ในความงามของภาษาภูมิปัญญาทางภาษา กระบวนการคิด เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้

ด้วยตนเอง และกระตุ้นความสนใจ สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาเหมาะสมกับวัยชั้นเรียน และสูงสุด
 เติบโตตามศักยภาพ หนังสือนั้นมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ หน้าปก คำนำ สารบัญ และเนื้อหาต่าง ๆ
 แต่บางเล่มอาจจะพบส่วนประกอบของหนังสือที่มีมากกว่าที่เราคุ้นเคย เช่น กิตติกรรมประกาศ คำ
 นิยาม อภิธานศัพท์ บรรณานุกรม หรือดัชนี ซึ่งส่วนใหญ่องค์ประกอบต่าง ๆ จากประสบการณ์ของ
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้จัดพิมพ์หนังสือหรือตำราทางวิชาการมาแล้วพอสมควร จึงได้
 รวบรวมส่วนประกอบของหนังสือหรือตำราว่าควรจะต้องมีส่วนประกอบอะไรบ้าง พร้อมทั้งตัวอย่าง
 ประกอบ ทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหา สารและวัตถุประสงค์ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและ
 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า นั้น มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง กับการใช้ คำศัพท์ การใช้ภาษาเหมาะสม
 รูปแบบดี เรียงลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปเนื้อหาที่ยาก ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีความเป็นกลางทางสังคม
 ถูกต้องทันสมัย เน้นการพัฒนาทางสติปัญญา ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ การประเมินผล
 การเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับการนำไปใช้ของমনูกูล ทิมอ่า

โครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนในแต่ละระดับชั้นของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและ
 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าสอดคล้องกับผู้เรียนและธรรมชาติของการเรียนในแต่ละวัยนักเรียนซึ่ง
 สอดคล้องกับแนวคิดของ มนูกูล ทิมอ่า (2549: 58) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือ
 เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะ (ลักษณะทางด้านกายภาพ) ประกอบด้วยลักษณะรูปลักษณ์การจัดทำ
 ภาพประกอบ

1.1 ลักษณะรูปลักษณ์ได้แก่ ปก (สีและการออกแบบปก) การจัดทำรูปลักษณ์ คุณภาพ
 กระดาษขนาดตัวอักษร สี ความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้าและศิลปะการจัดหน้า

1.2 ลักษณะภาพประกอบความชัดเจนของภาพความสมจริงของภาพ ขนาดและสีสัน
 ของภาพ จำนวนภาพ การสื่อความหมายและคำอธิบายภาพประกอบ

2. ด้านคุณภาพของหนังสือ (ลักษณะทางด้านเนื้อหาสาระ) ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาการใช้
 ภาษา

2.1 เนื้อหาวิชา ได้แก่ ความสอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาสาระ คุณค่าคุณลักษณะที่
 เกิดแก่ผู้เรียน ความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา การเรียงลำดับความยากง่ายลำดับการนำเสนอ
 และความกลมกลืน แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ประกอบ
 บทเรียนและส่วนประกอบของหนังสือ

2.2 การใช้ภาษา ได้แก่ ความถูกต้องทางหลักภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความ
 เหมาะสมของภาษา และเครื่องหมายวรรคตอน

นอกจากนั้น ทศนีย์ เศรษฐพงษ์ (2560) กล่าวว่าหนังสือเรียนภาษาไทยมีโครงสร้างที่สำคัญ
 ได้แก่ หน้าปก หน้าลิขสิทธิ์คำนำหรือคำชี้แจง สารบัญเรื่อง เนื้อหา คำอธิบายศัพท์ หรืออภิธานศัพท์

รายชื่อหนังสืออ้างอิงหรือรายชื่อหนังสือที่ผู้เขียน แนะนำให้ผู้อ่านไปศึกษาเพิ่มเติม และดรชรณี ซึ่งมี ความสอดคล้องกับหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ทั้งภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำน และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ในส่วน Yi Yi Myint (2525) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5” ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบ ของหนังสือเรียนดีมาก มีเนื้อหาบทเรียนที่ง่ายเหมาะสมตามวัยของผู้เรียน มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะ ภาษา ความคิด ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ซึ่งทั้งหมดจะมีความสอดคล้องกับ ความ ต้องการของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสูตรเก่า แต่หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ก็มีความ สอดคล้องอยู่ แต่มีความละเอียดเพิ่มเติมแบบฝึกหัด สีสันขึ้น อันสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน มากขึ้น มีกิจกรรมที่เป็นคิด วิเคราะห์ แล้วปฏิบัติตามเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่อง ที่ อ่านมากกว่าหลักสูตรเก่าที่เน้นการท่องเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ Aung Myint Oo (หลักสูตรใหม่ 2563, [http:// www.moi.gov.mm](http://www.moi.gov.mm) เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 ก.ค. 2562) ได้กล่าวให้เห็นว่าปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมากำลังปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ใหม่เพื่อให้เป็นระบบสากลมากยิ่งขึ้น โดยแต่เดิมหลักสูตรเก่านั้น เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาถึง มัธยมศึกษาใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 10 ปี แต่เมื่อปรับหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2563 ต้องใช้เวลาเรียน ทั้งสิ้น 12 ปี ในหนังสือเรียนภาษาพม่าหลักสูตรใหม่ มีการเพิ่มเติมแบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อให้นักเรียน รู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมากกว่าหลักสูตรเก่าที่เน้นการท่องจำ อีกทั้งยังมีรูปภาพที่มีสีสัน สวยงามประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ในสมัยก่อนการเรียน การ สอนภาษาพม่าส่วนใหญ่เน้นการท่องจำเป็นหลัก แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 จึงได้ทำโครงการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงหลักสูตรภาษาพม่าให้เหมือนกับนานาชาติและเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีวินัยที่ดี เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่าในระดับชั้น ประถมศึกษาแต่ละระดับชั้นนั้น มีข้อสังเกตว่านอกจากมีความประณีตเรื่องคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรมโดยทั่วไปจะสอดแทรกไว้ในทั้งหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่าทุก ระดับชั้นแล้ว ยังเน้นเรื่องการทำเป็นทีมและการพัฒนาทักษะวิชาการด้านต่าง ๆ การศึกษาระดับนี้ เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและ วัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นอกจากนั้น ในด้านการจัดรูปเล่ม ภาพประกอบของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและ หนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับ อรอนงค์ ฤทธิ์ฤชัย และคณะ (2560) กล่าวว่า ลักษณะของหนังสือเรียนที่กระตุ้นการเรียนรู้ มีสีสันสวยงาม จัดรูปเล่มน่าอ่าน มี

ขนาดพอเหมาะกับวัยของนักเรียน การใช้ภาพประกอบในหนังสือเรียนที่มีภาพประกอบชัดเจนสวยงาม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในแต่ละหน้า แต่ละตอนง่ายขึ้น และกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไป แต่ในส่วนของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างจากหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

ฉะนั้น จึงพบว่าการศึกษาเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีรูปแบบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนมีความแตกต่างและมีความเหมือนกัน จากการศึกษาที่ผู้วิจัยศึกษาทำให้ทราบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาไทยและหนังสือเรียนภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา ทำให้เห็นความแตกต่างของโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า ทำให้เห็นความแตกต่างที่เป็นจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่า และทำให้ได้แนวทางการสอนภาษาและแนวทางการจัดทำหนังสือเรียนต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จะเห็นได้ว่าหนังสือเรียนเป็นหนังสือที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้ที่สนใจศึกษาหนังสือเรียนจะต้องศึกษาความสำคัญของหนังสือเรียน เนื้อหาประเด็นสำคัญที่ปรากฏในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนหนังสือเรียนหรือวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ผ่านหนังสือเรียน หากทำได้เช่นนี้จะทำให้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่สนใจภาษาพม่าอย่างยิ่ง และจะทำให้มีหนังสือเรียนที่มีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริงได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า มีประเด็นการศึกษาที่สามารถหยิบยกนำมาเอามาต่อยอด ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปได้ ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับต่อไปนี้

- 1) ควรมีการศึกษาในประเด็นเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาเพิ่มเติม
- 2) ควรมีการศึกษาในประเด็นการเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลมาลย์ คำแสน. (2557). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย (TH07403)*. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *หลักภาษาไทย : เรื่องที่ครูภาษาไทยต้องรู้*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของ สกสค.
- กึ่งกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล. (2561). กลวิธีการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทย ในฐานะต่างประเทศ. *วารสารศิลปศาสตร์*. 18(2), 164–178.
- คมสันดี คมนทิพย์รัตน์. (2552). เทคนิคการสอนเด็กให้อ่านออกอ่านได้. *วารสารวิชาการ*. 12(2), 26–33.
- จินตนา ไบกาชุย. (2542). *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม. (2553). “รางวัล 7 มกรา” : กวีนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เท่านั้น หรือ? *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง*. 6(2), 71–96.
- ธนวัฏ ปรีชาจารย์. (2559). ผลของการใช้แบบฝึกพัฒนาความรู้ เรื่องคำ 7 ชนิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม. *วารสารออนไลน์ศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธานี เครืออยู่. (2552). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบหนังสือเรียนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์: การวิจัยหนังสือเรียน*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพคุณ คุณาชีวะ. (2530). *การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2538). *ชาติไทย เมืองไทย แบบเรียนและอนุสาวรีย์: ว่าด้วยวัฒนธรรม, รัฐและรูปการจิตสำนึก*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เบ็ญจวรรณ สุนทรากุล. (2518). *วิวัฒนาการของแบบเรียนภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปราณี ปราบริปู และคณะ. (2560). *แนวทางการสร้างหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. *วารสาร*

ศึกษาศาสตร์ มสธ. 10(2), 346–359.

- มนนกุล ทิมอ่ำ. (2549). *การวิเคราะห์หนังสือเรียน สารและการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- รังรอง เจียมวิจักขณ์. (2561). การศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทย ภาษาพาที: ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12. *วารสาร ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 18(2), 26–54.
- วรรณ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วารี ธีระจิตร. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ราชภูริศิริ. (2522). *หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สิทธิชัย สุขคะตะ และณัฐวิณีน บุนนาค. (2558). การวิเคราะห์วาทกรรมชาตินิยมไทยในแบบเรียน สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 4(1), 126–137.
- สุชาดา ้วยวุฒิ. (2529). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (แรกเกิด-3ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2536). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: ประยูรวงษ์.
- หทัย ต้นหยง. (2528). *การเขียนหนังสือเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรอนงค์ ฤทธิ์ฤทัย และคณะ. (2560). จิตวิทยาสีกับห้องเรียน BBL. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 40(1), 1–14.
- Brown, J. W., Lweis, R. B., & Harderod, F. F. (1977). *Instruction; Technology media and methods*. San Francisco: McGraw Hill Book Co.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	Miss May Shwe Sin
วันเกิด	วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2539
สถานที่เกิด	เมืองย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	อาคารชุดพักอาศัย 1 ที่พักสำหรับบุคลากรสถานภาพโสด ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์สอนภาษาพม่า
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนฝึกสอนมหาวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ เมืองย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พ.ศ. 2554 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนฝึกสอนมหาวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ เมืองย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พ.ศ. 2559 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พ.ศ. 2560 ชั้นเตรียมพื้นฐานปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พ.ศ. 2564 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปลูก ทัต ชัย